။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ခုဒ္ဒကနိကာယေ

ဥဒါနပါဠိ

၁. ဗောဓိဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမဗောဓိသုတ္တံ

၁. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဥရုဝေလာယံ ဝိဟရတိ နဇ္ဇာ နေရဉ္ဇရာယ တီရေ ဗောဓိရုက္ခမူလေ ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဘဂဝါ သတ္တာဟံ ဧကပလ္လင်္ကေန နိသိန္နော ဟောတိ ဝိမုတ္တိသုခပဋိသံဝေဒီ [ဝိမုတ္တိသုခံ ပဋိသံဝေဒီ (သျာ. ပီ. က.)] ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ တဿ သတ္တာဟဿ အစ္စယေန တမှာ သမာဓိမှာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ ရတ္တိယာ ပဌမံ ယာမံ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒံ အနုလောမံ သာဓုကံ မနသာကာသိ –

''ဣတိ ဣမသ္မိံ သတိ ဣဒံ ဟောတိ, ဣမဿုပ္ပာဒါ ဣဒံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ယဒိဒံ – အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ, သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ, ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပံ, နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတနံ, သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿော, ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ, ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ, တဏှာပစ္စယာ ဥပါဒါနံ, ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ, ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ, ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒေါမနဿုပါယာသာ သမ္ဘဝန္တိ။ ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတီ''တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒာနေသိ –

''ယဒါ ဟဝေ ပါတုဘဝန္တိ ဓမ္မာ၊
အာတာပိနော ဈာယတော ဗြာဟ္မဏဿ။
အထဿ ကင်္ခာ ဝပယန္တိ သဗ္ဗာ၊
ယတော ပဇာနာတိ သဟေတုဓမ္မ''န္တိ။ ပဌမံ။

၂. ဒုတိယဗောဓိသုတ္တံ

၂. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဥရုဝေလာယံ ဝိဟရတိ နဇ္ဇာ နေရဉ္ဇရာယ တီရေ ဗောဓိရုက္ခမူလေ ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဘဂဝါ သတ္တာဟံ ဧကပလ္လင်္ကေန နိသိန္နော ဟောတိ ဝိမုတ္တိသုခပဋိသံဝေဒီ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ တဿ သတ္တာဟဿ အစ္စယေန တမှာ သမာဓိမှာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ ရတ္တိယာ မဇ္ဈိမံ ယာမံ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒံ ပဋိလောမံ သာဓုကံ မနသာကာသိ –

''ဣတိ ဣမသ္မိံ အသတိ ဣဒံ န ဟောတိ, ဣမဿ နိရောဓာ ဣဒံ နိရုဇ္ဈတိ, ယဒိဒံ – အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ သင်္ခါရနိရောဓော, သင်္ခါရနိရောဓာ ဝိညာဏနိရောဓော, ဝိညာဏနိရောဓာ နာမရူပနိရောဓော, နာမရူပနိရောဓာ သဠာယတနနိရောဓော, သဠာယတနနိရောဓာ ဖဿနိရောဓော, ဖဿနိရောဓာ ဝေဒနာနိရောဓော, ဝေဒနာနိရောဓာ တဏှာနိရောဓော, တဏှာနိရောဓာ ဥပါဒါနနိရောဓော, ဥပါဒါနနိရောဓာ ဘဝနိရောဓော, ဘဝနိရောဓာ ဇာတိနိရောဓော, ဇာတိနိရောဓာ ဇရာမရဏံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒေါမနဿုပါယာသာ နိရုဇ္ဈန္တိ။ ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ နိရောဓော ဟောတီ''တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒာနေသိ –

“ယဒာ ဟဝေ ပါတုဘဝန္တိ ဓမ္မာ၊
အာတာပိနော ဈာယတော ဗြာဟ္မဏဿ။
အထဿ ကင်္ခာ ဝပယန္တိ သဗ္ဗာ၊
ယတော ခယံ ပစ္စယာနံ အဝေဒီ”တိ။ ဒုတိယံ။

၃. တတိယဗောဓိသုတ္တံ

၃. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဥရုဝေလာယံ ဝိဟရတိ နဇ္ဇာ နေရဉ္ဇရာယ တီရေ ဗောဓိရုက္ခမူလေ ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓော။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဘဂဝါ သတ္တာဟံ ဧကပလ္လင်္ကေန နိသိန္နော ဟောတိ ဝိမုတ္တိသုခပဋိသံဝေဒီ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ တဿ သတ္တာဟဿ အစ္စယေန တမှာ သမာဓိမှာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ ရတ္တိယာ ပစ္ဆိမံ ယာမံ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒံ အနုလောမပဋိလောမံ သာဓုကံ မနသာကာသိ –

“ဣတိ ဣမသ္မိံ သတိ ဣဒံ ဟောတိ, ဣမဿုပ္ပာဒာ ဣဒံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဣမသ္မိံ အသတိ ဣဒံ န ဟောတိ, ဣမဿ နိရောဓာ ဣဒံ နိရုဇ္ဈတိ; ယဒိဒံ – အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ, သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ, ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပံ, နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတနံ, သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿော, ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ, ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ, တဏှာပစ္စယာ ဥပါဒါနံ, ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ, ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ, ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ သမ္ဘဝန္တိ။ ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတိ။

“အဝိဇ္ဇာယ တွေဝ အသေသဝိရာဂနိရောဓာ သင်္ခါရနိရောဓော, သင်္ခါရနိရောဓာ ဝိညာဏနိရောဓော, ဝိညာဏနိရောဓာ နာမရူပနိရောဓော, နာမရူပနိရောဓာ သဠာယတနနိရောဓော, သဠာယတနနိရောဓာ ဖဿနိရောဓော, ဖဿနိရောဓာ ဝေဒနာနိရောဓော, ဝေဒနာနိရောဓာ တဏှာနိရောဓော , တဏှာနိရောဓာ ဥပါဒါနနိရောဓော, ဥပါဒါနနိရောဓာ ဘဝနိရောဓော, ဘဝနိရောဓာ ဇာတိနိရောဓော, ဇာတိနိရောဓာ ဇရာမရဏံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ နိရုဇ္ဈန္တိ။ ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ နိရောဓော ဟောတီ”တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

“ယဒာ ဟဝေ ပါတုဘဝန္တိ ဓမ္မာ၊
အာတာပိနော ဈာယတော ဗြာဟ္မဏဿ။
ဝိဓူပယံ တိဋ္ဌတိ မာရသေနံ၊
သူရိယောဝ [သုရိယောဝ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဩဘာသယမန္တလိက္ခ”န္တိ။ တတိယံ။

၄. ဟုံဟုင်္ကသုတ္တံ

၄. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဥရုဝေလာယံ ဝိဟရတိ နဇ္ဇာ နေရဉ္ဇရာယ တီရေ အဇပါလနိဂြောဓေ ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓော။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဘဂဝါ သတ္တာဟံ ဧကပလ္လင်္ကေန နိသိန္နော ဟောတိ ဝိမုတ္တိသုခပဋိသံဝေဒီ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ တဿ သတ္တာဟဿ အစ္စယေန တမှာ သမာဓိမှာ ဝုဋ္ဌာသိ။

အထ ခေါ အညတရော ဟုံဟုင်္ကဇာတိကော [ဟုဟုင်္ကဇာတိကော (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဗြာဟ္မဏော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတော ခေါ သော ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ကိတ္တာဝတာ နု ခေါ, ဘော ဂောတမ, ဗြာဟ္မဏော ဟောတိ, ကတမေ စ ပန ဗြာဟ္မဏကရဏာ [ဗြာဟ္မဏကာရကာ (က.)] ဓမ္မာ”တိ?

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

“ယော ဗြာဟ္မဏော ဗာဟိတပါပဓမ္မော၊

နိဟုံဟုတ္တော [နိဟုဟုတ္တော (သီ. သျာ. ကံ ပီ.)] နိက္ကသာဝေ ယတတ္တော။
ဝေဒန္တဂူ ဝူသိတဗြဟ္မစရိယော၊
ဓမ္မေန သော ဗြဟ္မဝါဒံ ဝဒေယျ။
ယဿုဿဒါ နတ္ထိ ကုဟိဉ္စိ လောကေ’’တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ဗြာဟ္မဏသုတ္တံ

၅. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ စ သာရိပုတ္တော အာယသ္မာ စ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော အာယသ္မာ စ မဟာကဿပော အာယသ္မာ စ မဟာကစ္စာနော [မဟာကစ္စာယနော (သီ. ပီ. က.)] အာယသ္မာ စ မဟာကောဋ္ဌိကော အာယသ္မာ စ မဟာကပ္ပိနော အာယသ္မာ စ မဟာစုန္ဒော အာယသ္မာ စ အနုရုဒ္ဓော အာယသ္မာ စ ရေဝတော အာယသ္မာ စ နန္ဒော [အာနန္ဒော (သီ. ပီ.)] ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု ။

အဒ္ဒသာ ခေါ ဘဂဝါ တေ အာယသ္မန္တေ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တေ; ဒိသွာန ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ‘‘ဧတေ, ဘိက္ခဝေ, ဗြာဟ္မဏာ အာဂစ္ဆန္တိ; ဧတေ, ဘိက္ခဝေ, ဗြာဟ္မဏာ အာဂစ္ဆန္တီ’’တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ , အညတရော ဗြာဟ္မဏဇာတိကော ဘိက္ခု ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ကိတ္တာဝတာ နု ခေါ, ဘန္တေ, ဗြာဟ္မဏော ဟောတိ, ကတမေ စ ပန ဗြာဟ္မဏကရဏာ ဓမ္မာ’’တိ?

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

‘‘ဗာဟိတွာ ပါပကေ ဓမ္မေ၊ ယေ စရန္တိ သဒါ သတာ။
ခီဏသံယောဇနာ ဗုဒ္ဓါ၊ တေ ဝေ [တေဝ (သီ.)] လောကသ္မိ ဗြာဟ္မဏာ’’တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. မဟာကဿပသုတ္တံ

၆. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဝေဠုဝနေ ကလန္ဒကနိဝါပေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ မဟာကဿပော ပိပ္ပလိဂုဟာယံ [ပိပ္ဖလိဂုဟာယံ (သျာ.), သိမ္ဗလိဂုဟာယံ (က.)] ဝိဟရတိ အာဗာဓိကော [အာဗာဓိကော ဟောတိ (သျာ. ပီ.)] ဒုက္ခိတော ဗာဠှဂိလာနော။ အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကဿပော အပရေန သမယေန တမှာ အာဗာဓာ ဝုဋ္ဌာသိ။ အထ ခေါ အာယသ္မတော မဟာကဿပဿ တမှာ အာဗာဓာ ဝုဋ္ဌိတဿ ဧတဒဟောသိ – ‘‘ယံနူနာဟံ ရာဇဂဟံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသေယျ’’န္တိ။

တေန ခေါ ပန သမယေန ပဉ္စမတ္တာနိ ဒေဝတာသတာနိ ဥဿုက္ကံ အာပန္နာနိ ဟောန္တိ အာယသ္မတော မဟာကဿပဿ ပိဏ္ဍပါတပဋိလာဘာယ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကဿပော တာနိ ပဉ္စမတ္တာနိ ဒေဝတာသတာနိ ပဋိက္ခိပိတွာ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ရာဇဂဟံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ – ယေန ဒလိဒ္ဒဝိသိခါ ကပဏဝိသိခါ ပေသကာရဝိသိခါ။ အဒ္ဒသာ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ မဟာကဿပံ ရာဇဂဟေ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ ယေန ဒလိဒ္ဒဝိသိခါ ကပဏဝိသိခါ ပေသကာရဝိသိခါ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

‘‘အနညပေါသိမညာတံ၊ ဒန္တံ သာရေ ပတိဋ္ဌိတံ။
ခီဏာသဝံ ဝန္တဒောသံ၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏ’’န္တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. အဇကလာပကသုတ္တံ

၇. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ပါဝါယံ [ပါဋလိယံ (ပီ.)] ဝိဟရတိ အဇကလာပကေ စေတိယေ, အဇကလာပကဿ ယက္ခဿ ဘဝနေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဘဂဝါ ရတ္တန္ဓကာရတိမိသာယံ အဗ္ဘောကာသေ နိသိန္နော

ဟောတိ; ဒေတေ စ ကေမေကံ ဖုသာယတိ။ အထ ခော အဇကလာပကော ယက္ခော ဘဂဝတော ဘယံ ဆမ္ဘိတတ္တံ လောမဟံသံ ဥပ္ပာဒေတုကာမော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတော အဝိဒူရေ တိက္ခတ္တုံ “အက္ကုလော ပက္ကုလော”တိ အက္ကုလပက္ကုလိကံ အကာသိ – “ဧသော တေ, သမဏ, ပိသာစော”တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

“ယဒါ သကေသု ဓမ္မေသု၊ ပါရဂူ ဟောတိ ဗြာဟ္မဏော။
အထ ဧတံ ပိသာစဉ္စ၊ ပက္ကုလဉ္စာတိဝတ္တတီ”တိ။ သတ္တမံ။

၈. သင်္ဂါမဇိသုတ္တံ

၈. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခော ပန သမယေန အာယသ္မာ သင်္ဂါမဇိ သာဝတ္ထိံ အနုပ္ပတ္တော ဟောတိ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ။ အဿောသိ ခော အာယသ္မတော သင်္ဂါမဇိဿ ပုရာဏဒုတိယိကာ – “အယျော ကိရ သင်္ဂါမဇိ သာဝတ္ထိံ အနုပ္ပတ္တော”တိ။ သာ ဒါရကံ အာဒါယ ဇေတဝနံ အဂမာသိ။

တေန ခော ပန သမယေန အာယသ္မာ သင်္ဂါမဇိ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသိန္နော ဟောတိ။ အထ ခော အာယသ္မတော သင်္ဂါမဇိဿ ပုရာဏဒုတိယိကာ ယေနာယသ္မာ သင်္ဂါမဇိ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ သင်္ဂါမဇိံ ဧတဒဝေါစ – “ခုဒ္ဒပုတ္တဉှိ [ခုဒ္ဒပုတ္တာမှိ (သီ.)], သမဏ, ပေါသ မ”န္တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, အာယသ္မာ သင်္ဂါမဇိ တုဏှီ အဟောသိ။

ဒုတိယမ္ပိ ခော အာယသ္မတော သင်္ဂါမဇိဿ ပုရာဏဒုတိယိကာ အာယသ္မန္တံ သင်္ဂါမဇိံ ဧတဒဝေါစ – “ခုဒ္ဒပုတ္တဉှိ, သမဏ, ပေါသ မ”န္တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခော အာယသ္မာ သင်္ဂါမဇိ တုဏှီ အဟောသိ။

တတိယမ္ပိ ခော အာယသ္မတော သင်္ဂါမဇိဿ ပုရာဏဒုတိယိကာ အာယသ္မန္တံ သင်္ဂါမဇိံ ဧတဒဝေါစ – “ခုဒ္ဒပုတ္တဉှိ, သမဏ, ပေါသ မ”န္တိ။ တတိယမ္ပိ ခော အာယသ္မာ သင်္ဂါမဇိ တုဏှီ အဟောသိ။

အထ ခော အာယသ္မတော သင်္ဂါမဇိဿ ပုရာဏဒုတိယိကာ တံ ဒါရကံ အာယသ္မတော သင်္ဂါမဇိဿ ပုရတော နိက္ခိပိတွာ ပက္ကာမိ [ပက္ကမိ (က.) ဧဝမုပရိပိ] – “ဧသော [ဧသ (သီ. က.)] တေ, သမဏ, ပုတ္တော; ပေါသ န”န္တိ။

အထ ခော အာယသ္မာ သင်္ဂါမဇိ တံ ဒါရကံ နေဝ ဩလောကေသိ နာပိ အာလပိ။ အထ ခော အာယသ္မတော သင်္ဂါမဇိဿ ပုရာဏဒုတိယိကာ အဝိဒူရံ [အဝိဒူရေ (သျာ. ပီ.)] ဂန္တွာ အပလောကေန္တီ အဒ္ဒသ အာယသ္မန္တံ သင်္ဂါမဇိံ တံ ဒါရကံ နေဝ ဩလောကေန္တံ နာပိ အာလပန္တံ, ဒိသွာနဿာ ဧတဒဟောသိ – “န စာယံ သမဏော ပုတ္တေနပိ အတ္ထိကော”တိ။ တတော ပဋိနိဝတ္တိတွာ ဒါရကံ အာဒါယ ပက္ကာမိ။ အဒ္ဒသာ ခော ဘဂဝါ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန အာယသ္မတော သင်္ဂါမဇိဿ ပုရာဏဒုတိယိကာယ ဧဝရူပံ ဝိပ္ပကာရံ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

“အာယန္တိံ နာဘိနန္ဒတိ၊ ပက္ကမန္တိံ န သောစတိ။
သင်္ဂါ သင်္ဂါမဇိံ မုတ္တံ၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏ”န္တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ဇဋိလသုတ္တံ

၉. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဂယာယံ ဝိဟရတိ ဂယာသီသေ။ တေန ခော ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ ဇဋိလာ သီတာသု ဟေမန္တိကာသု ရတ္တီသု အန္တရဋ္ဌကေ ဟိမပါတသမယေ ဂယာယံ ဥမ္မုဇ္ဇန္တိပိ နိမုဇ္ဇန္တိပိ, ဥမ္မုဇ္ဇနိမုဇ္ဇမ္ပိ ကရောန္တိ ဩသိဉ္စန္တိပိ, အဂ္ဂိမ္ပိ ဇုဟန္တိ – “ဣမိနာ သုဒ္ဓီ”တိ။

အဒ္ဒသာ ခော ဘဂဝါ တေ သမ္ဗဟုလေ ဇဋိလေ သီတာသု ဟေမန္တိကာသု ရတ္တီသု အန္တရဋ္ဌကေ ဟိမပါတသမယေ ဂယာယံ ဥမ္မုဇ္ဇန္တေပိ နိမုဇ္ဇန္တေပိ ဥမ္မုဇ္ဇနိမုဇ္ဇမ္ပိ ကရောန္တေ [ဥမ္မုဇ္ဇနိမုဇ္ဇံ ကရောန္တေပိ (သီ. ပီ. က.)] ဩသိဉ္စန္တေပိ အဂ္ဂိမ္ပိ ဇုဟန္တေ – "ဣမိနာ သုဒ္ဓီ"တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

"န ဥဒကေန သုစီ ဟောတိ၊ ဗဟွေတ္ထ နှာယတီ [နှာယတိ (သီ.)] ဇနော။
ယမှိ သစ္စဉ္စ ဓမ္မော စ၊ သော သုစီ သော စ ဗြာဟ္မဏော"တိ။ နဝမံ။

၁၀. ဗာဟိယသုတ္တံ

၁၀. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခော ပန သမယေန ဗာဟိယော ဒါရုစီရိယော သုပ္ပာရကေ ပဋိဝသတိ သမုဒ္ဒတီရေ သက္ကတော ဂရုကတော မာနိတော ပူဇိတော အပစိတော လာဘီ စီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ။ အထ ခော ဗာဟိယဿ ဒါရုစီရိယဿ ရဟောဂတဿ ပဋိသလ္လီနဿ ဧဝံ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ – "ယေ ခော ကေစိ လောကေ အရဟန္တော ဝါ အရဟတ္တမဂ္ဂံ ဝါ သမာပန္နာ, အဟံ တေသံ အညတရော"တိ။

အထ ခော ဗာဟိယဿ ဒါရုစီရိယဿ ပုရာဏသာလောဟိတာ ဒေဝတာ အနုကမ္ပိကာ အတ္ထကာမာ ဗာဟိယဿ ဒါရုစီရိယဿ စေတသာ စေတောပရိဝိတက္ကမညာယ ယေန ဗာဟိယော ဒါရုစီရိယော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဗာဟိယံ ဒါရုစီရိယံ ဧတဒဝေါစ – "နေဝ ခော တွံ, ဗာဟိယ, အရဟာ, နာပိ အရဟတ္တမဂ္ဂံ ဝါ သမာပန္နော။ သာပိ တေ ပဋိပဒါ နတ္ထိ ယာယ တွံ အရဟာ ဝါ အဿ [အဿသိ (သျာ. က.)] အရဟတ္တမဂ္ဂံ ဝါ သမာပန္နော"တိ။

"အထ ကေ စရဟိ သဒေဝကေ လောကေ အရဟန္တော ဝါ အရဟတ္တမဂ္ဂံ ဝါ သမာပန္နော"တိ? "အတ္ထိ, ဗာဟိယ, ဥတ္တရေသု ဇနပဒေသု [ဇနပဒေ (သီ.)] သာဝတ္ထိ နာမ နဂရံ။ တတ္ထ သော ဘဂဝါ ဧတရဟိ ဝိဟရတိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ သော ဟိ, ဗာဟိယ, ဘဂဝါ အရဟာ စေဝ အရဟတ္တာယ စ ဓမ္မံ ဒေသေတီ"တိ။

အထ ခော ဗာဟိယော ဒါရုစီရိယော တာယ ဒေဝတာယ သံဝေဇိတော တာဝဒေဝ သုပ္ပာရကမှာ ပက္ကာမိ။ သဗ္ဗတ္ထ ဧကရတ္တိပရိဝါသေန ယေန သာဝတ္ထိ ဇေတဝနံ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမော တေနုပသင်္ကမိ။ တေန ခော ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ အဗ္ဘောကာသေ စင်္ကမန္တိ။ အထ ခော ဗာဟိယော ဒါရုစီရိယော ယေန တေ ဘိက္ခူ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ တေ ဘိက္ခူ ဧတဒဝေါစ – "ကဟံ နု ခော, ဘန္တေ, ဧတရဟိ ဘဂဝါ ဝိဟရတိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ? ဒဿနကာမမှာ မယံ တံ ဘဂဝန္တံ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ"န္တိ။ "အန္တရဃရံ ပဝိဋ္ဌော ခော, ဗာဟိယ, ဘဂဝါ ပိဏ္ဍာယာ"တိ။

အထ ခော ဗာဟိယော ဒါရုစီရိယော တရမာနရူပော ဇေတဝနာ နိက္ခမိတွာ သာဝတ္ထိံ ပဝိသိတွာ အဒ္ဒသ ဘဂဝန္တံ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ ပာသာဒိကံ ပသာဒနီယံ သန္တိန္ဒြိယံ သန္တမာနသံ ဥတ္တမဒမထသမထမနုပ္ပတ္တံ ဒန္တံ ဂုတ္တံ ယတိန္ဒြိယံ နာဂံ။ ဒိသွာန ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ နိပတိတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – "ဒေသေတု မေ, ဘန္တေ ဘဂဝါ, ဓမ္မံ; ဒေသေတု, သုဂတော, ဓမ္မံ, ယံ မမဿ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယာ"တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဘဂဝါ ဗာဟိယံ ဒါရုစီရိယံ ဧတဒဝေါစ – "အကာလော ခော တာဝ, ဗာဟိယ, အန္တရဃရံ ပဝိဋ္ဌမှာ ပိဏ္ဍာယာ"တိ။

ဒုတိယမ္ပိ ခော ဗာဟိယော ဒါရုစီရိယော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – "ဒုဇ္ဇာနံ ခော ပနေတံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော ဝါ ဇီဝိတန္တရာယာနံ, မယှံ ဝါ ဇီဝိတန္တရာယာနံ ။ ဒေသေတု မေ, ဘန္တေ ဘဂဝါ, ဓမ္မံ; ဒေသေတု, သုဂတော, ဓမ္မံ, ယံ မမဿ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယာ"တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခော ဘဂဝါ ဗာဟိယံ ဒါရုစီရိယံ ဧတဒဝေါစ – "အကာလော ခော တာဝ, ဗာဟိယ, အန္တရဃရံ ပဝိဋ္ဌမှာ ပိဏ္ဍာယာ"တိ။

တတိယမ္ပိ ခော ဗာဟိယော အရုစီရိယော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ဒုဇ္ဇာနံ ခော ပနေတံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော ဝါ ဇီဝိတန္တရာယာနံ, မယှံ ဝါ ဇီဝိတန္တရာယာနံ။ ဒေသေတု မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ, ဓမ္မံ; ဒေသေတု, သုဂတော, ဓမ္မံ, ယံ မမဿ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယာ''တိ။

''တသ္မာတိဟ တေ, ဗာဟိယ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – 'ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တံ ဘဝိဿတိ, သုတေ သုတမတ္တံ ဘဝိဿတိ, မုတေ မုတမတ္တံ ဘဝိဿတိ, ဝိညာတေ ဝိညာတမတ္တံ ဘဝိဿတီ'တိ။ ဧဝဉှိ တေ, ဗာဟိယ, သိက္ခိတဗ္ဗံ။ ယတော ခော တေ, ဗာဟိယ, ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တံ ဘဝိဿတိ, သုတေ သုတမတ္တံ ဘဝိဿတိ, မုတေ မုတမတ္တံ ဘဝိဿတိ, ဝိညာတေ ဝိညာတမတ္တံ ဘဝိဿတိ, တတော တွံ, ဗာဟိယ, န တေန; ယတော တွံ, ဗာဟိယ, န တေန တတော တွံ, ဗာဟိယ, န တတ္ထ ; ယတော တွံ, ဗာဟိယ, န တတ္ထ, တတော တွံ, ဗာဟိယ, နေဝိဓ န ဟုရံ န ဥဘယမန္တရေန။ ဧသေဝန္တော ဒုက္ခဿာ''တိ။

အထ ခော ဗာဟိယဿ အရုစီရိယဿ ဘဂဝတော ဣမာယ သံခိတ္တာယ ဓမ္မဒေသနာယ တာဝဒေဝ အနုပါဒာယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဗာဟိယံ အရုစီရိယံ ဣမိနာ သံခိတ္တေန ဩဝါဒေန ဩဝဒိတွာ ပက္ကာမိ။ အထ ခော အစိရပက္ကန္တဿ ဘဂဝတော ဗာဟိယံ အရုစီရိယံ ဂါဝီ တရုဏဝစ္ဆာ အဓိပတိတွာ [အဓိပာတေတွာ (သီ. သျာ. ပီ.), အဓိပါတိတွာ (က.)] ဇီဝိတာ ဝေါရောပေသိ။

အထ ခော ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော သမ္ဗဟုလေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ နဂရမှာ နိက္ခမိတွာ အဒ္ဒသ ဗာဟိယံ အရုစီရိယံ ကာလင်္ကတံ [ကာလကတံ (သီ. သျာ. ကံ.)] ; ဒိသွာန ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''ဂဏှထ, ဘိက္ခဝေ, ဗာဟိယဿ အရုစီရိယဿ သရီရကံ; မဉ္စကံ အာရောပေတွာ နီဟရိတွာ ဈာပေထ; ထူပဉ္စဿ ကရောထ။ သဗြဟ္မစာရီ ဝော, ဘိက္ခဝေ, ကာလင်္ကတော''တိ။

''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ခော တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပဋိဿုတွာ ဗာဟိယဿ အရုစီရိယဿ သရီရကံ မဉ္စကံ အာရောပေတွာ နီဟရိတွာ ဈာပေတွာ ထူပဉ္စဿ ကတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခော တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ – ''ဒဍ္ဎံ, ဘန္တေ, ဗာဟိယဿ အရုစီရိယဿ သရီရံ, ထူပေါ စဿ ကတော။ တဿ ကာ ဂတိ, ကော အဘိသမ္ပရာယော''တိ? ''ပဏ္ဍိတော, ဘိက္ခဝေ, ဗာဟိယော အရုစီရိယော ပစ္စပါဒိ ဓမ္မဿာနုဓမ္မံ; န စ မံ ဓမ္မာဓိကရဏံ ဝိဟေသေသိ။ ပရိနိဗ္ဗုတော, ဘိက္ခဝေ, ဗာဟိယော အရုစီရိယော''တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

''ယတ္ထ အာပေါ စ ပထဝီ, တေဇော ဝါယော န ဂါဓတိ။
န တတ္ထ သုက္ကာ ဇောတန္တိ၊ အာဒိစ္စော နပ္ပကာသတိ။
န တတ္ထ စန္ဒိမာ ဘာတိ၊ တမော တတ္ထ န ဝိဇ္ဇတိ။

''ယဒါ စ အတ္တနာဝေဒိ [ဝေဒီ (က.)]၊ မုနိ မောနေန ဗြာဟ္မဏော။
အထ ရူပါ အရူပါ စ၊ သုခဒုက္ခာ ပမုစ္စတီ''တိ။ ဒသမံ။

(အယမ္ပိ ဥဒါနော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ ဣတိ မေ သုတန္တိ။) [( ) သျာမပေါတ္ထကေ နတ္ထိ]

ဗောဓိဝဂ္ဂေါ ပဌမော နိဋ္ဌိတော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

တယော ဗောဓိ စ ဟုံဟုင္ကော [တယော စ ဗောဓိ နိင္ကောဓော (သဗ္ဗတ္ထ)] ၊ ဗြာဟ္မဏော [တေ ထေရာ (သီ. သျာ. ပီ.)၊ ထေရော (က.)] ကဿပေန စ။
အဇ [ဟတယ (သီ. သျာ.)၊ ဟဋ္ဌလိယံ (ပီ.)၊ ဟတ (က.)] သင္ဂာမ ဇဋိလာ၊ ဗာဟိယေနာတိ တေ ဒသာတိ။

၂. မုစလိန္ဒဝဂ္ဂေါ

၁. မုစလိန္ဒသုတ္တံ

၁၁. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဥရုဝေလာယံ ဝိဟရတိ နဇ္ဇာ နေရဉ္ဇရာယ တီရေ မုစလိန္ဒမူလေ ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဘဂဝါ သတ္တာဟံ ဧကပလ္လင်္ကေန နိသိန္နော ဟောတိ ဝိမုတ္တိသုခပဋိသံဝေဒီ။

တေန ခေါ ပန သမယေန မဟာ အကာလမေဃော ဥဒပါဒိ သတ္တာဟဝဒ္ဒလိကာ သီတဝါတဒုဒ္ဒိနီ။ အထ ခေါ မုစလိန္ဒော နာဂရာဇာ သကဘဝနာ နိက္ခမိတွာ ဘဂဝတော ကာယံ သတ္တက္ခတ္တုံ ဘောဂေဟိ ပရိက္ခိပိတွာ ဥပရိမုဒ္ဓနိ မဟန္တံ ဖဏံ ဝိဟစ္စ အဋ္ဌာသိ – “မာ ဘဂဝန္တံ သီတံ, မာ ဘဂဝန္တံ ဥဏှံ, မာ ဘဂဝန္တံ ဍံသမကသဝါတာတပသရီသပ [သိရိံသပ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] သမ္ဖဿော”တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ တဿ သတ္တာဟဿ အစ္စယေန တမှာ သမာဓိမှာ ဝုဋ္ဌာသိ။ အထ ခေါ မုစလိန္ဒော နာဂရာဇာ ဝိဒ္ဓံ ဝိဂတဝလာဟကံ ဒေဝံ ဝိဒိတွာ ဘဂဝတော ကာယာ ဘောဂေ ဝိနိဝေဌေတွာ သကဝဏ္ဏံ ပဋိသံဟရိတွာ မာဏဝကဝဏ္ဏံ အဘိနိမ္မိနိတွာ ဘဂဝတော ပုရတော အဋ္ဌာသိ ပဉ္ဇလိကော ဘဂဝန္တံ နမဿမာနော။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

> “သုခေါ ဝိဝေကော တုဋ္ဌဿ, သုတဓမ္မဿ ပဿတော။
> အဗျာပဇ္ဇံ သုခံ လောကေ, ပါဏဘူတေသု သံယမော။
>
> “သုခါ ဝိရာဂတာ လောကေ, ကာမာနံ သမတိက္ကမော။
> အသ္မိမာနဿ ယော ဝိနယော, ဧတံ ဝေ ပရမံ သုခ”န္တိ။ ပဌမံ။

၂. ရာဇသုတ္တံ

၁၂. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာနံ ဘိက္ခူနံ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တာနံ ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ သန္နိသိန္နာနံ သန္နိပတိတာနံ အယမန္တရာကထာ ဥဒပါဒိ – “ကော နု ခေါ, အာဝုသော, ဣမေသံ ဒွိန္နံ ရာဇူနံ မဟဒ္ဓနတရော ဝါ မဟာဘောဂတရော ဝါ မဟာကောသတရော ဝါ မဟာဝိဇိတတရော ဝါ မဟာဝါဟနတရော ဝါ မဟဗ္ဗလတရော ဝါ မဟိဒ္ဓိကတရော ဝါ မဟာနုဘာဝတရော ဝါ ရာဇာ ဝါ မာဂဓော သေနိယော ဗိမ္ဗိသာရော, ရာဇာ ဝါ ပသေနဒိ ကောသလော”တိ? အယဉ္စရဟိ တေသံ ဘိက္ခူနံ အန္တရာကထာ ဟောတိ ဝိပ္ပကတာ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ သာယနှသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ယေနုပဋ္ဌာနသာလာ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ နိသဇ္ဇ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ သန္နိပတိတာ, ကာ စ ပန ဝေါ အန္တရာကထာ ဝိပ္ပကတာ”တိ?

“ဣဓ, ဘန္တေ, အမှာကံ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တာနံ ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ သန္နိသိန္နာနံ သန္နိပတိတာနံ အယမန္တရာကထာ ဥဒပါဒိ – ‘ကော နု ခေါ, အာဝုသော, ဣမေသံ ဒွိန္နံ ရာဇူနံ မဟဒ္ဓနတရော ဝါ မဟာဘောဂတရော ဝါ မဟာကောသတရော ဝါ မဟာဝိဇိတတရော ဝါ မဟာဝါဟနတရော ဝါ မဟဗ္ဗလတရော ဝါ မဟိဒ္ဓိကတရော ဝါ မဟာနုဘာဝတရော ဝါ ရာဇာ ဝါ မာဂဓော သေနိယော ဗိမ္ဗိသာရော, ရာဇာ ဝါ ပသေနဒိ ကောသလော’တိ? အယံ ခေါ နော, ဘန္တေ, အန္တရာကထာ ဝိပ္ပကတာ, အထ ဘဂဝါ အနုပ္ပတ္တော”တိ။

“န ခွေတံ, ဘိက္ခဝေ, တုမှာကံ ပတိရူပံ ကုလပုတ္တာနံ သဒ္ဓါ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတာနံ ယံ တုမှေ ဧဝရူပိံ ကထံ ကထေယျာထ။ သန္နိပတိတာနံ ဝော, ဘိက္ခဝေ, ဒွယံ ကရဏီယံ – ဓမ္မီ ဝါ ကထာ အရိယော ဝါ တုဏှီဘာဝေါ

ဘာတေ’’တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

‘‘ယဉ္စ ကာမသုခံ လောကေ၊ ယဉ္စိဒံ ဒိဝိယံ သုခံ။
တဏှက္ခယသုခဿေတေ ၊ ကလံ နာဂ္ဃန္တိ သောဠသိ’’န္တိ။ ဒုတိယံ။

၃. ဒဏ္ဍသုတ္တံ

၁၃. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခော ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ ကုမာရကာ အန္တရာ စ သာဝတ္ထိံ အန္တရာ စ ဇေတဝနံ အဟိံ ဒဏ္ဍေန ဟနန္တိ။ အထ ခော ဘဂဝါ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒာယ သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပာဝိသိ။ အဒ္ဒသာ ခော ဘဂဝါ သမ္ဗဟုလေ ကုမာရကေ အန္တရာ စ သာဝတ္ထိံ အန္တရာ စ ဇေတဝနံ အဟိံ ဒဏ္ဍေန ဟနန္တေ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

‘‘သုခကာမာနိ ဘူတာနိ၊ ယော ဒဏ္ဍေန ဝိဟိံသတိ။
အတ္တနော သုခမေသာနော၊ ပေစ္စ သော န လဘတေ သုခံ။

‘‘သုခကာမာနိ ဘူတာနိ၊ ယော ဒဏ္ဍေန န ဟိံသတိ။
အတ္တနော သုခမေသာနော၊ ပေစ္စ သော လဘတေ သုခ’’န္တိ။ တတိယံ။

၄. သက္ကာရသုတ္တံ

၁၄. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခော ပန သမယေန ဘဂဝါ သက္ကတော ဟောတိ ဂရုကတော မာနိတော ပူဇိတော အပစိတော, လာဘီ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ။ ဘိက္ခုသင်္ဃောပိ သက္ကတော ဟောတိ ဂရုကတော မာနိတော ပူဇိတော အပစိတော, လာဘီ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ။ အညတိတ္ထိယာ ပန ပရိဗ္ဗာဇကာ အသက္ကတာ ဟောန္တိ အဂရုကတာ အမာနိတာ [န အပစိတာ (သျာ. ပီ.)] အပူဇိတာ အနပစိတာ, န လာဘိနော စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ။ အထ ခော တေ အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဘဂဝတော သက္ကာရံ အသဟမာနာ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ ဂါမေ စ အရညေ စ ဘိက္ခူ ဒိသွာ အသဗ္ဘာဟိ ဖရုသာဟိ ဝါစာဟိ အက္ကောသန္တိ ပရိဘာသန္တိ ရောသေန္တိ ဝိဟေသေန္တိ။

အထ ခော သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခော တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ – ‘‘ဧတရဟိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သက္ကတော ဂရုကတော မာနိတော ပူဇိတော အပစိတော, လာဘီ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ။ ဘိက္ခုသင်္ဃောပိ သက္ကတော ဂရုကတော မာနိတော ပူဇိတော အပစိတော, လာဘီ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ။ အညတိတ္ထိယာ ပန ပရိဗ္ဗာဇကာ အသက္ကတာ အဂရုကတာ အမာနိတာ အပူဇိတာ အနပစိတာ, န လာဘိနော စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ။ အထ ခော တေ, ဘန္တေ, အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဘဂဝတော သက္ကာရံ အသဟမာနာ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ ဂါမေ စ အရညေ စ ဘိက္ခူ ဒိသွာ အသဗ္ဘာဟိ ဖရုသာဟိ ဝါစာဟိ အက္ကောသန္တိ ပရိဘာသန္တိ ရောသေန္တိ ဝိဟေသေန္တီ’’တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

‘‘ဂါမေ အရညေ သုခဒုက္ခဖုဋ္ဌော၊
နေဝတ္တတော နော ပရတော ဒဟေထ။

ဖုသန္တိ ဖဿာ ဥပဓိံ ပဋိစ္စ၊
နိရူပဓိံ ကေန ဖုသေယျုံ ဖဿာ''တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ဥပာသကသုတ္တံ

၁၅. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အညတရော ဣစ္ဆာနင္ဂလကော ဥပါသကော သာဝတ္ထိံ အနုပ္ပတ္တော ဟောတိ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန။ အထ ခေါ သော ဥပါသကော သာဝတ္ထိယံ တံ ကရဏီယံ တီရေတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခေါ တံ ဥပါသကံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – ''စိရဿံ ခေါ တွံ, ဥပါသက, ဣမံ ပရိယာယမကာသိ ယဒိဒံ ဣဓာဂမနာယာ''တိ။

''စိရပဋိကာဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတုကာမော, အပိ စာဟံ ကေဟိစိ ကေဟိစိ ကိစ္စကရဏီယေဟိ ဗျာဝဋော။ ဧဝါဟံ နာသက္ခိံ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတု''န္တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

''သုခံ ဝတ တဿ န ဟောတိ ကိဉ္စိ၊
သင်္ခာတဓမ္မဿ ဗဟုဿုတဿ။
သကိဉ္စနံ ပဿ ဝိဟညမာနံ၊
ဇနော ဇနသ္မိံ ပဋိဗန္ဓရူပေါ''တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. ဂဗ္ဘိနီသုတ္တံ

၁၆. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အညတရဿ ပရိဗ္ဗာဇကဿ ဒဟရမာဏဝိကာ ပဇာပတိ ဟောတိ ဂဗ္ဘိနီ ဥပဝိဇညာ။ အထ ခေါ သာ ပရိဗ္ဗာဇိကာ တံ ပရိဗ္ဗာဇကံ ဧတဒဝေါစ – ''ဂစ္ဆ တွံ, ဗြာဟ္မဏ, တေလံ အာဟရ, ယံ မေ ဝိဇာတာယ ဘဝိဿတီ''တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, သော ပရိဗ္ဗာဇကော တံ ပရိဗ္ဗာဇိကံ ဧတဒဝေါစ – ''ကုတော ပနာဟံ, ဘောတိ [ဘောတိယာ (သျာ. ပီ. က.)], တေလံ အာဟရာမီ''တိ? ဒုတိယမ္ပိ ခေါ သာ ပရိဗ္ဗာဇိကာ တံ ပရိဗ္ဗာဇကံ ဧတဒဝေါစ – ''ဂစ္ဆ တွံ, ဗြာဟ္မဏ, တေလံ အာဟရ, ယံ မေ ဝိဇာတာယ ဘဝိဿတီ''တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခေါ သော ပရိဗ္ဗာဇကော တံ ပရိဗ္ဗာဇိကံ ဧတဒဝေါစ – ''ကုတော ပနာဟံ, ဘောတိ, တေလံ အာဟရာမီ''တိ? တတိယမ္ပိ ခေါ သာ ပရိဗ္ဗာဇိကာ တံ ပရိဗ္ဗာဇကံ ဧတဒဝေါစ – ''ဂစ္ဆ တွံ, ဗြာဟ္မဏ, တေလံ အာဟရ, ယံ မေ ဝိဇာတာယ ဘဝိဿတီ''တိ။

တေန ခေါ ပန သမယေန ရညော ပသေနဒိဿ ကောသလဿ ကောဋ္ဌာဂါရေ သမဏဿ ဝါ ဗြာဟ္မဏဿ ဝါ သပ္ပိဿ ဝါ တေလဿ ဝါ ယာဝဒတ္ထံ ပါတုံ ဒီယတိ [ဒိယျတိ (သီ. က.)], နော နီဟရိတုံ။

အထ ခေါ တဿ ပရိဗ္ဗာဇကဿ ဧတဒဟောသိ – ''ရညော ခေါ ပန ပသေနဒိဿ ကောသလဿ ကောဋ္ဌာဂါရေ သမဏဿ ဝါ ဗြာဟ္မဏဿ ဝါ သပ္ပိဿ ဝါ တေလဿ ဝါ ယာဝဒတ္ထံ ပါတုံ ဒီယတိ, နော နီဟရိတုံ။ ယံနူနာဟံ ရညော ပသေနဒိဿ ကောသလဿ ကောဋ္ဌာဂါရံ ဂန္တွာ တေလဿ ယာဝဒတ္ထံ ပိဝိတွာ ဃရံ အာဂန္တွာ ဥစ္ဆဒ္ဒိတွာန [ဥဂ္ဂိရိတွာန (သီ. သျာ. ပီ.), ဥစ္ဆဒိတွာ (သီ. သျာ. အဋ္ဌ.), ဥစ္စဋ္ဋိတွာန (က.)] ဒဒေယျံ, ယံ ဣမိဿာ ဝိဇာတာယ ဘဝိဿတီ''တိ။

အထ ခေါ သော ပရိဗ္ဗာဇကော ရညော ပသေနဒိဿ ကောသလဿ ကောဋ္ဌာဂါရံ ဂန္တွာ တေလဿ ယာဝဒတ္ထံ ပိဝိတွာ ဃရံ အာဂန္တွာ နေဝ သက္ကောတိ ဥဒ္ဓံ ကာတုံ, န ပန အဓော။ သော ဒုက္ခာဟိ တိဗ္ဗာဟိ [တိပ္ပာဟိ

(သျာ.)] ခရာဟိ ကဋ္ဌုကာဟိ ဝေဒနာဟိ ဖုဋ္ဌော အာဝဋ္ဋတိ ပရိဝဋ္ဋတိ။

အထ ခော ဘဂဝတ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ အဒ္ဒသာ ခော ဘဂဝတ တံ ပရိဗ္ဗာဇကံ ဒုက္ခာဟိ တိဗ္ဗာဟိ ခရာဟိ ကဋ္ဌုကာဟိ ဝေဒနာဟိ ဖုဋ္ဌံ အာဝဋ္ဋမာနံ ပရိဝဋ္ဋမာနံ။

အထ ခော ဘဂဝတ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

"သုခိနော ဝတ ယေ အကိဉ္စနာ၊
ဝေဒဂုနော ဟိ ဇနာ အကိဉ္စနာ။
သကိဉ္စနံ ပဿ ဝိဟညမာနံ၊
ဇနော ဇနသ္မိံ ပဋိဗန္ဓစိတ္တော" [ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော (သျာ.)၊ ပဋိဗန္ဓရူပေါ (?)] တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ဧကပုတ္တကသုတ္တံ

၁၇. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝတ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခော ပန သမယေန အညတရဿ ဥပါသကဿ ဧကပုတ္တကော ပိယော မနာပေါ ကာလင်္ကတော ဟောတိ။

အထ ခော သမ္ဗဟုလာ ဥပါသကာ အလ္လဝတ္ထာ အလ္လကေသာ ဒိဝါ ဒိဝဿ ယေန ဘဂဝတ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နေ ခော တေ ဥပါသကေ ဘဂဝတ ဧတဒ ဝေစ – "ကိံ နု ခော တုမှေ, ဥပါသကာ, အလ္လဝတ္ထာ အလ္လကေသာ ဣဓူပသင်္ကမန္တာ ဒိဝါ ဒိဝဿာ"တိ?

ဧဝံ ဝုတ္တေ, သော ဥပါသကော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေစ – "မယှံ ခော, ဘန္တေ, ဧကပုတ္တကော ပိယော မနာပေါ ကာလင်္ကတော။ တေန မယံ အလ္လဝတ္ထာ အလ္လကေသာ ဣဓူပသင်္ကမန္တာ ဒိဝါ ဒိဝဿာ"တိ။

အထ ခော ဘဂဝတ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

"ပိယရူပဿာဒဂဓိတာသေ [ပိယရူပဿာတဂဓိတာသေ (သီ. ပီ.)]၊
ဒေဝကာယာ ပုထု မနုဿာ စ။
အဃာဝိနော ပရိဇုန္နာ၊
မစ္စုရာဇဿ ဝသံ ဂစ္ဆန္တိ။

"ယေ ဝေ ဒိဝါ စ ရတ္တော စ၊
အပ္ပမတ္တာ ဇဟန္တိ ပိယရူပံ။
တေ ဝေ ခဏန္တိ အဃမူလံ၊
မစ္စုနော အာမိသံ ဒုရတိဝတ္တ"န္တိ။ သတ္တမံ။

၈. သုပ္ပဝါသာသုတ္တံ

၁၈. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝတ ကုဏ္ဍိကာယံ [ကုဏ္ဍိယာယံ (သီ. သျာ. ပီ.)] ဝိဟရတိ ကုဏ္ဍဓာနဝနေ [ကုဏ္ဍိဋ္ဌာနဝနေ (သျာ. ပီ.)]။ တေန ခော ပန သမယေန သုပ္ပဝါသာ ကောလိယဓီတာ သတ္တ ဝဿာနိ ဂဗ္ဘံ ဓာရေတိ။ သတ္တာဟံ မူဠ္ဟဂဗ္ဘာ သာ ဒုက္ခာဟိ တိဗ္ဗာဟိ ခရာဟိ ကဋ္ဌုကာဟိ ဝေဒနာဟိ ဖုဋ္ဌာ တီဟိ ဝိတက္ကေဟိ အဓိဝါသေတိ – "သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဝတ သော ဘဂဝတ ယော ဣမဿ ဧဝရူပဿ ဒုက္ခဿ ပဟာနာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ; သုပ္ပဋိပန္နော ဝတ တဿ ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော ယော ဣမဿ ဧဝရူပဿ ဒုက္ခဿ ပဟာနာယ ပဋိပန္နော; သုသုခံ ဝတ တံ နိဗ္ဗာနံ ယတ္ထိဒံ ဧဝရူပံ ဒုက္ခံ န သံဝိဇ္ဇတီ"တိ။

အထ ခေါ သုပ္ပဝါသာ ကောလိယဓီတာ သာမိကံ အာမန္တေသိ – ''ဧဟိ တွံ, အယျပုတ္တ, ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမ; ဥပသင်္ကမိတွာ မမ ဝစနေန ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒာဟိ; အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပာတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆ – 'သုပ္ပဝါသာ, ဘန္တေ, ကောလိယဓီတာ ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတိ; အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပာတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆတီ'တိ။ ဧဝဉ္စ ဝဒေဟိ – 'သုပ္ပဝါသာ, ဘန္တေ, ကောလိယဓီတာ သတ္တ ဝဿာနိ ဂဗ္ဘံ ဓာရေတိ။ သတ္တာဟံ မူဠ္ဟဂဗ္ဘာ သာ ဒုက္ခာဟိ တိဗ္ဗာဟိ ခရာဟိ ကဋုကာဟိ ဝေဒနာဟိ ဖုဋ္ဌာ တီဟိ ဝိတက္ကေဟိ အဓိဝါသေတိ – သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဝတ သော ဘဂဝါ ယော ဣမဿ ဧဝရူပဿ ဒုက္ခဿ ပဟာနာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ; သုပ္ပဋိပန္နော ဝတ တဿ ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော ယော ဣမဿ ဧဝရူပဿ ဒုက္ခဿ ပဟာနာယ ပဋိပန္နော; သုသုခံ ဝတ တံ နိဗ္ဗာနံ ယတ္ထိဒံ ဧဝရူပံ ဒုက္ခံ န သံဝိဇ္ဇတီ'''တိ။

''ပရမ''န္တိ ခေါ သော ကောလိယပုတ္တော သုပ္ပဝါသာယ ကောလိယဓီတာယ ပဋိဿုဏိတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ ကောလိယပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''သုပ္ပဝါသာ, ဘန္တေ, ကောလိယဓီတာ ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတိ, အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပာတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆတိ; ဧဝဉ္စ ဝဒေတိ – 'သုပ္ပဝါသာ, ဘန္တေ, ကောလိယဓီတာ သတ္တ ဝဿာနိ ဂဗ္ဘံ ဓာရေတိ။ သတ္တာဟံ မူဠ္ဟဂဗ္ဘာ သာ ဒုက္ခာဟိ တိဗ္ဗာဟိ ခရာဟိ ကဋုကာဟိ ဝေဒနာဟိ ဖုဋ္ဌာ တီဟိ ဝိတက္ကေဟိ အဓိဝါသေတိ – သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဝတ သော ဘဂဝါ ယော ဣမဿ ဧဝရူပဿ ဒုက္ခဿ ပဟာနာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ; သုပ္ပဋိပန္နော ဝတ တဿ ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော ယော ဣမဿ ဧဝရူပဿ ဒုက္ခဿ ပဟာနာယ ပဋိပန္နော; သုသုခံ ဝတ နိဗ္ဗာနံ ယတ္ထိဒံ ဧဝရူပံ ဒုက္ခံ န သံဝိဇ္ဇတီ'''တိ။

''သုခိနီ ဟောတု သုပ္ပဝါသာ ကောလိယဓီတာ; အရောဂါ အရောဂံ ပုတ္တံ ဝိဇာယတူ''တိ။ သဟ ဝစနာ စ ပန ဘဂဝတော သုပ္ပဝါသာ ကောလိယဓီတာ သုခိနီ အရောဂါ အရောဂံ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။

''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ခေါ သော ကောလိယပုတ္တော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ယေန သကံ ဃရံ တေန ပစ္စာယာသိ။ အဒ္ဒသာ ခေါ သော ကောလိယပုတ္တော သုပ္ပဝါသံ ကောလိယဓီတရံ သုခိနိံ အရောဂံ အရောဂံ ပုတ္တံ ဝိဇာတံ။ ဒိသွာနဿ ဧတဒဟောသိ – ''အစ္ဆရိယံ ဝတ, ဘော, အဗ္ဘုတံ ဝတ, ဘော, တထာဂတဿ မဟိဒ္ဓိကတာ မဟာနုဘာဝတာ, ယတြ ဟိ နာမာယံ သုပ္ပဝါသာ ကောလိယဓီတာ သဟ ဝစနာ စ ပန [သဟ ဝစနာ ပန (ပီ.), သဟ ဝစနာ (?)] ဘဂဝတော သုခိနီ အရောဂါ အရောဂံ ပုတ္တံ ဝိဇာယိဿတီ''တိ! အတ္တမနော ပမုဒိတော ပီတိသောမနဿဇာတော အဟောသိ။

အထ ခေါ သုပ္ပဝါသာ ကောလိယဓီတာ သာမိကံ အာမန္တေသိ – ''ဧဟိ တွံ, အယျပုတ္တ, ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမ; ဥပသင်္ကမိတွာ မမ ဝစနေန ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒာဟိ – 'သုပ္ပဝါသာ, ဘန္တေ, ကောလိယဓီတာ ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတီ'တိ; ဧဝဉ္စ ဝဒေဟိ – 'သုပ္ပဝါသာ, ဘန္တေ, ကောလိယဓီတာ သတ္တ ဝဿာနိ ဂဗ္ဘံ ဓာရေတိ။ သတ္တာဟံ မူဠ္ဟဂဗ္ဘာ သာ ဧတရဟိ သုခိနီ အရောဂါ အရောဂံ ပုတ္တံ ဝိဇာတာ။ သာ သတ္တာဟံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဘတ္တေန နိမန္တေတိ။ အဓိဝါသေတု ကိရ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သုပ္ပဝါသာယ ကောလိယဓီတာယ သတ္တ ဘတ္တာနိ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေနာ'''တိ။

''ပရမ''န္တိ ခေါ သော ကောလိယပုတ္တော သုပ္ပဝါသာယ ကောလိယဓီတာယ ပဋိဿုဏိတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ သော ကောလိယပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

''သုပ္ပဝါသာ , ဘန္တေ, ကောလိယဓီတာ ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတိ; ဧဝဉ္စ ဝဒေတိ – 'သုပ္ပဝါသာ, ဘန္တေ, ကောလိယဓီတာ သတ္တ ဝဿာနိ ဂဗ္ဘံ ဓာရေတိ။ သတ္တာဟံ မူဠ္ဟဂဗ္ဘာ သာ ဧတရဟိ သုခိနီ အရောဂါ အရောဂံ ပုတ္တံ ဝိဇာတာ။ သာ သတ္တာဟံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဘတ္တေန နိမန္တေတိ။ အဓိဝါသေတု ကိရ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သုပ္ပဝါသာယ ကောလိယဓီတာယ သတ္တ ဘတ္တာနိ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေနာ'''တိ။

တေန ခေါ ပန သမယေန အညတရေန ဥပဟာသကေန ဗုဒ္ဓပ္ပမုခေါ ဘိက္ခုသင်္ဃော သတ္တတနာယ ဘတ္တေန နိမန္တိ တော ဟောတိ။ သော စ ဥပဟာသကော အာယသ္မတော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနဿ [မဟာမောဂ္ဂလာနဿ (က.)] ဥပဋ္ဌာ ကော ဟောတိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံ အာမန္တေသိ – “ဧဟိ တွံ, မောဂ္ဂလ္လာန, ယေန သော ဥပဟာသကော တေနုပသင်္ကမ ; ဥပသင်္ကမိတွာ တံ ဥပဟာသကံ ဧဝံ ဝဒေဟိ – ‘သုပ္ပဝါသာ, အာဝုသော, ကော လိယဓီတာ သတ္တ ဝဿာနိ ဂဗ္ဘံ ဓာရေသိ။ သတ္တာဟံ မူဠ္ဟဂဗ္ဘာ သာ ဧတရဟိ သုခိနီ အရောဂါ အရောဂံ ပုတ္တံ ဝိ ဇာတာ။ သာ သတ္တာဟံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဘတ္တေန နိမန္တေတိ။ ကရောတု သုပ္ပဝါသာ ကောလိယဓီတာ သတ္တ ဘတ္တာနိ, ပစ္ဆာ တွံ ကရိဿသီ’တိ [ကရိဿသီတိ သညာပေဟိ (က.)] ။ တုယှေသော ဥပဋ္ဌာကော”တိ။

“ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခေါ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ဘဂဝတော ပဋိဿုတွာ ယေန သော ဥပဟာသကော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ တံ ဥပဟာသကံ ဧတဒဝေါစ – “သုပ္ပဝါသာ, အာဝုသော, ကောလိယဓီတာ သတ္တ ဝဿာ နိ ဂဗ္ဘံ ဓာရေတိ။ သတ္တာဟံ မူဠ္ဟဂဗ္ဘာ သာ ဧတရဟိ သုခိနီ အရောဂါ အရောဂံ ပုတ္တံ ဝိဇာတာ။ သာ သတ္တာဟံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဘတ္တေန နိမန္တေတိ။ ကရောတု သုပ္ပဝါသာ ကောလိယဓီတာ သတ္တ ဘတ္တာနိ, ပစ္ဆာ တွံ ကရိဿသီ”တိ။

“သစေ မေ, ဘန္တေ, အယျော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော တိဏ္ဏံ ဓမ္မာနံ ပါဋိဘောဂေါ – ဘောဂါနဉ္စ ဇီဝိတဿ သ စ သဒ္ဓါယ စ, ကရောတု သုပ္ပဝါသာ ကောလိယဓီတာ သတ္တ ဘတ္တာနိ, ပစ္ဆာဟံ ကရိဿာမီ”တိ။ “ဒွိန္နံ ခေါ တေ အဟံ [ဒွိန္နံ ခေါ တေသံ (ပီ.), ဒွိန္နံ ခေါ နေသံ (က.)] , အာဝုသော, ဓမ္မာနံ ပါဋိဘောဂေါ – ဘောဂါနဉ္စ ဇီဝိတဿ သ စ။ သဒ္ဓါယ ပန တွံယေဝ ပါဋိဘောဂေါ”တိ။

“သစေ မေ, ဘန္တေ, အယျော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ဒွိန္နံ ဓမ္မာနံ ပါဋိဘောဂေါ – ဘောဂါနဉ္စ ဇီဝိတဿ စ, ကရောတု သုပ္ပဝါသာ ကောလိယဓီတာ သတ္တ ဘတ္တာနိ, ပစ္ဆာဟံ ကရိဿာမီ”တိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော တံ ဥပဟာသကံ သညာပေတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင် ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “သညတ္တော [သညာတော (သျာ.)] , ဘန္တေ, သော ဥပဟာသကော မယာ; ကရောတု သုပ္ပဝါသာ ကောလိယဓီတာ သတ္တ ဘတ္တာနိ, ပစ္ဆာ သော ကရိဿတီ”တိ။

အထ ခေါ သုပ္ပဝါသာ ကောလိယဓီတာ သတ္တာဟံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပဏီတေန ခါဒနီယေန ဘောဇနီယေန သဟတ္ထာ သန္တပ္ပေသိ သမ္ပဝါရေသိ, တဉ္စ ဒါရကံ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒာပေသိ သဗ္ဗဉ္စ ဘိက္ခုသင်္ဃံ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော တံ ဒါရကံ ဧတဒဝေါစ – “ကစ္စိ တေ, ဒါရက, ခမနီယံ, ကစ္စိ ယာပနီယံ, က စ္စိ န ကိဉ္စိ ဒုက္ခ”န္တိ? “ကုတော မေ, ဘန္တေ သာရိပုတ္တ, ခမနီယံ, ကုတော ယာပနီယံ! သတ္တ မေ ဝဿာနိ လောဟိ တကုမ္ဘိယံ ဝုတ္ထာနီ”တိ။

အထ ခေါ သုပ္ပဝါသာ ကောလိယဓီတာ – “ပုတ္တော မေ ဓမ္မသေနာပတိနာ သဒ္ဓိံ မန္တေတီ”တိ အတ္တမနာ ပ မုဒိတာ ပီတိသောမနဿဇာတာ အဟောသိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ (သုပ္ပဝါသံ ကောလိယဓီတရံ အတ္တမနံ ပမုဒိတံ ပီတိသော မနဿဇာတံ ဝိဒိတွာ [ဒိသွာ (သီ.)]) [( ) နတ္ထိ ဋ္ဌကထာလိသဟောတ္တကေ] သုပ္ပဝါသံ ကောလိယဓီတရံ ဧတဒဝေါစ – “ဣစ္ဆေယျာသိ တွံ, သုပ္ပဝါသေ, အညမ္ပိ ဧဝရူပံ ပုတ္တ”န္တိ? “ဣစ္ဆေယျာမဟံ, ဘဂဝါ, အညာနိပိ ဧဝရူပါနိ သတ္တ ပုတ္တာနီ”တိ ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒာနေသိ –

“အသာတံ သာတရူပေန, ပိယရူပေန အပ္ပိယံ။
ဒုက္ခံ သုခဿ ရူပေန, ပမတ္တမတိဝတ္တတီ”တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ဝိသာခါသုတ္တံ

၁၉. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ပုဗ္ဗာရာမေ မိဂါရမာတုပါသာဒေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဝိသာခါယ မိဂါရမာတုယာ ကောစိဒေဝ အတ္ထော ရညေ ပသေနဒိမှိ ကောသလေ ပဋိဗဒ္ဓေါ [ပဋိဗန္ဓော (ပီ. က.)] ဟောတိ။ တံ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော န ယထာဓိပ္ပါယံ တီရေတိ ။

အထ ခေါ ဝိသာခါ မိဂါရမာတာ ဒိဝါ ဒိဝဿ [ဒိဝါဒိဝဿေဝ (သျာ.), ဒိဝါဒိဝဿေဝယေဝ (ပီ.), ဒိဝါ ဒိဝဿယေဝ (က.)] ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခေါ ဝိသာခံ မိဂါရမာတရံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – ''ဟန္ဒ ကုတော နု တွံ, ဝိသာခေ, အာဂစ္ဆသိ ဒိဝါ ဒိဝဿာ''တိ? ''ဣဓ မေ, ဘန္တေ, ကောစိဒေဝ အတ္ထော ရညေ ပသေနဒိမှိ ကောသလေ ပဋိဗဒ္ဓေါ; တံ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော န ယထာဓိပ္ပါယံ တီရေတီ''တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

''သဗ္ဗံ ပရဝသံ ဒုက္ခံ, သဗ္ဗံ ဣဿရိယံ သုခံ။
သာဓာရဏေ ဝိဟညန္တိ, ယောဂါ ဟိ ဒုရတိက္ကမာ''တိ။ နဝမံ။

၁၀. ဘဒ္ဒိယသုတ္တံ

၂၀. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ အနုပိယာယံ ဝိဟရတိ အမ္ဗဝနေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ ဘဒ္ဒိယော ကာဠိဂေါဓာယ ပုတ္တော အရညဂတောပိ ရုက္ခမူလဂတောပိ သုညာဂါရဂတောပိ အဘိက္ခဏံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ – ''အဟော သုခံ, အဟော သုခ''န္တိ!

အဿောသုံ ခေါ သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ အာယသ္မတော ဘဒ္ဒိယဿ ကာဠိဂေါဓာယ ပုတ္တဿ အရညဂတဿပိ ရုက္ခမူလဂတဿပိ သုညာဂါရဂတဿပိ အဘိက္ခဏံ ဥဒာနံ ဥဒာနေန္တဿ – ''အဟော သုခံ, အဟော သုခ''န္တိ! သုတွာန နေသံ ဧတဒဟောသိ – ''နိဿံသယံ ခေါ, အာဝုသော, အာယသ္မာ ဘဒ္ဒိယော ကာဠိဂေါဓာယ ပုတ္တော အနဘိရတော ဗြဟ္မစရိယံ စရတိ, ယံသ ပုဗ္ဗေ အဂါရိယဘူတဿ [အဂါရိကဘူတဿ (သျာ.)] ရဇ္ဇသုခံ, သော တမနုဿရမာနော အရညဂတောပိ ရုက္ခမူလဂတောပိ သုညာဂါရဂတောပိ အဘိက္ခဏံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ – 'အဟော သုခံ, အဟော သုခ'''န္တိ!

အထ ခေါ သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ – ''အာယသ္မာ, ဘန္တေ, ဘဒ္ဒိယော ကာဠိဂေါဓာယ ပုတ္တော အရညဂတောပိ ရုက္ခမူလဂတောပိ သုညာဂါရဂတောပိ အဘိက္ခဏံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ – 'အဟော သုခံ, အဟော သုခ'န္တိ! နိဿံသယံ ခေါ, ဘန္တေ, အာယသ္မာ ဘဒ္ဒိယော ကာဠိဂေါဓာယ ပုတ္တော အနဘိရတော ဗြဟ္မစရိယံ စရတိ။ ယံသ ပုဗ္ဗေ အဂါရိယဘူတဿ ရဇ္ဇသုခံ, သော တမနုဿရမာနော အရညဂတောပိ ရုက္ခမူလဂတောပိ သုညာဂါရဂတောပိ အဘိက္ခဏံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ – 'အဟော သုခံ, အဟော သုခ'''န္တိ!

အထ ခေါ ဘဂဝါ အညတရံ ဘိက္ခုံ အာမန္တေသိ – ''ဧဟိ တွံ, ဘိက္ခု, မမ ဝစနေန ဘဒ္ဒိယံ ဘိက္ခုံ အာမန္တေဟိ – 'သတ္ထာ တံ, အာဝုသော ဘဒ္ဒိယ, အာမန္တေတီ'''တိ။

''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ခေါ သော ဘိက္ခု ဘဂဝတော ပဋိဿုတွာ ယေနာယသ္မာ ဘဒ္ဒိယော ကာဠိဂေါဓာယ ပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဒ္ဒိယံ ကာဠိဂေါဓာယ ပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ – ''သတ္ထာ တံ, အာဝုသော ဘဒ္ဒိယ, အာမန္တေတီ''တိ။ ''ဧဝမာဝုသော''တိ ခေါ အာယသ္မာ ဘဒ္ဒိယော ကာဠိဂေါဓာယ ပုတ္တော တဿ ဘိက္ခုနော ပဋိဿုတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခေါ အာယသ္မန္တံ ဘဒ္ဒိယံ ကာဠိဂေါဓာယ ပုတ္တံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

‘‘သစ္စံ ကိရ တ္ဝံ, ဘဒ္ဒိယ, အရညဂတောပိ ရုက္ခမူလဂတောပိ သုညာဂါရဂတောပိ အဘိက္ခဏံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ – ‘အဟော သုခံ, အဟော သုခ’’’န္တိ! ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’တိ။

‘‘ကိံ ပန [ကံ ပန (သ္ယာ ပီ.)] တ္ဝံ, ဘဒ္ဒိယ, အတ္ထဝသံ သမ္ပဿမာနော အရညဂတောပိ ရုက္ခမူလဂတောပိ သုညာဂါရဂတောပိ အဘိက္ခဏံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ – ‘အဟော သုခံ, အဟော သုခ’’’န္တိ! ‘‘ပုဗ္ဗေ မေ, ဘန္တေ, အဂါရိယဘူတဿ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တဿ အန္တောပိ အန္တေပုရေ ရက္ခာ သုသံဝိဟိတာ အဟောသိ, ဗဟိပိ အန္တေပုရေ ရက္ခာ သုသံဝိဟိတာ အဟောသိ, အန္တောပိ နဂရေ ရက္ခာ သုသံဝိဟိတာ အဟောသိ, ဗဟိပိ နဂရေ ရက္ခာ သုသံဝိဟိတာ အဟောသိ, အန္တောပိ ဇနပဒေ ရက္ခာ သုသံဝိဟိတာ အဟောသိ, ဗဟိပိ ဇနပဒေ ရက္ခာ သုသံဝိဟိတာ အဟောသိ။ သော ခော အဟံ, ဘန္တေ, ဧဝံ ရက္ခိတော ဂေါပိတော သန္တော ဘီတော ဥဗ္ဗိဂ္ဂေါ ဥဿင်္ကီ ဥတြာသီ ဝိဟာသိံ။ ဧတရဟိ ခော ပနာဟံ, ဘန္တေ, အရညဂတောပိ ရုက္ခမူလဂတောပိ သုညာဂါရဂတောပိ ဧကော [ဧကေကော (သ္ယာ. ပီ.)] အဘီတော အနုဗ္ဗိဂ္ဂေါ အနုဿင်္ကီ အနုတြာသီ အပ္ပောဿုက္ကော ပန္နလောမော ပရဒတ္တဝုတ္တော [ပရဒဝုတ္တော (က. သီ. သ္ယာ. ပီ.)], မိဂဘူတေန စေတသာ ဝိဟရာမိ။ ဣမံ [ဣဒံ (သီ. က.)] ခော အဟံ, ဘန္တေ, အတ္ထဝသံ သမ္ပဿမာနော အရညဂတောပိ ရုက္ခမူလဂတောပိ သုညာဂါရဂတောပိ အဘိက္ခဏံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ [ဥဒာနေမိ (က.)] – ‘အဟော သုခံ, အဟော သုခ’’’န္တိ!

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတ္ဝာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

‘‘ယဿန္တရတော န သန္တိ ကောပါ၊
ဣတိဘဝါဘဝတဉ္စ ဝီတိဝတ္တော။
တံ ဝိဂတဘယံ သုခိံ အသောကံ၊
ဒေဝါ နာနုဘဝန္တိ ဒဿနာယာ’’တိ။ ဒသမံ။

မုစလိန္ဒဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော နိဋ္ဌိတော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

မုစလိန္ဒော ရာဇာ ဒဏ္ဍေန၊ သက္ကာရော ဥပါသကေန စ။
ဂဗ္ဘိနီ ဧကပုတ္တော စ၊ သုပ္ပဝါသာ ဝိသာခါ စ။
ကာဠိဂောဓာယ ဘဒ္ဒိယောတိ။

၃. နန္ဒဝဂ္ဂေါ

၁. ကမ္မဝိပါကဇသုတ္တံ

၂၁. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အညတရော ဘိက္ခု ဘဂဝတော အဝိဒူရေ နိသိန္နော ဟောတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ပုရာဏကမ္မဝိပါကဇံ ဒုက္ခံ တိဗ္ဗံ ခရံ ကဋုကံ ဝေဒနံ အဓိဝာသေန္တော သတော သမ္ပဇာနော အဝိဟညမာနော။

အဒ္ဒသာ ခေါ ဘဂဝါ တံ ဘိက္ခုံ အဝိဒူရေ နိသိန္နံ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ပုရာဏကမ္မဝိပါကဇံ ဒုက္ခံ တိဗ္ဗံ ခရံ ကဋုကံ ဝေဒနံ အဓိဝာသေန္တံ သတံ သမ္ပဇာနံ အဝိဟညမာနံ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

“သဗ္ဗကမ္မဇဟဿ ဘိက္ခုနော၊
ဓုနမာနဿ ပုရေ ကတံ ရဇံ။
အမမဿ ဌိတဿ တာဒိနော၊
အတ္ထော နတ္ထိ ဇနံ လပေတဝေ”တိ။ ပဌမံ။

၂. နန္ဒသုတ္တံ

၂၂. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ နန္ဒော ဘဂဝတော ဘာတာ မာတုစ္ဆာပုတ္တော သမ္ဗဟုလာနံ ဘိက္ခူနံ ဧဝမာရောစေတိ – “အနဘိရတော အဟံ, အာဝုသော, ဗြဟ္မစရိယံ စရာမိ; န သက္ကောမိ ဗြဟ္မစရိယံ သန္ဓာရေတုံ, သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တိဿာမီ”တိ။

အထ ခေါ အညတရော ဘိက္ခု ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ သော ဘိက္ခု ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “အာယသ္မာ, ဘန္တေ, နန္ဒော ဘဂဝတော ဘာတာ မာတုစ္ဆာပုတ္တော သမ္ဗဟုလာနံ ဘိက္ခူနံ ဧဝမာရောစေတိ – ‘အနဘိရတော အဟံ, အာဝုသော, ဗြဟ္မစရိယံ စရာမိ, န သက္ကောမိ ဗြဟ္မစရိယံ သန္ဓာရေတုံ, သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တိဿာမီ’”တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ အညတရံ ဘိက္ခုံ အာမန္တေသိ – “ဧဟိ တွံ, ဘိက္ခု, မမ ဝစနေန နန္ဒံ ဘိက္ခုံ အာမန္တေဟိ – ‘သတ္ထာ တံ, အာဝုသော နန္ဒ, အာမန္တေတီ’”တိ။ “ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခေါ သော ဘိက္ခု ဘဂဝတော ပဋိဿုတွာ ယေနာယသ္မာ နန္ဒော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ နန္ဒံ ဧတဒဝေါစ – “သတ္ထာ တံ, အာဝုသော နန္ဒ, အာမန္တေတီ”တိ။

“ဧဝမာဝုသော”တိ ခေါ အာယသ္မာ နန္ဒော တဿ ဘိက္ခုနော ပဋိဿုတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခေါ အာယသ္မန္တံ နန္ဒံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

“သစ္စံ ကိရ တွံ, နန္ဒ, သမ္ဗဟုလာနံ ဘိက္ခူနံ ဧဝမာရောစေသိ – ‘အနဘိရတော အဟံ, အာဝုသော, ဗြဟ္မစရိယံ စရာမိ, န သက္ကောမိ ဗြဟ္မစရိယံ သန္ဓာရေတုံ, သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တိဿာမီ’”တိ ? “ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ။

“ကိဿ ပန တွံ, နန္ဒ, အနဘိရတော ဗြဟ္မစရိယံ စရသိ, န သက္ကောသိ ဗြဟ္မစရိယံ သန္ဓာရေတုံ, သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တိဿသီ”တိ? “သာကိယာနီ မံ [မမ (သျာ., အဋ္ဌကထာ ဩလောကေတဗ္ဗာ)], ဘန္တေ, ဇန

ပဒကလ္လာဏီ ဃရာ နိက္ခမန္တသ္သ [နိက္ခမန္တံ (အဋ္ဌကထာယံ ပာဌန္တရံ)] ဥပဖုလ္လိခိတေဟိ ကေသေဟိ အပ လောကေတွာ မံ ဧတဒဝေစ – ‘တုဝဋ္ဋံ ခေါ, အယျပုတ္တ, အာဂစ္ဆေယျာသီ’တိ။ သော ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, တမနု သ္သရမာနော အနဘိရတော ဗြဟ္မစရိယံ စရာမိ, န သက္ကောမိ ဗြဟ္မစရိယံ သန္ဓာရေတုံ, သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာ ယာဝတ္တိဿာမီ”တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ နန္ဒံ ဗာဟာယံ ဂဟေတွာ – သေယျထာပိ နာမ ဗလဝါ ပုရိသော သမိဉ္ဇိတံ [သမ္မိဉ္ဇိတံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဝါ ဗာဟံ ပသာရေယျ, ပသာရိတံ ဝါ ဗာဟံ သမိဉ္ဇေယျ [သမ္မိဉ္ဇေယျ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)], ဧဝမေဝ – ဇေတဝနေ အန္တရဟိတော ဒေဝေသု တာဝတိံသေသု ပာတုရဟောသိ။

တေန ခေါ ပန သမယေန ပဉ္စမတ္တာနိ အစ္ဆရာသတာနိ သက္ကဿ ဒေဝါနမိန္ဒဿ ဥပဋ္ဌာနံ အာဂတာနိ ဟောန္တိ ကကုဋပါဒါနိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ နန္ဒံ အာမန္တေသိ – “ပဿသိ နော တွံ, နန္ဒ, ဣမာနိ ပဉ္စ အစ္ဆရာသတာနိ ကကုဋပါဒါနီ”တိ? “ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ။

“တံ ကိံ မညသိ, နန္ဒ, ကတမာ နု ခေါ အဘိရူပတရာ ဝါ ဒဿနီယတရာ ဝါ ပာသာဒိကတရာ ဝါ, သာကိယာနီ ဝါ ဇနပဒကလျာဏီ, ဣမာနိ ဝါ ပဉ္စ အစ္ဆရာသတာနိ ကကုဋပါဒါနီ”တိ? “သေယျထာပိ, ဘန္တေ, ပလုဋ္ဌမက္ကဋီ ကဏ္ဏနာသစ္ဆိန္နာ, ဧဝမေဝ ခေါ, ဘန္တေ, သာကိယာနီ ဇနပဒကလျာဏီ ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ အစ္ဆရာသတာနံ ဥပနိဓာယ သင်္ချမ္ပိ [သင်္ခမ္ပိ (သီ.)] နောပေတိ ကလဘာဂမ္ပိ နောပေတိ ဥပနိဓိမ္ပိ နောပေတိ။ အထ ခေါ ဣမာနိ ပဉ္စ အစ္ဆရာသတာနိ အဘိရူပတရာနိ စေဝ ဒဿနီယတရာနိ စ ပာသာဒိကတရာနိ စာ”တိ။

“အဘိရမ, နန္ဒ, အဘိရမ, နန္ဒ! အဟံ တေ ပါဋိဘောဂေါ ပဉ္စန္နံ အစ္ဆရာသတာနံ ပဋိလာဘာယ ကကုဋပါဒါန”န္တိ။ “သစေ မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ပါဋိဘောဂေါ ပဉ္စန္နံ အစ္ဆရာသတာနံ ပဋိလာဘာယ ကကုဋပါဒါနံ, အဘိရမိဿာမဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတိ ဗြဟ္မစရိယေ”တိ [ဘဂဝါ ဗြဟ္မစရိယေတိ (သျာ. ပီ.), ဘဂဝါ ဗြဟ္မစရိယန္တိ (က.)] ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ နန္ဒံ ဗာဟာယံ ဂဟေတွာ – သေယျထာပိ နာမ ဗလဝါ ပုရိသော သမိဉ္ဇိတံ ဝါ ဗာဟံ ပသာရေယျ, ပသာရိတံ ဝါ ဗာဟံ သမိဉ္ဇေယျ, ဧဝမေဝ – ဒေဝေသု တာဝတိံသေသု အန္တရဟိတော ဇေတဝနေ ပာတုရဟောသိ။

အဿောသုံ ခေါ ဘိက္ခူ – “အာယသ္မာ ကိရ နန္ဒော ဘဂဝတော ဘာတာ မာတုစ္ဆာပုတ္တော အစ္ဆရာနံ ဟေတု ဗြဟ္မစရိယံ စရတိ; ဘဂဝါ ကိရဿ ပါဋိဘောဂေါ ပဉ္စန္နံ အစ္ဆရာသတာနံ ပဋိလာဘာယ ကကုဋပါဒါန”န္တိ။

အထ ခေါ အာယသ္မတော နန္ဒဿ သဟာယကာ ဘိက္ခူ အာယသ္မန္တံ နန္ဒံ ဘတကဝါဒေန စ ဥပက္ကိတကဝါဒေန စ သမုဒာစရန္တိ – “ဘတကော ကိရာယသ္မာ နန္ဒော ဥပက္ကိတကော ကိရာယသ္မာ နန္ဒော အစ္ဆရာနံ ဟေတု ဗြဟ္မစရိယံ စရတိ; ဘဂဝါ ကိရဿ ပါဋိဘောဂေါ ပဉ္စန္နံ အစ္ဆရာသတာနံ ပဋိလာဘာယ ကကုဋပါဒါန”န္တိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ နန္ဒော သဟာယကာနံ ဘိက္ခူနံ ဘတကဝါဒေန စ ဥပက္ကိတကဝါဒေန စ အဋ္ဋီယမာနော ဟရာယမာနော ဇိဂုစ္ဆမာနော ဧကော ဝူပကဋ္ဌော အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော ဝိဟရန္တော နစိရဿေဝ – ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ – ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာ နံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိ။ “ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရ ဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ”တိ အဗ္ဘညာသိ။ အညတရော ခေါ ပနာယသ္မာ နန္ဒော အရဟတံ အဟောသိ။

အထ ခေါ အညတရာ ဒေဝတာ အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ ကေဝလကပ္ပံ ဇေတဝနံ ဩဘာသေတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတာ ခေါ သာ ဒေဝတာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေစ – “အာယသ္မာ, ဘန္တေ, နန္ဒော ဘဂဝတော ဘာတာ မာတုစ္ဆာပုတ္တော အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသ

မ္ဗဇ္ဇ ဝိဟရတီ''တိ။ ဘဂဝတောပိ ခော ဉာဏံ ဥဒပာဒိ – ''နန္ဒော အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ''တိ။

အထ ခော အာယသ္မာ နန္ဒော တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော အာယသ္မာ နန္ဒော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ယံ မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ပါဋိဘောဂေါ ပဉ္စန္နံ အစ္ဆရာသတာနံ ပဋိလာဘာယ ကကုဋပါဒါနံ, မုဉ္စာမဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝန္တံ ဧတသ္မာ ပဋိဿဝါ''တိ။ ''မယာပိ ခော တွံ, နန္ဒ [ခော တေ နန္ဒ (သီ. သျာ. ပီ.), ခော နန္ဒ (က.)], စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ဝိဒိတော – 'နန္ဒော အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ'တိ။ ဒေဝတာပိ မေ ဧတမတ္ထံ အာရောစေသိ – 'အာယသ္မာ, ဘန္တေ, နန္ဒော ဘဂဝတော ဘာတာ မာတုစ္ဆာပုတ္တော အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ'တိ။ ယဒေဝ ခော တေ, နန္ဒ, အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုတ္တံ, အထာဟံ မုတ္တော ဧတသ္မာ ပဋိဿဝါ''တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

''ယဿ နိတ္တိဏ္ဏော ပင္ကော၊
မဒ္ဒိတော ကာမကဏ္ဍကော။
မောဟက္ခယံ အနုပ္ပတ္တော၊
သုခဒုက္ခေသု န ဝေဓတိ သ ဘိက္ခူ''တိ။ ဒုတိယံ။

၃. ယသောဇသုတ္တံ

၂၃. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခော ပန သမယေန ယသောဇပ္ပမုခါနိ ပဉ္စမတ္တာနိ ဘိက္ခုသတာနိ သာဝတ္ထိံ အနုပ္ပတ္တာနိ ဟောန္တိ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ။ တေဓ ခော အာဂန္တုကာ ဘိက္ခူ နေဝါသိကေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ပဋိသမ္မောဒမာနာ သေနာသနာနိ ပညာပယမာနာ ပတ္တစီဝရာနိ ပဋိသာမယမာနာ ဥစ္စာသဒ္ဒါ မဟာသဒ္ဒါ [ဥစ္စာသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒါ (က.)] အဟေသုံ ။

အထ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ – ''ကေ ပနေတေ, အာနန္ဒ, ဥစ္စာသဒ္ဒါ မဟာသဒ္ဒါ ကေဝဋ္ဋာ မညေ မစ္ဆဝိလောပေ''တိ? ''ဧတာနိ, ဘန္တေ, ယသောဇပ္ပမုခါနိ ပဉ္စမတ္တာနိ ဘိက္ခုသတာနိ သာဝတ္ထိံ အနုပ္ပတ္တာနိ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ။ တေတေ အာဂန္တုကာ ဘိက္ခူ နေဝါသိကေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ပဋိသမ္မောဒမာနာ သေနာသနာနိ ပညာပယမာနာ ပတ္တစီဝရာနိ ပဋိသာမယမာနာ ဥစ္စာသဒ္ဒါ မဟာသဒ္ဒါ''တိ။ ''တေနဟာနန္ဒ, မမ ဝစနေန တေ ဘိက္ခူ အာမန္တေဟိ – 'သတ္ထာ အာယသ္မန္တေ အာမန္တေတီ'''တိ။

''ဧဝံ , ဘန္တေ''တိ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ပဋိဿုတွာ ယေန တေ ဘိက္ခူ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ တေ ဘိက္ခူ ဧတဒဝေါစ – ''သတ္ထာ အာယသ္မန္တေ အာမန္တေတီ''တိ။ ''ဧဝမာဝုသော''တိ ခော တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ပဋိဿုတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နေ ခော တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

''ကိံ နု တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, ဥစ္စာသဒ္ဒါ မဟာသဒ္ဒါ, ကေဝဋ္ဋာ မညေ မစ္ဆဝိလောပေ''တိ? ဧဝံ ဝုတ္တေ, အာယသ္မာ ယသောဇော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ဣမာနိ, ဘန္တေ, ပဉ္စမတ္တာနိ ဘိက္ခုသတာနိ သာဝတ္ထိံ အနုပ္ပတ္တာနိ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ။ တေမေ အာဂန္တုကာ ဘိက္ခူ နေဝါသိကေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ပဋိသမ္မောဒမာနာ သေနာသနာနိ ပညာပယမာနာ ပတ္တစီဝရာနိ ပဋိသာမယမာနာ ဥစ္စာသဒ္ဒါ မဟာသဒ္ဒါ''တိ။ ''ဂစ္ဆထ, ဘိက္ခဝေ, ပဏာမေမိ ဝေါ [ဝေါ ပဏာမေမိ (သဗ္ဗတ္ထ) မ. နိ. ၂.၁၅၇ ပဿိတဗ္ဗံ]; န ဝေါ မမ သန္တိကေ ဝတ္ထဗ္ဗ''န္တိ။

"ဧဝံ, ဘန္တေ"တိ ခော တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပဋိဿုတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ သေနာသနံ သံသာမေတွာ [ပဋိသံသာမေတွာ (သျာ.)] ပတ္တစီဝရမာဒါယ ယေန ဝဇ္ဇီ တေန စာရိကံ ပက္ကမိံသု။ ဝဇ္ဇီသု အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနာ ယေန ဝဂ္ဂုမုဒါ နဒီ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဝဂ္ဂုမုဒါယ နဒိယာ တီရေ ပဏ္ဏကုဋိယော ကရိတွာ ဝဿံ ဥပဂစ္ဆိံသု။

အထ ခော အာယသ္မာ ယသောဇော ဝဿူပဂတော [ဝဿူပဂတေ (က.)] ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – "ဘဂဝတာ မယံ, အာဝုသော, ပဏာမိတာ အတ္ထကာမေန ဟိတေသိနာ, အနုကမ္ပကေန အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယ။ ဟန္ဒ မယံ, အာဝုသော, တထာ ဝိဟာရံ ကပ္ပေမ ယထာ နော ဝိဟရတံ ဘဂဝါ အတ္တမနော အဿာ"တိ။ "ဧဝမာဝုသော"တိ ခော တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မတော ယသောဇဿ ပစ္စဿောသုံ။ အထ ခော တေ ဘိက္ခူ ဝူပကဋ္ဌာ အပ္ပမတ္တာ အာတာပိနော ပဟိတတ္တာ ဝိဟရန္တာ တေနေဝန္တရဝဿေန သဗ္ဗေဝ တိဿော ဝိဇ္ဇာ သစ္ဆာကံသု။

အထ ခော ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ယထာဘိရန္တံ ဝိဟရိတွာ ယေန ဝေသာလီ တေန စာရိကံ ပက္ကာမိ။ အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော ယေန ဝေသာလီ တဒဝသရိ။ တတြ သုဒံ ဘဂဝါ ဝေသာလိယံ ဝိဟရတိ မဟာဝနေ ကူဋာဂါရသာလာယံ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဝဂ္ဂုမုဒာတီရိယာနံ ဘိက္ခူနံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ မနသိ ကရိတွာ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ – "အာလောကဇာတာ ဝိယ မေ, အာနန္ဒ, ဧသာ ဒိသာ, ဩဘာသဇာတာ ဝိယ မေ, အာနန္ဒ, ဧသာ ဒိသာ; ယဿံ ဒိသာယံ [ယာယံ (က.)] ဝဂ္ဂုမုဒာတီရိယာ ဘိက္ခူ ဝိဟရန္တိ။ ဂန္တုံ အပ္ပဋိကူလာသိ မေ မနသိ ကာတုံ။ ပဟိဏေယျာသိ တွံ, အာနန္ဒ, ဝဂ္ဂုမုဒာတီရိယာနံ ဘိက္ခူနံ သန္တိကေ ဒူတံ – 'သတ္ထာ အာယသ္မန္တေ အာမန္တေတိ, သတ္ထာ အာယသ္မန္တာနံ ဒဿနကာမော'"တိ။

"ဧဝံ, ဘန္တေ"တိ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ပဋိဿုတွာ ယေန အညတရော ဘိက္ခု တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ တံ ဘိက္ခုံ ဧတဒဝေါစ – "ဧဟိ တွံ, အာဝုသော, ယေန ဝဂ္ဂုမုဒာတီရိယာ ဘိက္ခူ တေနုပသင်္ကမ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဝဂ္ဂုမုဒာတီရိယေ ဘိက္ခူ ဧဝံ ဝဒေဟိ – 'သတ္ထာ အာယသ္မန္တေ အာမန္တေတိ, သတ္ထာ အာယသ္မန္တာနံ ဒဿနကာမော'"တိ။

"ဧဝမာဝုသော"တိ ခော သော ဘိက္ခု အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ပဋိဿုတွာ – သေယျထာပိ နာမ ဗလဝါ ပုရိသော သမိဉ္ဇိတံ ဝါ ဗာဟံ ပသာရေယျ, ပသာရိတံ ဝါ ဗာဟံ သမိဉ္ဇေယျ, ဧဝမေဝ – မဟာဝနေ ကူဋာဂါရသာလာယံ အန္တရဟိတော ဝဂ္ဂုမုဒာယ နဒိယာ တီရေ တေသံ ဘိက္ခူနံ ပုရတော ပါတုရဟောသိ။ အထ ခော သော ဘိက္ခု ဝဂ္ဂုမုဒာတီရိယေ ဘိက္ခူ ဧတဒဝေါစ – "သတ္ထာ အာယသ္မန္တေ အာမန္တေတိ, သတ္ထာ အာယသ္မန္တာနံ ဒဿနကာမော"တိ။

"ဧဝမာဝုသော"တိ ခော တေ ဘိက္ခူ တဿ ဘိက္ခုနော ပဋိဿုတွာ သေနာသနံ သံသာမေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ – သေယျထာပိ နာမ ဗလဝါ ပုရိသော သမိဉ္ဇိတံ ဝါ ဗာဟံ ပသာရေယျ, ပသာရိတံ ဝါ ဗာဟံ သမိဉ္ဇေယျ, ဧဝမေဝ – ဝဂ္ဂုမုဒာယ နဒိယာ တီရေ အန္တရဟိတာ မဟာဝနေ ကူဋာဂါရသာလာယံ ဘဂဝတော သမ္မုခေ ပါတုရဟေသုံ။ တေန ခော ပန သမယေန ဘဂဝါ အာနေဉ္ဇေန သမာဓိနာ နိသိန္နော ဟောတိ။ အထ ခော တေသံ ဘိက္ခူနံ ဧတဒဟောသိ – "ကတမေန နု ခော ဘဂဝါ ဝိဟာရေန ဧတရဟိ ဝိဟရတီ"တိ? အထ ခော တေသံ ဘိက္ခူနံ ဧတဒဟောသိ – "အာနေဉ္ဇေန ခော ဘဂဝါ ဝိဟာရေန ဧတရဟိ ဝိဟရတီ"တိ။ သဗ္ဗေဝ အာနေဉ္ဇသမာဓိနာ နိသီဒိံသု။

အထ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ, နိက္ခန္တေ ပဌမေ ယာမေ, ဥဋ္ဌာယာသနာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ [စီဝရံ (သဗ္ဗတ္ထ)] ကရိတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – "အဘိက္ကန္တာ, ဘန္တေ, ရတ္တိ; နိက္ခန္တော ပဌမော ယာမော; စိရနိသိန္နာ အာဂန္တုကာ ဘိက္ခူ; ပဋိသမ္မောဒတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ အာဂန္တုကေဟိ ဘိက္ခူဟီ"တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဘဂဝါ တုဏှီ အဟောသိ။

ဒုတိယမ္ပိ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ, နိက္ခန္တေ မဇ္ဈိမေ ယာမေ, ဥဋ္ဌာယာသနာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – "အဘိက္ကန္တာ,

ဘန္တေ, ရတ္တိ; နိက္ခန္တော မဇ္ဈိမော ယာမော; စိရနိသိန္နာ အာဂန္တုကာ ဘိက္ခူ; ပဋိသမ္မောဒတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ အာဂန္တုကေဟိ ဘိက္ခူဟီ''တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခော ဘဂဝါ တုဏှီ အဟောသိ။

တတိယမ္ပိ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ, နိက္ခန္တေ ပစ္ဆိမေ ယာမေ, ဥဒ္ဓသ္တေ အရုဏေ, နန္ဒိမုခိယာ ရတ္တိယာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''အဘိက္ကန္တာ, ဘန္တေ, ရတ္တိ; နိက္ခန္တော ပစ္ဆိမော ယာမော; ဥဒ္ဓသ္တော အရုဏော; နန္ဒိမုခီ ရတ္တိ; စိရနိသိန္နာ အာဂန္တုကာ ဘိက္ခူ; ပဋိသမ္မောဒတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ, အာဂန္တုကေဟိ ဘိက္ခူဟီ''တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ တမှာ သမာဓိမှာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ – ''သစေ ခော တွံ, အာနန္ဒ, ဇာနေယ္ယာသိ ဧတ္တကမ္ပိ တေ နပ္ပဋိဘာသေယ္យ [နပ္ပဋိဘာယေယ္យ (?)] ။ အဟဉ္စ, အာနန္ဒ, ဣမာနိ စ ပဉ္စ ဘိက္ခုသတာနိ သဗ္ဗေဝ အာနေဉ္ဇသမာဓိနာ နိသီဒိမှာ''တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

''ယဿ ဇိတော ကာမကဏ္ဋကော၊
အက္ကောသော စ ဝဓော စ ဗန္ဓနဉ္စ။
ပဗ္ဗတောဝ [ပဗ္ဗတော ဝိယ (သီ. သျာ. ပီ.)] သော ဌိတော အနေဇော၊
သုခဒုက္ခေသု န ဝေဓတီ သ ဘိက္ခူ''တိ။ တတိယံ။

၄. သာရိပုတ္တသုတ္တံ

၂၄. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခော ပန သမယေန အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘဂဝတော အဝိဒူရေ နိသိန္နော ဟောတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ။ အဒ္ဒသာ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ အဝိဒူရေ နိသိန္နံ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

''ယထာပိ ပဗ္ဗတော သေလော၊ အစလော သုပ္ပတိဋ္ဌိတော။
ဧဝံ မောဟက္ခယာ ဘိက္ခု၊ ပဗ္ဗတောဝ န ဝေဓတီ''တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. မဟာမောဂ္ဂလ္လာနသုတ္တံ

၂၅. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခော ပန သမယေန အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ဘဂဝတော အဝိဒူရေ နိသိန္နော ဟောတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ကာယဂတာယ သတိယာ အဇ္ဈတ္တံ သူပဋ္ဌိတာယ။ အဒ္ဒသာ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံ အဝိဒူရေ နိသိန္နံ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ကာယဂတာယ သတိယာ အဇ္ဈတ္တံ သူပဋ္ဌိတာယ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

''သတိ ကာယဂတာ ဥပဋ္ဌိတာ၊
ဆသု ဖဿာယတနေသု သံဝုတော။
သတတံ ဘိက္ခု သမာဟိတော၊
ဇညာ နိဗ္ဗာနမတ္တနော''တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. ပိလိန္ဒဝစ္ဆသုတ္တံ

၂၆. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဝေဠုဝနေ ကလန္ဒကနိဝါပေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ ပိလိန္ဒဝစ္ဆော [ပိလိန္ဒိဝစ္ဆော (သီ.)] ဘိက္ခူ ဝသလဝါဒေန သမုဒာစရတိ။ အထ ခေါ သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ – ''အာယသ္မာ, ဘန္တေ, ပိလိန္ဒဝစ္ဆော ဘိက္ခူ ဝသလဝါဒေန သမုဒာစရတီ''တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ အညတရံ ဘိက္ခုံ အာမန္တေသိ – ''ဧဟိ တွံ, ဘိက္ခု, မမ ဝစနေန ပိလိန္ဒဝစ္ဆံ ဘိက္ခုံ အာမန္တေဟိ – 'သတ္ထာ တံ, အာဝုသော ပိလိန္ဒဝစ္ဆ [ဝစ္ဆ (သျာ.)], အာမန္တေတီ'''တိ။ ''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ခေါ သော ဘိက္ခု ဘဂဝတော ပဋိဿုတွာ ယေနာယသ္မာ ပိလိန္ဒဝစ္ဆော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ ပိလိန္ဒဝစ္ဆံ ဧတဒဝေါစ – ''သတ္ထာ တံ, အာဝုသော ပိလိန္ဒဝစ္ဆ, အာမန္တေတီ''တိ။

''ဧဝမာဝုသော''တိ ခေါ အာယသ္မာ ပိလိန္ဒဝစ္ဆော တဿ ဘိက္ခုနော ပဋိဿုတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခေါ အာယသ္မန္တံ ပိလိန္ဒဝစ္ဆံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – ''သစ္စံ ကိရ တွံ, ဝစ္ဆ, ဘိက္ခူ ဝသလဝါဒေန သမုဒာစရသီ''တိ? ''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မတော ပိလိန္ဒဝစ္ဆဿ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ မနသိ ကရိတွာ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''မာ ခေါ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, ဝစ္ဆဿ ဘိက္ခုနော ဥဇ္ဈာယိတ္ထ။ န, ဘိက္ခဝေ, ဝစ္ဆော ဒောသန္တရော ဘိက္ခူ ဝသလဝါဒေန သမုဒာစရတိ။ ဝစ္ဆဿ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ အဗ္ဗောကိဏ္ဏာနိ ဗြာဟ္မဏကုလေ ပစ္စာဇာတာနိ။ သော တဿ ဝသလဝါဒော ဒီဃရတ္တံ သမုဒာစိဏ္ဏော [အဇ္ဈာစိဏ္ဏော (သျာ. ပီ. က. အဋ္ဌကထာယံ ပာဌန္တရံ)]။ တေနာယံ ဝစ္ဆော ဘိက္ခူ ဝသလဝါဒေန သမုဒာစရတီ''တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

''ယမှိ န မာယာ ဝသတီ န မာနော၊
ယော ဝီတလောဘော အမမော နိရာသော။
ပနုဏ္ဏကောဓော [ပနုန္နကောဓော (ပီ.)] အဘိနိဗ္ဗုတတ္တော၊
သော ဗြာဟ္မဏော သော သမဏော သ ဘိက္ခူ''တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. သက္ကုဒါနသုတ္တံ

၂၇. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဝေဠုဝနေ ကလန္ဒကနိဝါပေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ မဟာကဿပော ပိပ္ပလိဂုဟာယံ ဝိဟရတိ, သတ္တာဟံ ဧကပလ္လင်္ကေန နိသိန္နော ဟောတိ အညတရံ [နိသိန္နော အညတရံ (သျာ. က.)] သမာဓိံ သမာပဇ္ဇိတွာ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကဿပော တဿ သတ္တာဟဿ အစ္စယေန တမှာ သမာဓိမှာ ဝုဋ္ဌာသိ။ အထ ခေါ အာယသ္မတော မဟာကဿပဿ တမှာ သမာဓိမှာ ဝုဋ္ဌိတဿ ဧတဒဟောသိ – ''ယံနူနာဟံ ရာဇဂဟံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသေယျ''န္တိ။

တေန ခေါ ပန သမယေန ပဉ္စမတ္တာနိ ဒေဝတာသတာနိ ဥဿုက္ကံ အာပန္နာနိ ဟောန္တိ အာယသ္မတော မဟာကဿပဿ ပိဏ္ဍပါတပဋိလာဘာယ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကဿပော တာနိ ပဉ္စမတ္တာနိ ဒေဝတာသတာနိ ပဋိက္ခိပိတွာ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ရာဇဂဟံ ပိဏ္ဍာယ ပာဝိသိ။

တေန ခေါ ပန သမယေန သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော အာယသ္မတော မဟာကဿပဿ ပိဏ္ဍပါတံ ဒါတုကာမော ဟောတိ။ ပေသကာရဝဏ္ဏံ အဘိနိမ္မိနိတွာ တန္တံ ဝိနာတိ။ သုဇာ [သုဇာတာ (သျာ. ပီ. က.)] အသုရကညာ တသရံ ပူရေတိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကဿပော ရာဇဂဟေ သပဒါနံ ပိဏ္ဍာယ စရမာနော ယေန သက္ကဿ ဒေဝါနမိန္ဒ

ဒဿု နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမိ။ အဒ္ဒသာ ခော သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော အာယသ္မန္တံ မဟာကဿပံ ဒူရတောဝ အာ ဂစ္ဆန္တံ။ ဒိသွာန ဃရာ နိက္ခမိတွာ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ ဟတ္ထတော ပတ္တံ ဂဟေတွာ ဃရံ ပဝိသိတွာ [ပဝိသေတွာ (က.)] ဃဋိယာ ဩဒနံ ဥဒ္ဓရိတွာ ပတ္တံ ပူရေတွာ အာယသ္မတော မဟာကဿပဿ အဒါသိ။ သော အဟောသိ ပိဏ္ဍပါတော အနေကသူပေါ အနေကဗျဉ္ဇနော အနေကရသဗျဉ္ဇနော [အနေကသူပရသဗျဉ္ဇနော (သီ. ပီ.)] ။ အထ ခော အာယသ္မတော မဟာကဿပဿ ဧတဒဟောသိ – ''ကော နု ခေါ အယံ သတ္တော ယဿာယံ ဧဝရူပေါ ဣဒ္ဓါ နုဘာဝေါ''တိ ? အထ ခေါ အာယသ္မတော မဟာကဿပဿ ဧတဒဟောသိ – ''သက္ကော ခေါ အယံ ဒေဝါနမိန္ဒေါ''တိ။ ဉတွာ ဝိဒိတွာ သက္ကံ ဒေဝါနမိန္ဒံ ဧတဒဝေါစ – ''ကတံ ခေါ တေ ဣဒံ, ကောသိယ; မာ [မာဿု (သီ. သျာ.)] ပုနပိ ဧဝရူပမကာသီ''တိ။ ''အမှာကမ္ပိ, ဘန္တေ ကဿပ, ပုညေန အတ္ထော; အမှာကမ္ပိ ပုညေန ကရဏီ ယ''န္တိ။

အထ ခေါ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော အာယသ္မန္တံ မဟာကဿပံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ အာကာသေ အန္တလိက္ခေ တိက္ခတ္တုံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ – ''အဟော ဒါနံ ပရမဒါနံ [ပရမံ ဒါနံ (ပီ. က.)] ကဿပေ သုပ္ပတိဋ္ဌိတံ! အဟော ဒါနံ ပရမဒါနံ ကဿပေ သုပ္ပတိဋ္ဌိတံ!! အဟော ဒါနံ ပရမဒါနံ ကဿပေ သုပ္ပတိဋ္ဌိတ''န္တိ!!! အဿောသိ ခေါ ဘဂဝါ ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ ဝိသုဒ္ဓါယ အတိက္ကန္တမာနုသိကာယ သ က္ကဿ ဒေဝါနမိန္ဒဿ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ အာကာသေ အန္တလိက္ခေ တိက္ခတ္တုံ ဥဒါနံ ဥဒါနေန္တဿ – ''အဟော ဒါနံ ပရမဒါနံ ကဿပေ သုပ္ပတိဋ္ဌိတံ! အဟော ဒါနံ ပရမဒါနံ ကဿပေ သုပ္ပတိဋ္ဌိတံ!! အဟော ဒါနံ ပ ရမဒါနံ ကဿပေ သုပ္ပတိဋ္ဌိတ''န္တိ!!!

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

''ပိဏ္ဍပါတိကဿ ဘိက္ခုနော,
အတ္တဘရဿ အနညပေါသိနော။
ဒေဝါ ပိဟယန္တိ တာဒိနော,
ဥပသန္တဿ သဒါ သတီမတော''တိ။ သတ္တမံ။

၈. ပိဏ္ဍပါတိကသုတ္တံ

၂၈. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာနံ ဘိက္ခူနံ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တာနံ ကရေရိမဏ္ဍလမာဠေ သန္နိသိန္နာ နံ သန္နိပတိတာနံ အယမန္တရာကထာ ဥဒပါဒိ –

''ပိဏ္ဍပါတိကော, အာဝုသော, ဘိက္ခု ပိဏ္ဍာယ စရန္တော လဘတိ ကာလေန ကာလံ မနာပိကေ စက္ခုနာ ရူပေ ပဿိတုံ, လဘတိ ကာလေန ကာလံ မနာပိကေ သောတေန သဒ္ဒေ သောတုံ, လဘတိ ကာလေန ကာလံ မနာပိကေ ဃာနေန ဂန္ဓေ ဃာယိတုံ, လဘတိ ကာလေန ကာလံ မနာပိကေ ဇိဝှာယ ရသေ သာယိတုံ, လဘတိ ကာလေန ကာလံ မနာပိကေ ကာ ယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ ဖုသိတုံ။ ပိဏ္ဍပါတိကော, အာဝုသော, ဘိက္ခု သက္ကတော ဂရုကတော မာနိတော ပူဇိတော အပစိတော ပိဏ္ဍာယ စရတိ။ ဟန္ဒာဝုသော, မယမ္ပိ ပိဏ္ဍပါတိကာ ဟောမ။ မယမ္ပိ လစ္ဆာမ ကာလေန ကာလံ မနာပိကေ စက္ခုနာ ရူ ပေ ပဿိတုံ, မယမ္ပိ လစ္ဆာမ ကာလေန ကာလံ မနာပိကေ သောတေန သဒ္ဒေ သောတုံ, မယမ္ပိ လစ္ဆာမ ကာလေန ကာလံ မနာပိကေ ဃာနေန ဂန္ဓေ ဃာယိတုံ, မယမ္ပိ လစ္ဆာမ ကာလေန ကာလံ မနာပိကေ ဇိဝှာယ ရသေ သာယိတုံ, မ ယမ္ပိ လစ္ဆာမ ကာလေန ကာလံ မနာပိကေ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ ဖုသိတုံ; မယမ္ပိ သက္ကတာ ဂရုကတာ မာနိတာ ပူဇိ တာ အပစိတာ ပိဏ္ဍာယ စရိဿာမာ''တိ။ အယဉ္စရဟိ တေသံ ဘိက္ခူနံ အန္တရာကထာ ဟောတိ ဝိပ္ပကတာ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ သာယနှသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ယေန ကရေရိမဏ္ဍလမာဠော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပ သင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ နိသဇ္ဇ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတ ရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ, ကာ စ ပန ဝေါ အန္တရာကထာ ဝိပ္ပကတာ''တိ?

“က္ခေ, ဘန္တေ, အမှာကံ ပဍ္စာဘတ္တံ ပိဏ္ဍာဟတပဋိက္ကန္တာနံ ကရေရိမဏ္ဍလမာဠေ သန္နိသိန္နာနံ သန္နိ ပတိတာနံ အယမန္တရာကထာ ဥဒပာဒိ –

‘ပိဏ္ဍပာတိကော, အာဝုသော, ဘိက္ခု ပိဏ္ဍာယ စရန္တော လဘတိ ကာလေန ကာလံ မနာပိကေ စက္ခုနာ ရူပေ ပဿိ တုံ, လဘတိ ကာလေန ကာလံ မနာပိကေ သောတေန သဒ္ဒေ သောတုံ, လဘတိ ကာလေန ကာလံ မနာပိကေ ဃာနေန ဂန္ ဓေ ဃာယိတုံ, လဘတိ ကာလေန ကာလံ မနာပိကေ ဇိဝှာယ ရသေ သာယိတုံ, လဘတိ ကာလေန ကာလံ မနာပိကေ ကာ ယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ ဖုသိတုံ။ ပိဏ္ဍပာတိကော, အာဝုသော, ဘိက္ခု သက္ကတော ဂရုကတော မာနိတော ပူဇိတော အပစိတော ပိဏ္ဍာယ စရတိ။ ဟန္ဒာဝုသော, မယမ္ပိ ပိဏ္ဍပာတိကာ ဟောမ။ မယမ္ပိ လစ္ဆာမ ကာလေန ကာလံ မနာပိကေ စက္ခုနာ ရူ ပေ ပဿိတုံ။ပေ.။ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ ဖုသိတုံ။ မယမ္ပိ သက္ကတာ ဂရုကတာ မာနိတာ ပူဇိတာ အပစိတာ ပိဏ္ဍာယ စ ရိဿာမာ’တိ။ အယံ ခော နော, ဘန္တေ, အန္တရာကထာ ဝိပ္ပကတာ, အထ ဘဂဝါ အနုပ္ပတ္တော”တိ။

“န ခွေတံ, ဘိက္ခဝေ, တုမှာကံ ပတိရူပံ ကုလပုတ္တာနံ သဒ္ဓါ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတာနံ ယံ တုမှေ ဧဝရူပိံ ကထံ ကထေယျာထ။ သန္နိပတိတာနံ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒွယံ ကရဏီယံ – ဓမ္မီ ဝါ ကထာ အရိယော ဝါ တုဏှီ ဘာဝေါ”တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

“ပိဏ္ဍပာတိကဿ ဘိက္ခုနော၊
အတ္တဘရဿ အနညပောသိနော။
ဒေဝါ ပိဟယန္တိ တာဒိနော၊
နော စေ သဒ္ဒသိလောကနိဿိတော”တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. သိပ္ပသုတ္တံ

၂၉. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခော ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာနံ ဘိက္ခူနံ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပာတပဋိက္ကန္တာနံ မဏ္ဍလမာဠေ သန္နိသိန္နာနံ သန္နိ ပတိတာနံ အယမန္တရာကထာ ဥဒပာဒိ – “ကော နု ခော, အာဝုသော, သိပ္ပံ ဇာနာတိ? ကော ကိံ သိပ္ပံ သိက္ခိ? ကတရံ သိပ္ပံ သိပ္ပာနံ အဂ္ဂ”န္တိ?

တတ္ထေကစ္စေ ဧဝမာဟံသု – “ဟတ္ထိသိပ္ပံ သိပ္ပာနံ အဂ္ဂ”န္တိ။ ဧကစ္စေ ဧဝမာဟံသု – “အဿသိပ္ပံ သိပ္ပာနံ အဂ္ဂ”န္တိ။ ဧကစ္စေ ဧဝမာဟံသု – “ရထသိပ္ပံ သိပ္ပာနံ အဂ္ဂ”န္တိ။ ဧကစ္စေ ဧဝမာဟံသု – “ဓနုသိပ္ပံ သိပ္ပာနံ အဂ္ဂ”န္ တိ။ ဧကစ္စေ ဧဝမာဟံသု – “ထရုသိပ္ပံ သိပ္ပာနံ အဂ္ဂ”န္တိ။ ဧကစ္စေ ဧဝမာဟံသု – “မုဒ္ဒါသိပ္ပံ သိပ္ပာနံ အဂ္ဂ”န္တိ။ ဧ ကစ္စေ ဧဝမာဟံသု – “ဂဏနာသိပ္ပံ သိပ္ပာနံ အဂ္ဂ”န္တိ။ ဧကစ္စေ ဧဝမာဟံသု – “သင်္ခါနသိပ္ပံ သိပ္ပာနံ အဂ္ဂ”န္တိ။ ဧ ကစ္စေ ဧဝမာဟံသု – “လေခါသိပ္ပံ သိပ္ပာနံ အဂ္ဂ”န္တိ။ ဧကစ္စေ ဧဝမာဟံသု – “ကာဝေယျသိပ္ပံ [ကာဗ္ဗသိပ္ပံ (သ္ယာ.)] သိပ္ပာနံ အဂ္ဂ”န္တိ။ ဧကစ္စေ ဧဝမာဟံသု – “လောကာယတသိပ္ပံ သိပ္ပာနံ အဂ္ဂ”န္တိ။ ဧကစ္စေ ဧဝမာဟံသု – “ခတ္တဝိဇ္ဇာသိပ္ပံ သိပ္ပာနံ အဂ္ဂ”န္တိ။ အယဉ္စရဟိ တေသံ ဘိက္ခူနံ အန္တရာကထာ ဟောတိ ဝိပ္ပကတာ။

အထ ခော ဘဂဝါ သာယနှသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ယေန မဏ္ဍလမာဠော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိ တွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ နိသဇ္ဇ ခော ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ က ထာယ သန္နိသိန္နာ, ကာ စ ပန ဝေါ အန္တရာကထာ ဝိပ္ပကတာ”တိ?

“က္ခေ, ဘန္တေ, အမှာကံ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပာတပဋိက္ကန္တာနံ မဏ္ဍလမာဠေ သန္နိသိန္နာနံ အယမန္တရာ ကထာ ဥဒပာဒိ – ‘ကော နု ခော, အာဝုသော, သိပ္ပံ ဇာနာတိ? ကော ကိံ သိပ္ပံ သိက္ခိ? ကတရံ သိပ္ပံ သိပ္ပာနံ အဂ္ဂ’န္တိ?

‘‘တတ္ထေကစ္စေ ဝေမာဟံသု – ‘ဟတ္ထိသိပ္ပံ သိပ္ပာနံ အဂ္ဂ’န္တိ။ ကေစ္စေ ဝေမာဟံသု – ‘အဿသိပ္ပံ သိပ္ပာနံ အဂ္ဂ’န္တိ; ကေစ္စေ ဝေမာဟံသု – ‘ရထသိပ္ပံ သိပ္ပာနံ အဂ္ဂ’န္တိ; ကေစ္စေ ဝေမာဟံသု – ‘ဓနုသိပ္ပံ သိပ္ပာနံ အဂ္ဂ’န္တိ; ကေစ္စေ ဝေမာဟံသု – ‘ထရုသိပ္ပံ သိပ္ပာနံ အဂ္ဂ’န္တိ, ကေစ္စေ ဝေမာဟံသု – ‘မုဒ္ဒာသိပ္ပံ သိပ္ပာနံ အဂ္ဂ’န္တိ ကေစ္စေ ဝေမာဟံသု – ‘ဂဏနာသိပ္ပံ သိပ္ပာနံ အဂ္ဂ’န္တိ; ကေစ္စေ ဝေမာဟံသု – ‘သင်္ခာနသိပ္ပံ သိပ္ပာနံ အဂ္ဂ’န္တိ; ကေစ္စေ ဝေမာဟံသု – ‘လေခါသိပ္ပံ သိပ္ပာနံ အဂ္ဂ’န္တိ; ကေစ္စေ ဝေမာဟံသု – ‘ကာဝေယျသိပ္ပံ သိပ္ပာနံ အဂ္ဂ’န္တိ; ကေစ္စေ ဝေမာဟံသု – ‘လောကာယတသိပ္ပံ သိပ္ပာနံ အဂ္ဂ’န္တိ; ကေစ္စေ ဝေမာဟံသု – ‘ခတ္တဝိဇ္ဇာသိပ္ပံ သိပ္ပာနံ အဂ္ဂ’န္တိ။ အယံ ခော နော, ဘန္တေ, အန္တရာကထာ ဟောတိ ဝိပ္ပကတာ, အထ ဘဂဝါ အနုပ္ပတ္တော’’တိ။

‘‘န ခွေတံ, ဘိက္ခဝေ, တုမှာကံ ပတိရူပံ ကုလပုတ္တာနံ သဒ္ဓါ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတာနံ ယံ တုမှေ ဧဝရူပိံ ကထံ ကထေယျာထ။ သန္နိပတိတာနံ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒွယံ ကရဏီယံ – ဓမ္မီ ဝါ ကထာ အရိယော ဝါ တုဏှီဘာဝေါ’’တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

‘‘အသိပ္ပဇီဝီ လဟု အတ္ထကာမော၊
ယတိန္ဒြိယော သဗ္ဗဓိ ဝိပ္ပမုတ္တော။
အနောကသာရီ အမမော နိရာသော၊
ဟိတွာ မာနံ ဧကစရော သ ဘိက္ခူ’’တိ။ နဝမံ။

၁၀. လောကသုတ္တံ

၃၀. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဥရုဝေလာယံ ဝိဟရတိ နဇ္ဇာ နေရဉ္ဇရာယ တီရေ ဗောဓိရုက္ခမူလေ ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ တေန ခော ပန သမယေန ဘဂဝါ သတ္တာဟံ ဧကပလ္လင်္ကေန နိသိန္နော ဟောတိ ဝိမုတ္တိသုခပဋိသံဝေဒီ။

အထ ခော ဘဂဝါ တဿ သတ္တာဟဿ အစ္စယေန တမှာ သမာဓိမှာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ လောကံ ဝေါလောကေသိ။ အဒ္ဒသာ ခော ဘဂဝါ ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ ဝေါလောကေန္တော သတ္တေ အနေကေဟိ သန္တာပေဟိ သန္တပ္ပမာနေ, အနေကေဟိ စ ပရိဠာဟေဟိ ပရိဍယှမာနေ – ရာဂဇေဟိပိ, ဒေါသဇေဟိပိ, မောဟဇေဟိပိ [မောဟဇေဟိပီတိ (သဗ္ဗတ္ထ)]။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

‘‘အယံ လောကော သန္တာပဇာတော၊
ဖဿပရေတော ရောဂံ ဝဒတိ အတ္တတော။
ယေန ယေန ဟိ မညတိ [ယေန ဟိ မညတိ (သျာ. ပီ.)] ၊
တတော တံ ဟောတိ အညထာ။

‘‘အညထာဘာဝီ ဘဝသတ္တော လောကော၊
ဘဝပရေတော ဘဝမေဝါဘိနန္ဒတိ။
ယဒဘိနန္ဒတိ တံ ဘယံ၊
ယဿ ဘာယတိ တံ ဒုက္ခံ။
ဘဝဝိပ္ပဟာနာယ ခော ပနိဒံ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတိ’’။

‘‘‘ယေ ဟိ ကေစိ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ ဘဝေန ဘဝဿ ဝိပ္ပမောက္ခမာဟံသု, သဗ္ဗေ တေ အဝိပ္ပမုတ္တာ ဘဝသ္မာ’တိ ဝဒါမိ။ ‘ယေ ဝါ ပန ကေစိ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ ဝိဘဝေန ဘဝဿ နိဿရဏမာဟံသု, သဗ္ဗေ တေ အနိဿဋာ ဘဝသ္မာ’တိ ဝဒါမိ။

“ဥပမိဉှိ ပဋိစ္စ ဒုက္ခမိဒံ သမ္ဘောတိ, သဗ္ဗုပဟအနက္ခယာ နတ္ထိ ဒုက္ခဿ သမ္ဘဝေ။ လောကမိမံ ပဿ; ပုထူ အဝိဇ္ဇာယ ပရေတာ ဘူတာ ဘူတရတာ အပရိမုတ္တာ; ယေ ဟိ ကေစိ ဘဝါ သဗ္ဗဓိ သဗ္ဗတ္ထတာယ သဗ္ဗေ တေ ဘဝါ အနိစ္စာ ဒုက္ခာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ”တိ။

“ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ၊ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတော။
ဘဝတဏှာ ပဟီယတိ၊ ဝိဘဝံ နာဘိနန္ဒတိ။

“သဗ္ဗသော တဏှာနံ ခယာ၊
အသေသဝိရာဂနိရောဓော နိဗ္ဗာနံ။
တဿ နိဗ္ဗုတဿ ဘိက္ခုနော၊
အနုပဟအာ [အနုပဟအနာ (သီ.)] ပုနဗ္ဘဝေါ န ဟောတိ။
အဘိဘူတော မာရော ဝိဇိတသင်္ဂါမော၊
ဥပစ္စဂါ သဗ္ဗဘဝါနိ တာဒီ”တိ။ ဒသမံ။

နန္ဒဝဂ္ဂေါ တတိယော နိဋ္ဌိတော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

ကမ္မံ နန္ဒော ယသောဇော စ၊ သာရိပုတ္တော စ ကောလိတော။
ပိလိန္ဒော [ပိလိန္ဒိ (သီ.)] ကဿပော ပိဏ္ဍော၊ သိပ္ပံ လောကေန တေ ဒသာတိ။

၄. မေဃိယဝဂ္ဂော

၁. မေဃိယသုတ္တံ

၃၁. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ စာလိကာယံ ဝိဟရတိ စာလိကေ ပဗ္ဗတေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ မေဃိယော ဘဂဝတော ဥပဋ္ဌာကော ဟောတိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ မေဃိယော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတော ခေါ အာယသ္မာ မေဃိယော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – "ဣစ္ဆာမဟံ, ဘန္တေ, ဇန္တုဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိတု"န္တိ။ "ယဿဒါနိ တွံ, မေဃိယ, ကာလံ မညသီ"တိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ မေဃိယော ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဇန္တုဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ ဇန္တုဂါမေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော ယေန ကိမိကာဠာယ နဒိယာ တီရံ တေနုပသင်္ကမိ။ [ဥပသင်္ကမိတွာ (သဗ္ဗတ္ထ) အ. နိ. ၉.၃ ပဿိတဗ္ဗံ] အဒ္ဒသာ ခေါ အာယသ္မာ မေဃိယော [ဥပသင်္ကမိတွာ (သဗ္ဗတ္ထ) အ. နိ. ၉.၃ ပဿိတဗ္ဗံ] ကိမိကာဠာယ နဒိယာ တီရေ ဇင်္ဃာဝိဟာရံ [ဇင်္ဃဝိဟာရံ (က.)] အနုစင်္ကမမာနော အနုဝိစရမာနော [အနုဝိစရမာနော အဒ္ဒသာ ခေါ (သီ. သျာ. ပီ.), အနုဝိစရမာနော အဒ္ဒသ (က.)] အမ္ဗဝနံ ပါသာဒိကံ မနုညံ ရမဏီယံ။ ဒိသွာန ဿ ဧတဒဟောသိ – "ပါသာဒိကံ ဝတိဒံ အမ္ဗဝနံ မနုညံ [ကွဒံ ပဒံ ဝိဒေသဟောတ္တကေသု နတ္ထိ, အင်္ဂုတ္တရေပိ] ရမဏီယံ။ အလံ ဝတိဒံ ကုလပုတ္တဿ ပဓာနတ္ထိကဿ ပဓာနာယ။ သစေ မံ ဘဂဝါ အနုဇာနေယျ, အာဂစ္ဆေယျာဟံ ဣမံ အမ္ဗဝနံ ပဓာနာယာ"တိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ မေဃိယော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ မေဃိယော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

"ဣဓာဟံ, ဘန္တေ, ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဇန္တုဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိံ။ ဇန္တုဂါမေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော ယေန ကိမိကာဠာယ နဒိယာ တီရံ တေနုပသင်္ကမိံ [ဥပသင်္ကမိတွာ (သဗ္ဗတ္ထ)]။ အဒ္ဒသံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ [ဥပသင်္ကမိတွာ (သဗ္ဗတ္ထ)], ကိမိကာဠာယ နဒိယာ တီရေ ဇင်္ဃာဝိဟာရံ အနုစင်္ကမမာနော အနုဝိစရမာနော [အနုဝိစရမာနော အဒ္ဒသံ (သဗ္ဗတ္ထ)] အမ္ဗဝနံ ပါသာဒိကံ မနုညံ ရမဏီယံ။ ဒိသွာန မေ ဧတဒဟောသိ – 'ပါသာဒိကံ ဝတိဒံ အမ္ဗဝနံ မနုညံ ရမဏီယံ။ အလံ ဝတိဒံ ကုလပုတ္တဿ ပဓာနတ္ထိကဿ ပဓာနာယ။ သစေ မံ ဘဂဝါ အနုဇာနေယျ, အာဂစ္ဆေယျာဟံ ဣမံ အမ္ဗဝနံ ပဓာနာယာ'တိ။ သစေ မံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ အနုဇာနာတိ [အနုဇာနေယျ (အ. နိ. ၉.၃)], ဂစ္ဆေယျာဟံ တံ အမ္ဗဝနံ ပဓာနာယာ"တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ မေဃိယံ ဧတဒဝေါစ – "အာဂမေဟိ တာဝ, မေဃိယ, ဧကကမှာဟိ [ဧကကမှာ (သီ. ပီ.), ဧကကောမှိ (သျာ.)] တာဝ, ယာဝ အညောပိ ကောစိ ဘိက္ခု အာဂစ္ဆတီ"တိ။

ဒုတိယမ္ပိ ခေါ အာယသ္မာ မေဃိယော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – "ဘဂဝတော, ဘန္တေ, နတ္ထိ ကိဉ္စိ ဥတ္တရိ [ဥတ္တရိံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ကရဏီယံ, နတ္ထိ ကတဿ ဝါ ပတိစယော။ မယှံ ခေါ ပန, ဘန္တေ, အတ္ထိ ဥတ္တရိ ကရဏီယံ, အတ္ထိ ကတဿ ပတိစယော။ သစေ မံ ဘဂဝါ အနုဇာနာတိ, ဂစ္ဆေယျာဟံ တံ အမ္ဗဝနံ ပဓာနာယာ"တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ မေဃိယံ ဧတဒဝေါစ – "အာဂမေဟိ တာဝ, မေဃိယ, ဧကကမှာဟိ တာဝ, ယာဝ အညောပိ ကောစိ ဘိက္ခု အာဂစ္ဆတီ"တိ။

တတိယမ္ပိ ခေါ အာယသ္မာ မေဃိယော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – "ဘဂဝတော, ဘန္တေ, နတ္ထိ ကိဉ္စိ ဥတ္တရိ ကရဏီယံ, နတ္ထိ ကတဿ ဝါ ပတိစယော။ မယှံ ခေါ ပန, ဘန္တေ, အတ္ထိ ဥတ္တရိ ကရဏီယံ, အတ္ထိ ကတဿ ပတိစယော။ သစေ မံ ဘဂဝါ အနုဇာနာတိ, ဂစ္ဆေယျာဟံ တံ အမ္ဗဝနံ ပဓာနာယာ"တိ။ "ပဓာနန္တိ ခေါ, မေဃိယ, ဝဒမာနံ ကိန္တိ ဝဒေယျာမ? ယဿဒါနိ တွံ, မေဃိယ, ကာလံ မညသီ"တိ။

အထ ခော အာယသ္မာ မေဃိယော ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ယေန တံ အမ္ဗဝနံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ တံ အမ္ဗဝနံ အဇ္ဈောဂာဟေတွာ [အဇ္ဈောဂဟေတွာ (သီ. သျာ. ပီ.)] အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသီဒိ။ အထ ခော အာယသ္မတော မေဃိယဿ တသ္မိံ အမ္ဗဝနေ ဝိဟရန္တဿ ယေဘုယျေန တယော ပါပကာ အကုသလာ ဝိတက္ကာ သမုဒာစရန္တိ, သေယျထိဒံ – ကာမဝိတက္ကော, ဗျာပါဒဝိတက္ကော, ဝိဟိံသာဝိတက္ကော [ဝိတက္ကောတိ (သီ. ပီ. က.)] ။

အထ ခော အာယသ္မတော မေဃိယဿ ဧတဒဟောသိ – ''အစ္ဆရိယံ ဝတ ဘော, အဗ္ဘုတံ ဝတ ဘော! သဒ္ဓာယ စ ဝတမှာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတာ။ အထ စ ပနိမေဟိ တီဟိ ပါပကေဟိ အကုသလေဟိ ဝိတက္ကေဟိ အန္ဝာသတ္တာ, သေယျထိဒံ – ကာမဝိတက္ကေန, ဗျာပါဒဝိတက္ကေန, ဝိဟိံသာဝိတက္ကေန''။

အထ ခော အာယသ္မာ မေဃိယော သာယန္ဟသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော အာယသ္မာ မေဃိယော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ဣဓ မယှံ, ဘန္တေ, တသ္မိံ အမ္ဗဝနေ ဝိဟရန္တဿ ယေဘုယျေန တယော ပါပကာ အကုသလာ ဝိတက္ကာ သမုဒာစရန္တိ, သေယျထိဒံ – ကာမဝိတက္ကော, ဗျာပါဒဝိတက္ကော, ဝိဟိံသာဝိတက္ကော ။ တဿ မယှံ, ဘန္တေ, ဧတဒဟောသိ – 'အစ္ဆရိယံ ဝတ, ဘော, အဗ္ဘုတံ ဝတ, ဘော! သဒ္ဓာယ စ ဝတမှာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတာ။ အထ စ ပနိမေဟိ တီဟိ ပါပကေဟိ အကုသလေဟိ ဝိတက္ကေဟိ အန္ဝာသတ္တာ, သေယျထိဒံ – ကာမဝိတက္ကေန, ဗျာပါဒဝိတက္ကေန, ဝိဟိံသာဝိတက္ကေန'''။

''အပရိပက္ကာယ , မေဃိယ, စေတောဝိမုတ္တိယာ ပဉ္စ ဓမ္မာ ပရိပါကာယ သံဝတ္တန္တိ။ ကတမေ ပဉ္စ?

''ဣဓ, မေဃိယ, ဘိက္ခု ကလျာဏမိတ္တော ဟောတိ ကလျာဏသဟာယော ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကော။ အပရိပက္ကာယ, မေဃိယ, စေတောဝိမုတ္တိယာ အယံ ပဌမော ဓမ္မော ပရိပါကာယ သံဝတ္တတိ။

''ပုန စပရံ, မေဃိယ, ဘိက္ခု သီလဝါ ဟောတိ, ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော ဝိဟရတိ အာစာရဂောစရသမ္ပန္နော, အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝီ, သမာဒာယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသု။ အပရိပက္ကာယ, မေဃိယ, စေတောဝိမုတ္တိယာ အယံ ဒုတိယော ဓမ္မော ပရိပါကာယ သံဝတ္တတိ။

''ပုန စပရံ, မေဃိယ, ဘိက္ခု ယာယံ ကထာ အဘိသလ္လေခိကာ စေတောဝိဝရဏသပ္ပာယာ ဧကန္တနိဗ္ဗိဒါယ ဝိရာဂါယ နိရောဓာယ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္ဗောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ, သေယျထိဒံ – အပ္ပိစ္ဆကထာ, သန္တုဋ္ဌိကထာ, ပဝိဝေကကထာ, အသံသဂ္ဂကထာ, ဝီရိယာရမ္ဘကထာ, သီလကထာ, သမာဓိကထာ, ပညာကထာ, ဝိမုတ္တိကထာ, ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနကထာ; ဧဝရူပါယ ကထာယ နိကာမလာဘီ ဟောတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ။ အပရိပက္ကာယ, မေဃိယ, စေတောဝိမုတ္တိယာ အယံ တတိယော ဓမ္မော ပရိပါကာယ သံဝတ္တတိ။

''ပုန စပရံ , မေဃိယ, ဘိက္ခု အာရဒ္ဓဝီရိယော ဝိဟရတိ, အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ, ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပသမ္ပဒာယ [ဥပ္ပာဒာယ (သျာ.)] , ထာမဝါ ဒဠှပရက္ကမော အနိက္ခိတ္တဓုရော ကုသလေသု ဓမ္မေသု။ အပရိပက္ကာယ, မေဃိယ, စေတောဝိမုတ္တိယာ အယံ စတုတ္ထော ဓမ္မော ပရိပါကာယ သံဝတ္တတိ။

''ပုန စပရံ, မေဃိယ, ဘိက္ခု ပညဝါ ဟောတိ ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ ပညာယ သမန္နာဂတော အရိယာယ နိဗ္ဗေဓိကာယ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယဂါမိနိယာ။ အပရိပက္ကာယ, မေဃိယ, စေတောဝိမုတ္တိယာ အယံ ပဉ္စမော ဓမ္မော ပရိပါကာယ သံဝတ္တတိ။ အပရိပက္ကာယ, မေဃိယ, စေတောဝိမုတ္တိယာ ဣမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ ပရိပါကာယ သံဝတ္တန္တိ။

''ကလျာဏမိတ္တဿေတံ , မေဃိယ, ဘိက္ခုနော ပာဋိကင်္ခံ ကလျာဏသဟာယဿ ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကဿ ယံ သီလဝါ ဘဝိဿတိ, ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော ဝိဟရိဿတိ, အာစာရဂောစရသမ္ပန္နော, အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝီ, သမာဒာယ သိက္ခိဿတိ သိက္ခာပဒေသု။

“ကလျာဏမိတ္တဿေတံ, မေဃိယ, ဘိက္ခုနော ပာဋိကင်္ခံ ကလျာဏသဟာယဿ ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကဿ ယံ ယာယံ ကထာ အဘိသလ္လေခိကာ စေတောဝိဝရဏသပ္ပာယာ ဧကန္တနိဗ္ဗိဒါယ ဝိရာဂါယ နိရောဓာယ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္ဗောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ, သေယျထိဒံ – အပ္ပိစ္ဆကထာ, သန္တုဋ္ဌိကထာ, ပဝိဝေကကထာ, အသံသဂ္ဂကထာ, ဝီရိယာရမ္ဘကထာ, သီလကထာ, သမာဓိကထာ, ပညာကထာ, ဝိမုတ္တိကထာ, ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနကထာ; ဧဝရူပါယ ကထာယ နိကာမလာဘီ ဘဝိဿတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ။

“ကလျာဏမိတ္တဿေတံ, မေဃိယ, ဘိက္ခုနော ပာဋိကင်္ခံ ကလျာဏသဟာယဿ ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကဿ ယံ အာရဒ္ဓဝီရိယော ဝိဟရိဿတိ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ, ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပသမ္ပဒါယ, ထာမဝါ ဒဠှပရက္ကမော အနိက္ခိတ္တဓုရော ကုသလေသု ဓမ္မေသု။

“ကလျာဏမိတ္တဿေတံ, မေဃိယ, ဘိက္ခုနော ပာဋိကင်္ခံ ကလျာဏသဟာယဿ ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကဿ ယံ ပညဝါ ဘဝိဿတိ, ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ ပညာယ သမန္နာဂတော အရိယာယ နိဗ္ဗေဓိကာယ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယဂါမိနိယာ။

“တေန စ ပန, မေဃိယ, ဘိက္ခုနာ ဣမေသု ပဉ္စသု ဓမ္မေသု ပတိဋ္ဌာယ စတ္တာရော ဓမ္မာ ဥတ္တရိ ဘာဝေတဗ္ဗာ – အသုဘာ ဘာဝေတဗ္ဗာ ရာဂဿ ပဟာနာယ, မေတ္တာ ဘာဝေတဗ္ဗာ ဗျာပါဒဿ ပဟာနာယ, အာနာပာနဿတိ ဘာဝေတဗ္ဗာ ဝိတက္ကုပစ္ဆေဒါယ, အနိစ္စသညာ ဘာဝေတဗ္ဗာ အသ္မိမာနသမုဂ္ဃာတာယ။ အနိစ္စသညိနော ဟိ, မေဃိယ, အနတ္တသညာ သဏ္ဌာတိ, အနတ္တသညီ အသ္မိမာနသမုဂ္ဃာတံ ပါပုဏာတိ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိဗ္ဗာန”န္တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

“ခုဒ္ဒာ ဝိတက္ကာ သုခုမာ ဝိတက္ကာ၊
အနုဂတာ [အနုဂ္ဂတာ (သီ. က. အဋ္ဌကထာယံ ပာဌန္တရံ)] မနသော ဥပ္ပိလာဝါ [ဥဗ္ဗိလာပါ (သီ. သျာ. ပီ.)]။
ဧတေ အဝိဒ္ဝါ မနသော ဝိတက္ကေ၊
ဟုရာ ဟုရံ ဓာဝတိ ဘန္တစိတ္တော။

“ဧတေ စ ဝိဒ္ဝါ မနသော ဝိတက္ကေ၊
အာတာပိယော သံဝရတီ သတီမာ။
အနုဂတေ မနသော ဥပ္ပိလာဝေ၊
အသေသမေတေ ပဇဟာသိ ဗုဒ္ဓေါ”တိ။ ပဌမံ။

၂. ဥဒ္ဓတသုတ္တံ

၃၂. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ကုသိနာရာယံ ဝိဟရတိ ဥပဝတ္တနေ မလ္လာနံ သာလဝနေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော အဝိဒူရေ အရညကုဋိကာယံ ဝိဟရန္တိ ဥဒ္ဓတာ ဥန္နဠာ စပလာ မုခရာ ဝိကိဏ္ဏဝါစာ မုဋ္ဌဿတိနော အသမ္ပဇာနာ အသမာဟိတာ ဝိဗ္ဘန္တစိတ္တာ ပာကတိန္ဒြိယာ။

အဒ္ဒသာ ခေါ ဘဂဝါ တေ သမ္ဗဟုလေ ဘိက္ခူ အဝိဒူရေ အရညကုဋိကာယံ ဝိဟရန္တေ ဥဒ္ဓတေ ဥန္နဠေ စပလေ မုခရေ ဝိကိဏ္ဏဝါစေ မုဋ္ဌဿတိနော အသမ္ပဇာနေ အသမာဟိတေ ဝိဗ္ဘန္တစိတ္တေ ပာကတိန္ဒြိယေ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

“အရက္ခိတေန ကာယေန [စိတ္တေန (နေတ္တိယံ)]၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟတေန [မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဂတေန (ဗဟူသု)] စ။
ထိနမိဒ္ဓ [ထီနမိဒ္ဓ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဘိဘူတေန၊ ဝသံ မာရဿ ဂစ္ဆတိ။

“တသ္မာ ရက္ခိတစိတ္တဿ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပဂေါစရော။

သမ္မာဒိဋ္ဌိပုရေက္ခာရော၊ ဉတွာန ဥဒယဗ္ဗယံ။
ထိနမိဒ္ဓာဘိဘူ ဘိက္ခု၊ သဗ္ဗာ ဒုဂ္ဂတိယော ဇဟေ”တိ။ ဒုတိယံ။

၃. ကေဟလကသုတ္တံ

၃၃. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝတ ကောသလေသု စာရိကံ စရတိ မဟတာ ဘိက္ခုသင္ဃေန သဒ္ဓိံ။ အထ ခေါ ဘဂဝတ မဂ္ဂါ ဩက္ကမ္မ ယေန အညတရံ ရုက္ခမူလံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွတ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။

အထ ခေါ အညတရော ကေဟလကော ယေန ဘဂဝတ တေနုပသင်္ကမိ ; ဥပသင်္ကမိတွတ ဘဂဝန္တံ အဘိတဒေတွတ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခေါ တံ ကေဟလကံ ဘဂဝတ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေသိ သမာဒပေသိ [သမာအပေသိ (?)] သမုတ္တေဇေသိ သမ္ပဟံသေသိ။

အထ ခေါ သော ကေဟလကော ဘဂဝတာ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿိတော သမာဒပိတော [သမာဒိပိတော (?)] သမုတ္တေဇိတော သမ္ပဟံသိတော ဘဂဝန္တံ တေဒတေစ – “အဓိတသေတု မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝတ သွတတနာယ ဘတ္တံ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင္ဃေနာ”တိ။ အဓိတသေသိ ဘဂဝတ တုဏှီဘာဝေန။ အထ ခေါ သော ကေဟလကော ဘဂဝတော အဓိတသနံ ဝိဒိတွတ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိတဒေတွတ ပဒက္ခိဏံ ကတွတ ပက္ကာမိ။

အထ ခေါ သော ကေဟလကော တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန သကေ နိဝေသနေ ပဟူတံ အပ္ပောဒကပာယသံ [အပ္ပောဒကပာယာသံ (သဗ္ဗတ္ထ)] ပဋိယာဒာပေတွတ နဝဋ္ဌ သပ္ပိံ ဘဂဝတော ကာလံ အာရောစေသိ – “ကာလော, ဘန္တေ, နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တ”န္တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝတ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိတသေတွတ ပတ္တစီဝရမာဒာယ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင္ဃေန ယေန တဿ ကေဟလကဿ နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွတ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ အထ ခေါ သော ကေဟလကော ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင္ဃံ အပ္ပောဒကပာယသေန [အပ္ပောဒကပာယာသေန စ (သျာ. ပီ.)] နဝေန စ သပ္ပိနာ သဟတ္ထာ သန္တပ္ပေသိ သမ္ပတရေသိ။ အထ ခေါ သော ကေဟလကော ဘဂဝန္တံ ဘုတ္တာဝိံ ဩနီတပတ္တပတဏိံ အညတရံ နီစံ အာသနံ ဂဟေတွတ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခေါ တံ ကေဟလကံ ဘဂဝတ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေတွတ သမာဒပေတွတ သမုတ္တေဇေတွတ သမ္ပဟံသေတွတ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။ အထ ခေါ အစိရပက္ကန္တဿ ဘဂဝတော တံ ကေဟလကံ အညတရော ပုရိသော သီမန္တရိကာယ ဇီဝိတာ တေရောပေသိ။

အထ ခေါ သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ယေန ဘဂဝတ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွတ ဘဂဝန္တံ အဘိတဒေတွတ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝန္တံ တေဒတေစုံ – “ယေန, ဘန္တေ, ကေဟလကေန အဇ္ဇ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခေါ ဘိက္ခုသင္ဃော အပ္ပောဒကပာယသေန နဝေန စ သပ္ပိနာ သဟတ္ထာ သန္တပ္ပိတော သမ္ပတရိတော သော ကိရ, ဘန္တေ, ကေဟလကော အညတရေန ပုရိသေန သီမန္တရိကာယ ဇီဝိတာ တေရောပိတော”တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝတ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွတ တာယံ ဝေလာယံ က္ကမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

“ဒိသော ဒိသံ ယံ တံ ကယိရာ၊ ဝေရီ တ ပန ဝေရိနံ။
မိစ္ဆာပဏိဟိတံ စိတ္တံ၊ ပာပိယော နံ တတော ကရေ”တိ။ တတိယံ။

၄. ယက္ခပဟာရသုတ္တံ

၃၄. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝတ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဝေဠုဝနေ ကလန္ဒကနိတပေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ စ သာရိပုတ္တော အာယသ္မာ စ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ကပောတကန္ဒရာယံ ဝိဟရန္တိ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဇုဏှာယ ရတ္တိယာ နတေရောပိတေဟိ ကေသေဟိ အဗ္ဘောကာသေ နိသိန္နော ဟောတိ အညတရံ သမာဓိံ သမာပဇ္ဇိတွတ။

တေန ခော ပန သမယေန ဒွေ ယက္ခာ သဟာယကာ ဥတ္တရာယ ဒိသာယ ဒက္ခိဏံ ဒိသံ ဂစ္ဆန္တိ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန။ အဒ္ဒသံသု ခော တေ ယက္ခာ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ ဇုဏှာယ ရတ္တိယာ နဝေါရောပိတေဟိ ကေသေဟိ အဗ္ဘောကာသေ နိသိန္နံ။ ဒိသွာန ဧကော ယက္ခော ဒုတိယံ ယက္ခံ ဧတဒဝေါစ – ''ပဋိဘာတိ မံ, သမ္မ, ဣမဿ သမဏဿ သီသေ ပဟာရံ ဒာတု''န္တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, သော ယက္ခော တံ ယက္ခံ ဧတဒဝေါစ – ''အလံ, သမ္မ, မာ သမဏံ အာသာဒေသိ။ ဥဠာရော သော, သမ္မ, သမဏော မဟိဒ္ဓိကော မဟာနုဘာဝေါ''တိ။

ဒုတိယမ္ပိ ခော သော ယက္ခော တံ ယက္ခံ ဧတဒဝေါစ – ''ပဋိဘာတိ မံ, သမ္မ, ဣမဿ သမဏဿ သီသေ ပဟာရံ ဒာတု''န္တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခော သော ယက္ခော တံ ယက္ခံ ဧတဒဝေါစ – ''အလံ, သမ္မ, မာ သမဏံ အာသာဒေသိ။ ဥဠာရော သော, သမ္မ, သမဏော မဟိဒ္ဓိကော မဟာနုဘာဝေါ''တိ။ တတိယမ္ပိ ခော သော ယက္ခော တံ ယက္ခံ ဧတဒဝေါစ – ''ပဋိဘာတိ မံ, သမ္မ, ဣမဿ သမဏဿ သီသေ ပဟာရံ ဒာတု''န္တိ။ တတိယမ္ပိ ခော သော ယက္ခော တံ ယက္ခံ ဧတဒဝေါစ – ''အလံ, သမ္မ, မာ သမဏံ အာသာဒေသိ။ ဥဠာရော သော, သမ္မ, သမဏော မဟိဒ္ဓိကော မဟာနုဘာဝေါ''တိ။

အထ ခော သော ယက္ခော တံ ယက္ခံ အနာဒိယိတွာ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ သီသေ ပဟာရံ အဒာသိ။ တာဝ မဟာ ပဟာရော အဟောသိ, အပိ တေန ပဟာရေန သတ္တရတနံ ဝါ အဍ္ဎဋ္ဌမရတနံ ဝါ နာဂံ ဩသာရေယျ, မဟန္တံ ဝါ ပဗ္ဗတကူဋံ ပဒါလေယျ။ အထ စ ပန သော ယက္ခော 'ဍယှာမိ ဍယှာမီ'တိ ဝတွာ တတ္ထေဝ မဟာနိရယံ အပတာသိ [အဝတ္ထာသိ (က. သီ.)] ။

အဒ္ဒသာ ခော အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန တေန ယက္ခေန အာယသ္မတော သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ သီသေ ပဟာရံ ဒီယမာနံ။ ဒိသွာ ယေန အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ကစ္စိ တေ, အာဝုသော, ခမနီယံ, ကစ္စိ ယာပနီယံ, ကစ္စိ န ကိဉ္စိ ဒုက္ခ''န္တိ ? ''ခမနီယံ မေ, အာဝုသော မောဂ္ဂလ္လာန, ယာပနီယံ မေ, အာဝုသော မောဂ္ဂလ္လာန; အပိ စ မေ သီသံ ထောကံ ဒုက္ခ''န္တိ။

''အစ္ဆရိယံ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, အဗ္ဘုတံ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ! ယာဝ [ယံ တွံ (သီ. က.), ယံ (သျာ.)] မဟိဒ္ဓိကော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော မဟာနုဘာဝေါ! ဣဓ တေ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, အညတရော ယက္ခော သီသေ ပဟာရံ အဒာသိ။ တာဝ မဟာ ပဟာရော အဟောသိ, အပိ တေန ပဟာရေန သတ္တရတနံ ဝါ အဍ္ဎဋ္ဌမရတနံ ဝါ နာဂံ ဩသာရေယျ, မဟန္တံ ဝါ ပဗ္ဗတကူဋံ ပဒါလေယျ, အထ စ ပနာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဧဝမာဟ – 'ခမနီယံ မေ, အာဝုသော မောဂ္ဂလ္လာန, ယာပနီယံ မေ, အာဝုသော မောဂ္ဂလ္လာန; အပိ စ မေ သီသံ ထောကံ ဒုက္ခ'''န္တိ။

''အစ္ဆရိယံ, အာဝုသော မောဂ္ဂလ္လာန, အဗ္ဘုတံ, အာဝုသော မောဂ္ဂလ္လာန! ယာဝ [ယံ (သျာ.)] မဟိဒ္ဓိကော အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော မဟာနုဘာဝေါ ယတြ ဟိ နာမ ယက္ခမ္ပိ ပဿိဿတိ! မယံ ပနေတရဟိ ပံသုပိသာစကမ္ပိ န ပဿာမာ''တိ။

အဿောသိ ခော ဘဂဝါ ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ ဝိသုဒ္ဓါယ အတိက္ကန္တမာနုသိကာယ တေသံ ဥဘိန္နံ မဟာနာဂါနံ ဣမံ ဧဝရူပံ ကထာသလ္လာပံ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

''ယဿ သေလူပမံ စိတ္တံ၊ ဌိတံ နာနုပကမ္ပတိ။
ဝိရတ္တံ ရဇနီယေသု၊ ကောပနေယျေ န ကုပ္ပတိ။
ယဿေဝံ ဘာဝိတံ စိတ္တံ၊ ကုတော တံ ဒုက္ခမေဿတီ''တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. နာဂသုတ္တံ

၃၅. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ကောသမ္ဗိယံ ဝိဟရတိ ဃောသိတာရာမေ ။ တေန ခော ပန သမယေန ဘဂဝါ အာကိဏ္ဏော ဝိဟရတိ ဘိက္ခူဟိ ဘိက္ခုနီဟိ ဥပါသကေဟိ ဥပါသိကာဟိ ရာဇူဟိ ရာဇမဟာမတ္တေဟိ တိတ္ထိယေဟိ တိတ္ထိယသာဝကေဟိ။ အာကိဏ္ဏော ဒုက္ခံ န ဖာသု ဝိဟရတိ။ အထ ခော ဘဂဝတော ဧတဒဟောသိ – “အဟံ ခော ဧတရဟိ အာကိဏ္ဏော ဝိဟရာမိ ဘိက္ခူဟိ ဘိက္ခုနီဟိ ဥပါသကေဟိ ဥပါသိကာဟိ ရာဇူဟိ ရာဇမဟာမတ္တေဟိ တိတ္ထိယေဟိ တိတ္ထိယသာဝကေဟိ။ အာကိဏ္ဏော ဒုက္ခံ န ဖာသု ဝိဟရာမိ။ ယံနူနာဟံ ဧကော ဂဏသ္မာ ဝူပကဋ္ဌော ဝိဟရေယျ”န္တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ကောသမ္ဗိံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ ကောသမ္ဗိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော သာမံ သေနာသနံ သံသာမေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ အနာမန္တေတွာ ဥပဋ္ဌာကံ အနပလောကေတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဧကော အဒုတိယော ယေန ပါလိလေယျကံ တေန စာရိကံ ပက္ကာမိ။ အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော ယေန ပါလိလေယျကံ တဒဝသရိ။ တတြ သုဒံ ဘဂဝါ ပါလိလေယျကေ ဝိဟရတိ ရက္ခိတဝနသဏ္ဍေ ဘဒ္ဒသာလမူလေ။

အညတရောပိ ခော ဟတ္ထိနာဂေါ အာကိဏ္ဏော ဝိဟရတိ ဟတ္ထီဟိ ဟတ္ထိနီဟိ ဟတ္ထိကလဘေဟိ ဟတ္ထိစ္ဆာပေဟိ။ ဆိန္နဂ္ဂါနိ စေဝ တိဏာနိ ခါဒတိ, ဩဘဂ္ဂေါဘဂ္ဂဉ္စဿ သာခါဘင်္ဂံ ခါဒန္တိ, အာဝိလာနိ စ ပါနီယာနိ ပိဝတိ, ဩဂါဟာ စဿ ဥတ္တိဏ္ဏဿ ဟတ္ထိနိယော ကာယံ ဥပနိဃံသန္တိယော ဂစ္ဆန္တိ။ အာကိဏ္ဏော ဒုက္ခံ န ဖာသု ဝိဟရတိ။ အထ ခော တဿ ဟတ္ထိနာဂဿ ဧတဒဟောသိ – “အဟံ ခော ဧတရဟိ အာကိဏ္ဏော ဝိဟရာမိ ဟတ္ထီဟိ ဟတ္ထိနီဟိ ဟတ္ထိကလဘေဟိ ဟတ္ထိစ္ဆာပေဟိ, ဆိန္နဂ္ဂါနိ စေဝ တိဏာနိ ခါဒါမိ, ဩဘဂ္ဂေါဘဂ္ဂဉ္စ မေ သာခါဘင်္ဂံ ခါဒန္တိ, အာဝိလာနိ စ ပါနီယာနိ ပိဝါမိ, ဩဂါဟာ စ မေ ဥတ္တိဏ္ဏဿ ဟတ္ထိနိယော ကာယံ ဥပနိဃံသန္တိယော ဂစ္ဆန္တိ, အာကိဏ္ဏော ဒုက္ခံ န ဖာသု ဝိဟရာမိ။ ယံနူနာဟံ ဧကော ဂဏသ္မာ ဝူပကဋ္ဌော ဝိဟရေယျ”န္တိ။

အထ ခော သော ဟတ္ထိနာဂေါ ယူထာ အပက္ကမ္မ ယေန ပါလိလေယျကံ ရက္ခိတဝနသဏ္ဍော ဘဒ္ဒသာလမူလံ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ။ တတြ သုဒံ [ဥပသင်္ကမိတွာ တတြ သုဒံ (သျာ. ပီ. က.)] သော ဟတ္ထိနာဂေါ ယသ္မိံ ပဒေသေ ဘဂဝါ ဝိဟရတိ တံ ပဒေသံ [အပ္ပဟရိတဉ္စ ကရောတိ, သောဏ္ဍာယ (ဗဟူသု)] အပ္ပဟရိတံ ကရောတိ, သောဏ္ဍာယ စ [အပ္ပဟရိတဉ္စ ကရောတိ, သောဏ္ဍာယ (ဗဟူသု)] ဘဂဝတော ပါနီယံ ပရိဘောဇနီယံ ဥပဋ္ဌာပေတိ [ဥပဋ္ဌပေတိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)]။

အထ ခော ဘဂဝတော ရဟောဂတဿ ပဋိသလ္လီနဿ ဧဝံ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ – “အဟံ ခော ပုဗ္ဗေ အာကိဏ္ဏော ဝိဟာသိံ ဘိက္ခူဟိ ဘိက္ခုနီဟိ ဥပါသကေဟိ ဥပါသိကာဟိ ရာဇူဟိ ရာဇမဟာမတ္တေဟိ တိတ္ထိယေဟိ တိတ္ထိယသာဝကေဟိ, အာကိဏ္ဏော ဒုက္ခံ န ဖာသု ဝိဟာသိံ။ သောမှိ ဧတရဟိ အနာကိဏ္ဏော ဝိဟရာမိ ဘိက္ခူဟိ ဘိက္ခုနီဟိ ဥပါသကေဟိ ဥပါသိကာဟိ ရာဇူဟိ ရာဇမဟာမတ္တေဟိ တိတ္ထိယေဟိ တိတ္ထိယသာဝကေဟိ, အနာကိဏ္ဏော သုခံ ဖာသု ဝိဟရာမီ”တိ။

တဿပိ ခော ဟတ္ထိနာဂဿ ဧဝံ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ – “အဟံ ခော ပုဗ္ဗေ အာကိဏ္ဏော ဝိဟာသိံ ဟတ္ထီဟိ ဟတ္ထိနီဟိ ဟတ္ထိကလဘေဟိ ဟတ္ထိစ္ဆာပေဟိ, ဆိန္နဂ္ဂါနိ စေဝ တိဏာနိ ခါဒိံ, ဩဘဂ္ဂေါဘဂ္ဂဉ္စ မေ သာခါဘင်္ဂံ ခါဒိံသု, အာဝိလာနိ စ ပါနီယာနိ အပါယိံ, ဩဂါဟာ စ မေ ဥတ္တိဏ္ဏဿ ဟတ္ထိနိယော ကာယံ ဥပနိဃံသန္တိယော အဂမံသု, အာကိဏ္ဏော ဒုက္ခံ န ဖာသု ဝိဟာသိံ။ သောမှိ ဧတရဟိ အနာကိဏ္ဏော ဝိဟရာမိ ဟတ္ထီဟိ ဟတ္ထိနီဟိ ဟတ္ထိကလဘေဟိ ဟတ္ထိစ္ဆာပေဟိ, အစ္ဆိန္နဂ္ဂါနိ စေဝ တိဏာနိ ခါဒါမိ, ဩဘဂ္ဂေါဘဂ္ဂဉ္စ မေ သာခါဘင်္ဂံ န ခါဒန္တိ, အနာဝိလာနိ စ ပါနီယာနိ ပိဝါမိ, ဩဂါဟာ စ မေ ဥတ္တိဏ္ဏဿ ဟတ္ထိနိယော န ကာယံ ဥပနိဃံသန္တိယော ဂစ္ဆန္တိ, အနာကိဏ္ဏော သုခံ ဖာသု ဝိဟရာမီ”တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ အတ္တနော စ ပဝိဝေကံ ဝိဒိတွာ တဿ စ ဟတ္ထိနာဂဿ စေတသာ စေတောပရိဝိတက္ကမညာယ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

‘‘တေံ [ဧဝံ (က.)] နာဂဿ နာဂေန၊ ဤသာဒန္တဿ ဟတ္ထိနော။
သမေတိ စိတ္တံ စိတ္တေန၊ ယဒေကော ရမတီ မနော’’တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. ပိဏ္ဍောလသုတ္တံ

၃၆. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇော ဘဂဝတော အဝိဒူရေ နိသိန္နော ဟောတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ အာရညိကော ပိဏ္ဍပါတိကော ပံသုကူလိကော တေစီဝရိကော အပ္ပိစ္ဆော သန္တုဋ္ဌော ပဝိဝိတ္တော အသံသဋ္ဌော အာရဒ္ဓဝီရိယော [အာရဒ္ဓဝိရိယော (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဓုတဝါဒေါ အဓိစိတ္တမနုယုတ္တော။

အဒ္ဒသာ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇံ အဝိဒူရေ နိသိန္နံ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ အာရညိကံ ပိဏ္ဍပါတိကံ ပံသုကူလိကံ တေစီဝရိကံ အပ္ပိစ္ဆံ သန္တုဋ္ဌံ ပဝိဝိတ္တံ အသံသဋ္ဌံ အာရဒ္ဓဝီရိယံ ဓုတဝါဒံ အဓိစိတ္တမနုယုတ္တံ ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

‘‘အနူပဝါဒေါ အနူပဃာတော [အနုပဝါဒေါ အနုပဃာတော (သျာ. ပီ. က.)] ၊ ပါတိမောက္ခေ စ သံဝရော။
မတ္တညုတာ စ ဘတ္တသ္မိံ၊ ပန္တဉ္စ သယနာသနံ။
အဓိစိတ္တေ စ အာယောဂေါ၊ ဧတံ ဗုဒ္ဓါန သာသန’’န္တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. သာရိပုတ္တသုတ္တံ

၃၇. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘဂဝတော အဝိဒူရေ နိသိန္နော ဟောတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ အပ္ပိစ္ဆော သန္တုဋ္ဌော ပဝိဝိတ္တော အသံသဋ္ဌော အာရဒ္ဓဝီရိယော အဓိစိတ္တမနုယုတ္တော။

အဒ္ဒသာ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ အဝိဒူရေ နိသိန္နံ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ အပ္ပိစ္ဆံ သန္တုဋ္ဌံ ပဝိဝိတ္တံ အသံသဋ္ဌံ အာရဒ္ဓဝီရိယံ အဓိစိတ္တမနုယုတ္တံ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

‘‘အဓိစေတသော အပ္ပမဇ္ဇတော၊
မုနိနော မောနပထေသု သိက္ခတော။
သောကာ န ဘဝန္တိ တာဒိနော၊
ဥပသန္တဿ သဒါ သတီမတော’’တိ။ သတ္တမံ။

၈. သုန္ဒရီသုတ္တံ

၃၈. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဘဂဝါ သက္ကတော ဟောတိ ဂရုကတော မာနိတော ပူဇိတော အပစိတော လာဘီ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ ။ ဘိက္ခုသင်္ဃောပိ သက္ကတော ဟောတိ ဂရုကတော မာနိတော ပူဇိတော အပစိတော လာဘီ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ။ အညတိတ္ထိယာ ပန ပရိဗ္ဗာဇကာ အသက္ကတာ ဟောန္တိ အဂရုကတာ အမာနိတာ အပူဇိတာ အနပစိတာ န လာဘိနော စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ။

အထ ခေါ တေ အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဘဂဝတော သက္ကာရံ အသဟမာနာ ဘိက္ခုသင္ဃဿ စ ယေန သုန္ဒရီ ပရိဗ္ဗာဇိကာ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ သုန္ဒရိံ ပရိဗ္ဗာဇိကံ ဧတဒဝေါစုံ – "ဥဿဟသိ တွံ, ဘဂိနိ, ဉာတီနံ အတ္ထံ ကာတု"န္တိ? "ကျာဟံ, အယျာ, ကရောမိ? ကိံ မယာ န သက္ကာ [ကိံ မယာ သက္ကာ (သျာ. ပီ.)] ကာတုံ? ဇီဝိတမ္ပိ မေ ပရိစ္စတ္တံ ဉာတီနံ အတ္ထာယာ"တိ။

"တေန ဟိ, ဘဂိနိ, အဘိက္ခဏံ ဇေတဝနံ ဂစ္ဆာဟီ"တိ။ "ဧဝံ, အယျာ"တိ ခေါ သုန္ဒရီ ပရိဗ္ဗာဇိကာ တေသံ အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ ပဋိဿုဏိတွာ အဘိက္ခဏံ ဇေတဝနံ အဂမာသိ။

ယဒာ တေ အညိံသု အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ – "ဝေါဒိဋ္ဌာ ခေါ သုန္ဒရီ ပရိဗ္ဗာဇိကာ ဗဟုဇနေန အဘိက္ခဏံ ဇေတဝနံ ဂစ္ဆတီ"တိ [ဂစ္ဆတီတိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ။ အထ နံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတွာ တတ္ထေဝ ဇေတဝနဿ ပရိခာကူပေ နိက္ခိပိတွာ [နိခနိတွာ (သီ. သျာ. ပီ.)] ယေန ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ရာဇာနံ ပသေနဒိံ ကောသလံ ဧတဒဝေါစုံ – "ယာ သာ, မဟာရာဇ, သုန္ဒရီ ပရိဗ္ဗာဇိကာ; သာ နော န ဒိဿတီ"တိ။ "ကတ္ထ ပန တုမှေ အာသင်္ကထာ"တိ ? "ဇေတဝနေ, မဟာရာဇာ"တိ။ "တေန ဟိ ဇေတဝနံ ဝိစိနထာ"တိ။

အထ ခေါ တေ အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဇေတဝနံ ဝိစိနိတွာ ယထာနိက္ခိတ္တံ ပရိခာကူပာ ဥဒ္ဓရိတွာ မဉ္စကံ အာရောပေတွာ သာဝတ္ထိံ ပဝေသေတွာ ရထိယာယ ရထိယံ သိင်္ဃာဋကေန သိင်္ဃာဋကံ ဥပသင်္ကမိတွာ မနုဿေ ဥဇ္ဈာပေသုံ –

"ပဿထာယျာ သမဏာနံ သကျပုတ္တိယာနံ ကမ္မံ! အလဇ္ဇိနော ဣမေ သမဏာ သကျပုတ္တိယာ ဒုဿီလာ ပာပဓမ္မာ မုသာဝါဒိနော အဗြဟ္မစာရိနော။ ဣမေ ဟိ နာမ ဓမ္မစာရိနော သမစာရိနော ဗြဟ္မစာရိနော သစ္စဝါဒိနော သီလဝန္တော ကလျာဏဓမ္မာ ပဋိဇာနိဿန္တိ! နတ္ထိ ဣမေသံ သာမညံ, နတ္ထိ ဣမေသံ ဗြဟ္မညံ။ နဋ္ဌံ ဣမေသံ သာမညံ, နဋ္ဌံ ဣမေသံ ဗြဟ္မညံ။ ကုတော ဣမေသံ သာမညံ, ကုတော ဣမေသံ ဗြဟ္မညံ? အပဂတာ ဣမေ သာမညာ, အပဂတာ ဣမေ ဗြဟ္မညာ။ ကထဉှိ နာမ ပုရိသော ပုရိသကိစ္စံ ကရိတွာ ဣတ္ထိံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေဿတီ"တိ!

တေန ခေါ ပန သမယေန သာဝတ္ထိယံ မနုဿာ ဘိက္ခူ ဒိသွာ အသဗ္ဘာဟိ ဖရုသာဟိ ဝါစာဟိ အက္ကောသန္တိ ပရိဘာသန္တိ ရောသန္တိ ဝိဟေသန္တိ –

"အလဇ္ဇိနော ဣမေ သမဏာ သကျပုတ္တိယာ ဒုဿီလာ ပာပဓမ္မာ မုသာဝါဒိနော အဗြဟ္မစာရိနော ။ ဣမေ ဟိ နာမ ဓမ္မစာရိနော သမစာရိနော ဗြဟ္မစာရိနော သစ္စဝါဒိနော သီလဝန္တော ကလျာဏဓမ္မာ ပဋိဇာနိဿန္တိ! နတ္ထိ ဣမေသံ သာမညံ, နတ္ထိ ဣမေသံ ဗြဟ္မညံ။ နဋ္ဌံ ဣမေသံ သာမညံ, နဋ္ဌံ ဣမေသံ ဗြဟ္မညံ။ ကုတော ဣမေသံ သာမညံ, ကုတော ဣမေသံ ဗြဟ္မညံ? အပဂတာ ဣမေ သာမညာ, အပဂတာ ဣမေ ဗြဟ္မညာ။ ကထဉှိ နာမ ပုရိသော ပုရိသကိစ္စံ ကရိတွာ ဣတ္ထိံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေဿတီ"တိ!

အထ ခေါ သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒာယ သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိံသု။ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ –

"ဧတရဟိ, ဘန္တေ, သာဝတ္ထိယံ မနုဿာ ဘိက္ခူ ဒိသွာ အသဗ္ဘာဟိ ဖရုသာဟိ ဝါစာဟိ အက္ကောသန္တိ ပရိဘာသန္တိ ရောသန္တိ ဝိဟေသန္တိ – 'အလဇ္ဇိနော ဣမေ သမဏာ သကျပုတ္တိယာ ဒုဿီလာ ပာပဓမ္မာ မုသာဝါဒိနော အဗြဟ္မစာရိနော။ ဣမေ ဟိ နာမ ဓမ္မစာရိနော သမစာရိနော ဗြဟ္မစာရိနော သစ္စဝါဒိနော သီလဝန္တော ကလျာဏဓမ္မာ ပဋိဇာနိဿန္တိ။ နတ္ထိ ဣမေသံ သာမညံ, နတ္ထိ ဣမေသံ ဗြဟ္မညံ။ နဋ္ဌံ ဣမေသံ သာမညံ, နဋ္ဌံ ဣမေသံ ဗြဟ္မညံ။ ကုတော ဣမေသံ သာမညံ, ကုတော ဣမေသံ ဗြဟ္မညံ? အပဂတာ ဣမေ သာမညာ, အပဂတာ ဣမေ ဗြဟ္မညာ။ ကထဉှိ နာမ ပုရိသော ပုရိသကိစ္စံ ကရိတွာ ဣတ္ထိံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေဿတီ'"တိ!

‘‘နေသော, ဘိက္ခဝေ, သဒ္ဓော စိရံ ဘဝိဿတိ သတ္တာဟမေဝ ဘဝိဿတိ။ သတ္တာဟဿ အစ္စယေန အန္တရဓာယိဿတိ။ တေန ဟိ, ဘိက္ခဝေ, ယေ မနုဿာ ဘိက္ခူ ဒိသွာ အသဗ္ဘာဟိ ဖရုသာဟိ တစာဟိ အက္ကောသန္တိ ပရိဘာသန္တိ ရောသန္တိ ဝိဟေသန္တိ, တေ တုမှေဟ ဣမာယ ကထာယ ပဋိစောဒေထ –

‘‘‘အဘူတတာဒီ နိရယံ ဥပေတိ၊
ယော တပိ [ယော စာပိ (သီ. ပီ. က.)] ကတွာ န ကရောမိ စာဟ။
ဥဘောပိ တေ ပေစ္စ သမာ ဘဝန္တိ၊
နိဟီနကမ္မာ မနုဇာ ပရတ္ထာ’’’တိ။

အထ ခော တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော သန္တိကေ ဣမံ ကထံ ပရိယာပုဏိတွာ ယေ မနုဿာ ဘိက္ခူ ဒိသွာ အသဗ္ဘာဟိ ဖရုသာဟိ တစာဟိ အက္ကောသန္တိ ပရိဘာသန္တိ ရောသန္တိ ဝိဟေသန္တိ တေ ဣမာယ ကထာယ ပဋိစောဒေန္တိ –

‘‘အဘူတတာဒီ နိရယံ ဥပေတိ၊
ယော တပိ ကတွာ န ကရောမိစာဟ။
ဥဘောပိ တေ ပေစ္စ သမာ ဘဝန္တိ၊
နိဟီနကမ္မာ မနုဇာ ပရတ္ထာ’’တိ။

မနုဿာနံ တေဒဟောသိ – ‘‘အကာရကာ ဣမေ သမဏာ သကျပုတ္တိယာ။ နယိမေဟိ ကတံ။ သပန္တိမေ သမဏာ သကျပုတ္တိယာ’’တိ။ နေဝ သော သဒ္ဒော စိရံ အဟောသိ။ သတ္တာဟမေဝ အဟောသိ။ သတ္တာဟဿ အစ္စယေန အန္တရဓာယိ။

အထ ခော သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခော တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဧတဒဝေါစုံ –

‘‘အစ္ဆရိယံ, ဘန္တေ, အဗ္ဘုတံ, ဘန္တေ! ယာဝ သုဘာသိတံ စိဒံ ဘန္တေ ဘဂဝတာ – ‘နေသော, ဘိက္ခဝေ, သဒ္ဒော စိရံ ဘဝိဿတိ။ သတ္တာဟမေဝ ဘဝိဿတိ။ သတ္တာဟဿ အစ္စယေန အန္တရဓာယိဿတီ’တိ။ အန္တရဟိတော သော, ဘန္တေ, သဒ္ဒော’’တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

‘‘တုဒန္တိ တစာယ ဇနာ အသညတာ၊
သရေဟိ သင်္ဂါမဂတံဝ ကုဉ္ဇရံ။
သုတွာန တက္ကံ ဖရုသံ ဥဒီရိတံ၊
အဓိဝါသယေ ဘိက္ခု အဒုဋ္ဌစိတ္တော’’တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ဥပသေနသုတ္တံ

၃၉. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဝေဠုဝနေ ကလန္ဒကနိဝါပေ။ အထ ခော အာယသ္မတော ဥပသေနဿ ဝင်္ဂန္တပုတ္တဿ ရဟောဂတဿ ပဋိသလ္လီနဿ ဧဝံ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ –
‘‘လာဘာ ဝတ မေ, သုလဒ္ဓံ ဝတ မေ, သတ္ထာ စ မေ ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော; သွာက္ခာတေ စမှိ ဓမ္မဝိနယေ အာကရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော; သဗြဟ္မစာရိနော စ မေ သီလဝန္တော ကလျာဏဓမ္မာ; သီလေသု စမှိ ပရိပူရကာရီ; သုသမာဟိတော စမှိ ဧကဂ္ဂစိတ္တော; အရဟာ စမှိ ခီဏာသဝေါ; မဟိဒ္ဓိကော စမှိ မဟာနုဘာဝေါ။ ဘဒ္ဒကံ မေ ဇီဝိတံ, ဘဒ္ဒကံ မရဏ’’န္တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မတော ဥပသေနဿ ဝင်္ဂန္တပုတ္တဿ စေတသာ စေတောပရိဝိတက္ကမညာယ တာ
ယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

“ယံ ဇီဝိတံ န တပတိ၊ မရဏန္တေ န သောစတိ။
သ ဝေ ဒိဋ္ဌပဒေါ ဓီရော၊ သောကမဇ္ဈေ န သောစတိ။

“ဥစ္ဆိန္နဘဝတဏှဿ ၊ သန္တစိတ္တဿ ဘိက္ခုနော။
ဝိက္ခီဏော ဇာတိသံသာရော၊ နတ္ထိ တဿ ပုနဗ္ဘဝေါ”တိ။ နဝမံ။

၁၀. သာရိပုတ္တဥပသမသုတ္တံ

၄၀. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန
ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘဂဝတော အဝိဒူရေ နိသိန္နော ဟောတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ
ကာယံ ပဏိဓာယ အတ္တနော ဥပသမံ ပစ္စဝေက္ခမာနော။

အဒ္ဒသာ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ အဝိဒူရေ နိသိန္နံ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ
အတ္တနော ဥပသမံ ပစ္စဝေက္ခမာနံ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

“ဥပသန္တသန္တစိတ္တဿ၊ နေတ္တိစ္ဆိန္နဿ ဘိက္ခုနော။
ဝိက္ခီဏော ဇာတိသံသာရော၊ မုတ္တော သော မာရဗန္ဓနာ”တိ။ ဒသမံ။

မေဃိယဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော နိဋ္ဌိတော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

မေဃိယော ဥဒ္ဓတာ ဂေါပါလော၊ ယက္ခော [ဇုဏှာ (သီ. ဿျာ. ပီ.)၊ ဇုဏှံ (က.)] နာဂေန ပဉ္စမံ။
ပိဏ္ဍောလော သာရိပုတ္တော စ၊ သုန္ဒရီ ဘဝတိ အဋ္ဌမံ။
ဥပသေနော ဝင်္ဂန္တပုတ္တော၊ သာရိပုတ္တော စ တေ ဒသာတိ။

၅. သောဏဝဂ္ဂေါ [မဟာဝဂ္ဂ (အဋ္ဌကထာယ သမေတိ)]

၁. ပိယတရသုတ္တံ

၄၁. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော မလ္လိကာယ ဒေဝိယာ သဒ္ဓိံ ဥပရိပါသာဒဝရဂတော ဟောတိ။ အထ ခေါ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော မလ္လိကံ ဒေဝိံ ဧတဒဝေါစ – ''အတ္ထိ နု ခေါ တေ, မလ္လိကေ, ကောစညော အတ္တနာ ပိယတရော''တိ?

''နတ္ထိ ခေါ မေ, မဟာရာဇ, ကောစညော အတ္တနာ ပိယတရော။ တုယှံ ပန, မဟာရာဇ, အတ္ထညော ကောစိ အတ္တနာ ပိယတရော''တိ? ''မယှမ္ပိ ခေါ, မလ္လိကေ, နတ္ထညော ကောစိ အတ္တနာ ပိယတရော''တိ။

အထ ခေါ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ပါသာဒါ ဩရောဟိတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

''ဣဓာဟံ, ဘန္တေ, မလ္လိကာယ ဒေဝိယာ သဒ္ဓိံ ဥပရိပါသာဒဝရဂတော မလ္လိကံ ဒေဝိံ ဧတဒဝေါစံ – 'အတ္ထိ နု ခေါ တေ, မလ္လိကေ, ကောစညော အတ္တနာ ပိယတရော'တိ? ဧဝံ ဝုတ္တေ, မလ္လိကာ ဒေဝီ မံ ဧတဒဝေါစ – 'နတ္ထိ ခေါ မေ, မဟာရာဇ, ကောစညော အတ္တနာ ပိယတရော။ တုယှံ ပန, မဟာရာဇ, အတ္ထညော ကောစိ အတ္တနာ ပိယတရော'တိ? ဧဝံ ဝုတ္တေ, အဟံ, ဘန္တေ, မလ္လိကံ ဒေဝိံ ဧတဒဝေါစံ – 'မယှမ္ပိ ခေါ, မလ္လိကေ, နတ္ထညော ကောစိ အတ္တနာ ပိယတရော'''တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

''သဗ္ဗာ ဒိသာ အနုပရိဂမ္မ စေတသာ၊
နေဝဇ္ဈဂါ ပိယတရမတ္တနာ ကွစိ။
ဧဝံ ပိယော ပုထု အတ္တာ ပရေသံ၊
တသ္မာ န ဟိံသေ ပရမတ္တကာမော''တိ။ ပဌမံ။

၂. အပ္ပာယုကသုတ္တံ

၄၂. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော သာယန္ဟသမယံ ပဋိသလ္လာနာ [ပဋိသလ္လာဏာ (သီ.)] ဝုဋ္ဌိတော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''အစ္ဆရိယံ, ဘန္တေ, အဗ္ဘုတံ, ဘန္တေ! ယာဝ အပ္ပာယုကာ ဟိ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော မာတာ အဟောသိ, သတ္တာဟဇာတေ ဘဂဝတိ ဘဂဝတော မာတာ ကာလမကာသိ, တုသိတံ ကာယံ ဥပပဇ္ဇီ''တိ။

''ဧဝမေတံ, အာနန္ဒ [ဧဝမေတံ အာနန္ဒ ဧဝမေတံ အာနန္ဒ (သျာ.)], အပ္ပာယုကာ ဟိ, အာနန္ဒ, ဗောဓိသတ္တမာတရော ဟောန္တိ။ သတ္တာဟဇာတေသု ဗောဓိသတ္တေသု ဗောဓိသတ္တမာတရော ကာလံ ကရောန္တိ, တုသိတံ ကာယံ ဥပပဇ္ဇန္တီ''တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

''ယေ ကေစိ ဘူတာ ဘဝိဿန္တိ ယေ ဝါပိ၊
သဗ္ဗေ ဂမိဿန္တိ ပဟာယ ဒေဟံ။

တံ သဗ္ဗဇာနိံ ကုသလော ဝိဒိတွာ၊
အာတာပိယော ဗ္ရဟ္မစရိယံ စရေယျာ”တိ။ ဒုတိယံ။

၃. သုပ္ပဗုဒ္ဓကုဋ္ဌိသုတ္တံ

၄၃. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဝေဠုဝနေ ကလန္ဒကနိဝါပေ။ တေန ခော ပန သမယေန ရာဇဂဟေ သုပ္ပဗုဒ္ဓော နာမ ကုဋ္ဌီ အဟောသိ – မနုဿဒလိဒ္ဒော, မနုဿကပဏော , မနုဿဝရာကော။ တေန ခော ပန သမယေန ဘဂဝါ မဟတိယာ ပရိသာယ ပရိဝုတော ဓမ္မံ ဒေသေန္တော နိသိန္နော ဟောတိ။

အဒ္ဒသာ ခော သုပ္ပဗုဒ္ဓော ကုဋ္ဌီ တံ မဟာဇနကာယံ ဒူရတောဝ သန္နိပတိတံ။ ဒိသွာနဿ ဧတဒဟောသိ – “နိဿံသယံ ခော ဧတ္ထ ကိဉ္စိ ခါဒနီယံ ဝါ ဘောဇနီယံ ဝါ ဘာဇီယတိ [ဘာဇီယိဿတိ (သီ.)] ။ ယံနူနာဟံ ယေန သော မဟာဇနကာယော တေနုပသင်္ကမေယျံ။ အပ္ပေဝ နာမေတ္ထ ကိဉ္စိ ခါဒနီယံ ဝါ ဘောဇနီယံ ဝါ လဘေယျ”န္တိ။

အထ ခော သုပ္ပဗုဒ္ဓော ကုဋ္ဌီ ယေန သော မဟာဇနကာယော တေနုပသင်္ကမိ။ အဒ္ဒသာ ခော သုပ္ပဗုဒ္ဓော ကုဋ္ဌီ ဘဂဝန္တံ မဟတိယာ ပရိသာယ ပရိဝုတံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တံ နိသိန္နံ။ ဒိသွာနဿ ဧတဒဟောသိ – “န ခော ဧတ္ထ ကိဉ္စိ ခါဒနီယံ ဝါ ဘောဇနီယံ ဝါ ဘာဇီယတိ။ သမဏော အယံ ဂောတမော ပရိသတိ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ ယံနူနာဟမ္ပိ ဓမ္မံ သုဏေယျ”န္တိ။ တတ္ထေဝ ဧကမန္တံ နိသီဒိ – “အဟမ္ပိ ဓမ္မံ သောဿာမီ”တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ သဗ္ဗာဝန္တံ ပရိသံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ မနသာကာသိ “ကော နု ခော ဣဓ ဘဗ္ဗော ဓမ္မံ ဝိညာတု”န္တိ? အဒ္ဒသာ ခော ဘဂဝါ သုပ္ပဗုဒ္ဓံ ကုဋ္ဌိံ တဿံ ပရိသာယံ နိသိန္နံ။ ဒိသွာနဿ ဧတဒဟောသိ – “အယံ ခော ဣဓ ဘဗ္ဗော ဓမ္မံ ဝိညာတု”န္တိ။ သုပ္ပဗုဒ္ဓံ ကုဋ္ဌိံ အာရဗ္ဘ အာနုပုဗ္ဗိံ ကထံ [အာနုပုဗ္ဗိကထံ (သီ.), အနုပုဗ္ဗိကထံ (သျာ. ပီ. က.)] ကထေသိ, သေယျထိဒံ – ဒါနကထံ သီလကထံ သဂ္ဂကထံ; ကာမာနံ အာဒီနဝံ ဩကာရံ သံကိလေသံ; နေက္ခမ္မေ [နေက္ခမ္မေ စ (သီ. သျာ. ပီ.)] အာနိသံသံ ပကာသေသိ။ ယဒာ ဘဂဝါ အညာသိ သုပ္ပဗုဒ္ဓံ ကုဋ္ဌိံ ကလ္လစိတ္တံ မုဒုစိတ္တံ ဝိနီဝရဏစိတ္တံ ဥဒဂ္ဂစိတ္တံ ပသန္နစိတ္တံ, အထ ယာ ဗုဒ္ဓာနံ သာမုက္ကံသိကာ ဓမ္မဒေသနာ တံ ပကာသေသိ – ဒုက္ခံ, သမုဒယံ, နိရောဓံ, မဂ္ဂံ။ သေယျထာပိ နာမ သုဒ္ဓံ ဝတ္ထံ အပဂတကာဠကံ သမ္မဒေဝ ရဇနံ ပဋိဂ္ဂဏှေယျ, ဧဝမေဝ သုပ္ပဗုဒ္ဓဿ ကုဋ္ဌိဿ တသ္မိံယေဝ အာသနေ ဝိရဇံ ဝီတမလံ ဓမ္မစက္ခုံ ဥဒပါဒိ – “ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ”န္တိ။

အထ ခော သုပ္ပဗုဒ္ဓော ကုဋ္ဌီ ဒိဋ္ဌဓမ္မော ပတ္တဓမ္မော ဝိဒိတဓမ္မော ပရိယောဂါဠှဓမ္မော တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော ဝိဂတကထံကထော ဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တော အပရပ္ပစ္စယော သတ္ထု သာသနေ ဥဋ္ဌာယာသနာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော သုပ္ပဗုဒ္ဓော ကုဋ္ဌီ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

“အဘိက္ကန္တံ , ဘန္တေ, အဘိက္ကန္တံ, ဘန္တေ! သေယျထာပိ, ဘန္တေ, နိက္ကုဇ္ဇိတံ ဝါ ဥက္ကုဇ္ဇေယျ, ပဋိစ္ဆန္နံ ဝါ ဝိဝရေယျ, မူဠှဿ ဝါ မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျ, အန္ဓကာရေ ဝါ တေလပဇ္ဇောတံ ဓာရေယျ – စက္ခုမန္တော ရူပါနိ ဒက္ခန္တီတိ; ဧဝမေဝံ ဘဂဝတာ အနေကပရိယာယေန ဓမ္မော ပကာသိတော။ သောဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝန္တံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသံဃဉ္စ။ ဥပါသကံ မံ ဘဂဝါ ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ”န္တိ။

အထ ခော သုပ္ပဗုဒ္ဓော ကုဋ္ဌီ ဘဂဝတာ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿိတော သမာဒပိတော သမုတ္တေဇိတော သမ္ပဟံသိတော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ အထ ခော အစိရပက္ကန္တံ သုပ္ပဗုဒ္ဓံ ကုဋ္ဌိံ ကာဝီ တရုဏဝစ္ဆာ အဓိပတိတွာ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေသိ။

အထ ခော သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခော တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ – “ယော သော, ဘန္တေ, သုပ္ပဗုဒ္ဓော နာမ

ကုဋ္ဌီ ဘဂဝတာ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿိတော သမာဒပိတော သမုတ္တေဇိတော သမ္ပဟံသိတော, သော ကာလင်္က တော။ တဿ ကာ ဂတိ, ကော အဘိသမ္ပရာယော''တိ?

''ပဏ္ဍိတော, ဘိက္ခဝေ, သုပ္ပဗုဒ္ဓေါ ကုဋ္ဌီ; ပစ္စပါဒိ ဓမ္မဿာနုဓမ္မံ; န စ မံ ဓမ္မာဓိကရဏံ ဝိဟေသေသိ။ သုပ္ပ ဗုဒ္ဓေါ, ဘိက္ခဝေ, ကုဋ္ဌီ တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ သောတာပန္နော အဝိနိပါတဓမ္မော နိယတော သမ္ဗောဓိပရာ ယဏော''တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, အညတရော ဘိက္ခု ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ကော နု ခေါ, ဘန္တေ, ဟေတု, ကော ပစ္စယော ယေန သုပ္ပဗုဒ္ဓေါ ကုဋ္ဌီ အဟောသိ – မနုဿဒလိဒ္ဒေါ, မနုဿကပဏော, မနုဿဝရာကော''တိ?

''ဘူတပုဗ္ဗံ, ဘိက္ခဝေ, သုပ္ပဗုဒ္ဓေါ ကုဋ္ဌီ ဣမသ္မိံယေဝ ရာဇဂဟေ သေဋ္ဌိပုတ္တော အဟောသိ။ သော ဥယျာန ဘူမိံ နိယျန္တော အဒ္ဒသ တဂရသိခိံ [တဂ္ဂရသိခိံ (က.)] ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ နဂရံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသန္တံ။ ဒိသွာနဿ ဧတဒ ဟောသိ – 'ကွာယံ ကုဋ္ဌီ ကုဋ္ဌိစီဝရေန ဝိစရတီ'တိ? နိဋ္ဌုဘိတွာ အပသဗျတော [အပဗျာမတော (သျာ. သံ. နိ. ၁.၂၅၅)] ကရိတွာ ပက္ကာမိ။ သော တဿ ကမ္မဿ ဝိပါကေန ဗဟူနိ ဝဿသတာနိ ဗဟူနိ ဝဿသဟဿာနိ ဗ ဟူနိ ဝဿသတသဟဿာနိ နိရယေ ပစ္စိတ္ထ။ တဿေဝ ကမ္မဿ ဝိပါကာဝသေသေန ဣမသ္မိံယေဝ ရာဇဂဟေ ကုဋ္ဌီ အဟောသိ မနုဿဒလိဒ္ဒေါ, မနုဿကပဏော, မနုဿဝရာကော။ သော တထာဂတပ္ပဝေဒိတံ ဓမ္မဝိနယံ အာဂမ္မ သဒ္ဓံ သမာဒိယိ သီလံ သမာဒိယိ သုတံ သမာဒိယိ စာဂံ သမာဒိယိ ပညံ သမာဒိယိ။ သော တထာဂတပ္ပဝေဒိတံ ဓမ္မဝိနယံ အာဂမ္မ သဒ္ဓံ သမာဒိယိတွာ သီလံ သမာဒိယိတွာ သုတံ သမာဒိယိတွာ စာဂံ သမာဒိယိတွာ ပညံ သမာဒိယိတွာ ကာ ယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပန္နော ဒေဝါနံ တာဝတိံသာနံ သဟဗျတံ။ သော တတ္ထ အညေ ဒေဝေ အတိရောစတိ ဝဏ္ဏေန စေဝ ယသသာ စာ''တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

''စက္ခုမာ ဝိသမာနီဝ, ဝိဇ္ဇမာနေ ပရက္ကမေ။
ပဏ္ဍိတော ဇီဝလောကသ္မိံ, ပါပါနိ ပရိဝဇ္ဇယေ''တိ။ တတိယံ။

၄. ကုမာရကသုတ္တံ

၄၄. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ ကုမာရကာ အန္တရာ စ သာဝတ္ထိံ အန္တရာ စ ဇေတဝနံ မစ္ဆကေ ဗာဓေန္တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ အဒ္ဒသာ ခေါ ဘဂဝါ တေ သမ္ဗဟုလေ ကုမာရကေ အန္တရာ စ သာဝတ္ထိံ အန္တရာ စ ဇေတဝနံ မစ္ဆကေ ဗာဓေန္တေ။ ဒိသွာန ယေန တေ ကုမာရကာ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ တေ ကုမာရကေ ဧတဒဝေါစ – ''ဘာယထ ဝေါ, တုမှေ ကုမာ ရကာ, ဒုက္ခဿ, အပ္ပိယံ ဝေါ ဒုက္ခ''န္တိ? ''ဧဝံ, ဘန္တေ, ဘာယာမ မယံ, ဘန္တေ, ဒုက္ခဿ , အပ္ပိယံ နော ဒုက္ခ''န္တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

''သစေ ဘာယထ ဒုက္ခဿ, သစေ ဝေါ ဒုက္ခမပ္ပိယံ။
မာကတ္ထ ပါပကံ ကမ္မံ, အာဝိ ဝါ ယဒိ ဝါ ရဟော။

''သစေ စ ပါပကံ ကမ္မံ, ကရိဿထ ကရောထ ဝါ။
န ဝေါ ဒုက္ခာ ပမုတ္ယတ္ထိ, ဥပေစ္စပိ [ဥပစ္စပိ (က.)၊ ဥပ္ပစ္စပိ (?)၊ ဥပ္ပတိတွာပိ ဣတိ အတ္ထော] ပလာ ယတ''န္တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ဥပေဟသထသုတ္တံ

၄၅. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ပုဗ္ဗာရာမေ မိဂါရမာတုပါသာဒေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဘဂဝါ တဒဟုပေါသထေ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော နိသိန္နော ဟောတိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ, နိက္ခန္တေ ပဌမေ ယာမေ, ဥဋ္ဌာယာသနာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ [စီဝရံ (သဗ္ဗတ္ထ)] ကရိတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''အဘိက္ကန္တာ, ဘန္တေ, ရတ္တိ; နိက္ခန္တော ပဌမော ယာမော; စိရနိသိန္နော ဘိက္ခုသင်္ဃော; ဥဒ္ဒိသတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဘိက္ခူနံ ပါတိမောက္ခ''န္တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဘဂဝါ တုဏှီ အဟောသိ။

ဒုတိယမ္ပိ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ, နိက္ခန္တေ မၛ္ဈိမေ ယာမေ, ဥဋ္ဌာယာသနာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''အဘိက္ကန္တာ, ဘန္တေ, ရတ္တိ; နိက္ခန္တော မၛ္ဈိမော ယာမော; စိရနိသိန္နော ဘိက္ခုသင်္ဃော; ဥဒ္ဒိသတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဘိက္ခူနံ ပါတိမောက္ခ''န္တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခေါ ဘဂဝါ တုဏှီ အဟောသိ။

တတိယမ္ပိ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ, နိက္ခန္တေ ပစ္ဆိမေ ယာမေ, ဥဒ္ဓသ္တေ အရုဏေ, နန္ဒိမုခိယာ ရတ္တိယာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''အဘိက္ကန္တာ, ဘန္တေ, ရတ္တိ; နိက္ခန္တော ပစ္ဆိမော ယာမော; ဥဒ္ဓသ္တော အရုဏော; နန္ဒိမုခီ ရတ္တိ; စိရနိသိန္နော ဘိက္ခုသင်္ဃော; ဥဒ္ဒိသတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဘိက္ခူနံ ပါတိမောက္ခ''န္တိ။ ''အပရိသုဒ္ဓါ, အာနန္ဒ, ပရိသာ''တိ။

အထ ခေါ အာယသ္မတော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနဿ ဧတဒဟောသိ – ''ကံ နု ခေါ ဘဂဝါ ပုဂ္ဂလံ သန္ဓာယ ဧဝမာဟ – 'အပရိသုဒ္ဓါ, အာနန္ဒ, ပရိသာ'တိ? အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော သဗ္ဗာဝန္တံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ မနသာကာသိ။ အဒ္ဒသာ ခေါ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော တံ ပုဂ္ဂလံ ဒုဿီလံ ပာပဓမ္မံ အသုစိံ သင်္ကဿရသမာစာရံ ပဋိစ္ဆန္နကမ္မန္တံ အသမဏံ သမဏပဋိညံ အဗ္ရဟ္မစာရိံ ဗ္ရဟ္မစာရိပဋိညံ အန္တောပူတိံ အဝဿုတံ ကသမ္ဗုဇာတံ မၛ္ဈေ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ နိသိန္နံ။ ဒိသွာန ဥဋ္ဌာယာသနာ ယေန သော ပုဂ္ဂလော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ တံ ပုဂ္ဂလံ ဧတဒဝေါစ – ''ဥဋ္ဌေဟိ, အာဝုသော, ဒိဋ္ဌောသိ ဘဂဝတာ; နတ္ထိ တေ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ သံဝါသော''တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ [အထ ခေါ (သဗ္ဗတ္ထ), စူဠဝ. ၃၈၃; အ. နိ. ၈.၂၀ ပဿိတဗ္ဗံ] , သော ပုဂ္ဂလော တုဏှီ အဟောသိ။

ဒုတိယမ္ပိ ခေါ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော တံ ပုဂ္ဂလံ ဧတဒဝေါစ – ''ဥဋ္ဌေဟိ, အာဝုသော, ဒိဋ္ဌောသိ ဘဂဝတာ; နတ္ထိ တေ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ သံဝါသော''တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခေါ။ပေ.။ တတိယမ္ပိ ခေါ သော ပုဂ္ဂလော တုဏှီ အဟောသိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော တံ ပုဂ္ဂလံ ဗာဟာယံ ဂဟေတွာ ဗဟိဒွါရကောဋ္ဌကာ နိက္ခာမေတွာ သူစိဃဋိကံ ဒတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''နိက္ခာမိတော, ဘန္တေ, သော ပုဂ္ဂလော မယာ။ ပရိသုဒ္ဓါ ပရိသာ။ ဥဒ္ဒိသတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဘိက္ခူနံ ပါတိမောက္ခ''န္တိ။ ''အစ္ဆရိယံ, မောဂ္ဂလ္လာန, အဗ္ဘုတံ, မောဂ္ဂလ္လာန! ယာဝ ဗာဟာဂဟဏာပိ နာမ သော မောဃပုရိသော အာဂမေဿတီ''တိ!

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''န ဒါနာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဣတော ပရံ [န ဒါနာဟံ ဘိက္ခဝေ အဇ္ဇတဂ္ဂေ (အ. နိ. ၈.၂၀)] ဥပေါသထံ ကရိဿာမိ, ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိဿာမိ။ တုမှေဝ ဒါနိ, ဘိက္ခဝေ, ဣတော ပရံ ဥပေါသထံ ကရေယျာထ, ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသေယျာထ။ အဋ္ဌာနမေတံ, ဘိက္ခဝေ, အနဝကာသော ယံ တထာဂတော အပရိသုဒ္ဓါယ ပရိသာယ ဥပေါသထံ ကရေယျ, ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသေယျ။

“အဋ္ဌိမေ, ဘိက္ခဝေ, မဟာသမုဒ္ဒေ အစ္ဆရိယာ အဗ္ဘုတာ ဓမ္မာ, ယေ ဒိသွာ ဒိသွာ အသုရာ မဟာသမုဒ္ဒေ အဘိရမန္တိ။ ကတမေ အဋ္ဌ?

“မဟာသမုဒ္ဒော, ဘိက္ခဝေ, အနုပုဗ္ဗနိန္နော အနုပုဗ္ဗပောဏော အနုပုဗ္ဗပဗ္ဘာရော, န အာယတကေနေဝ ပပာတော။ ယမ္ပိ [ယံ (သီ. သျာ. က.)] , ဘိက္ခဝေ, မဟာသမုဒ္ဒော အနုပုဗ္ဗနိန္နော အနုပုဗ္ဗပောဏော အနုပုဗ္ဗပဗ္ဘာရော န အာယတကေနေဝ ပပာတော; အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဟာသမုဒ္ဒေ ပဌမော အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော, ယံ ဒိသွာ ဒိသွာ အသုရာ မဟာသမုဒ္ဒေ အဘိရမန္တိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, မဟာသမုဒ္ဒော ဌိတဓမ္မော ဝေလံ နာတိဝတ္တတိ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, မဟာသမုဒ္ဒော ဌိတဓမ္မော ဝေလံ နာတိဝတ္တတိ; အယံ, ဘိက္ခဝေ [အယမ္ပိ (သဗ္ဗတ္ထ)] , မဟာသမုဒ္ဒေ ဒုတိယော အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော, ယံ ဒိသွာ ဒိသွာ အသုရာ မဟာသမုဒ္ဒေ အဘိရမန္တိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, မဟာသမုဒ္ဒော န မတေန ကုဏပေန သံဝသတိ။ ယံ ဟောတိ မဟာသမုဒ္ဒေ မတံ ကုဏပံ တံ ခိပ္ပမေဝ [ခိပ္ပညေဝ (သီ.), ခိပ္ပံယေဝ (က.)] တီရံ ဝါဟေတိ, ထလံ ဥဿာရေတိ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, မဟာသမုဒ္ဒော န မတေန ကုဏပေန သံဝသတိ, ယံ ဟောတိ မဟာသမုဒ္ဒေ မတံ ကုဏပံ တံ ခိပ္ပမေဝ တီရံ ဝါဟေတိ ထလံ ဥဿာရေတိ; အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဟာသမုဒ္ဒေ တတိယော အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော, ယံ ဒိသွာ ဒိသွာ အသုရာ မဟာသမုဒ္ဒေ အဘိရမန္တိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ယာ ကာစိ မဟာနဒိယော, သေယျထိဒံ – ဂင်္ဂါ ယမုနာ အစိရဝတီ သရဘူ မဟီ, တာ မဟာသမုဒ္ဒံ ပတွာ [ပတ္တာ (သျာ. ပီ. က.)] ဇဟန္တိ ပုရိမာနိ နာမဂေါတ္တာနိ; ‘မဟာသမုဒ္ဒော’တွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆန္တိ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ယာ ကာစိ မဟာနဒိယော, သေယျထိဒံ – ဂင်္ဂါ ယမုနာ အစိရဝတီ သရဘူ မဟီ တာ မဟာသမုဒ္ဒံ ပတွာ ဇဟန္တိ ပုရိမာနိ နာမဂေါတ္တာနိ, ‘မဟာသမုဒ္ဒော’တွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆန္တိ; အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဟာသမုဒ္ဒေ စတုတ္ထော အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော, ယံ ဒိသွာ ဒိသွာ အသုရာ မဟာသမုဒ္ဒေ အဘိရမန္တိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ယာ စ လောကေ သဝန္တိယော မဟာသမုဒ္ဒံ အပ္ပေန္တိ, ယာ စ အန္တလိက္ခာ ဓာရာ ပပတန္တိ, န တေန မဟာသမုဒ္ဒဿ ဦနတ္တံ ဝါ ပူရတ္တံ ဝါ ပညာယတိ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ , ယာ စ လောကေ သဝန္တိယော မဟာသမုဒ္ဒံ အပ္ပေန္တိ, ယာ စ အန္တလိက္ခာ ဓာရာ ပပတန္တိ, န တေန မဟာသမုဒ္ဒဿ ဦနတ္တံ ဝါ ပူရတ္တံ ဝါ ပညာယတိ; အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဟာသမုဒ္ဒေ ပဉ္စမော အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော, ယံ ဒိသွာ ဒိသွာ အသုရာ မဟာသမုဒ္ဒေ အဘိရမန္တိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, မဟာသမုဒ္ဒော ဧကရသော လောဏရသော။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, မဟာသမုဒ္ဒော ဧကရသော လောဏရသော; အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဟာသမုဒ္ဒေ ဆဋ္ဌော အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော, ယံ ဒိသွာ ဒိသွာ အသုရာ မဟာသမုဒ္ဒေ အဘိရမန္တိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, မဟာသမုဒ္ဒော ဗဟုရတနော အနေကရတနော။ တတြိမာနိ ရတနာနိ, သေယျထိဒံ – မုတ္တာ မဏိ ဝေဠုရိယော သင်္ခော သိလာ ပဝါဠံ ရဇတံ ဇာတရူပံ လောဟိတင်္ကော မသာရဂလ္လံ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, မဟာသမုဒ္ဒော ဗဟုရတနော အနေကရတနော, တတြိမာနိ ရတနာနိ, သေယျထိဒံ – မုတ္တာ မဏိ ဝေဠုရိယော သင်္ခော သိလာ ပဝါဠံ ရဇတံ ဇာတရူပံ လောဟိတင်္ကော [လောဟိတင်္ဂေါ (သီ. ပီ.), လောဟိတကော (?)] မသာရဂလ္လံ; အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဟာသမုဒ္ဒေ သတ္တမော အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော, ယံ ဒိသွာ ဒိသွာ အသုရာ မဟာသမုဒ္ဒေ အဘိရမန္တိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, မဟာသမုဒ္ဒော မဟတံ ဘူတာနံ အာဝါသော။ တတြိမေ ဘူတာ – တိမိ တိမိင်္ဂလော တိမိတိမိင်္ဂလော [တိမိ တိမိင်္ဂလော တိမိရပိင်္ဂလော (သီ. ပီ., အ. နိ. ၈.၁၉)] အသုရာ နာဂါ ဂန္ဓဗ္ဗာ။ သန္တိ မဟာသမုဒ္ဒေ ယောဇနသတိကာပိ အတ္တဘာဝါ, ဒွိယောဇနသတိကာပိ အတ္တဘာဝါ, တိယောဇနသတိကာပိ အတ္တဘာဝါ, စတုယောဇနသတိကာပိ အတ္တဘာဝါ, ပဉ္စယောဇနသတိကာပိ အတ္တဘာဝါ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, မဟာသမုဒ္ဒော မဟတံ ဘူတာနံ အာဝါသော, တတြိမေ ဘူတာ – တိမိ တိမိင်္ဂလော တိမိတိမိင်္ဂလော အသုရာ နာဂါ ဂန္ဓဗ္ဗာ, သန္တိ မဟာသမုဒ္ဒေ ယောဇနသတိကာ

ပိ အတ္တဘာတ ဒုတိယောဇနသတိကာပိ အတ္တဘာတာ။ပေ.။ ပဉ္စယောဇနသတိကာပိ အတ္တဘာတာ; အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဟာသမုဒ္ဒေ အဋ္ဌမော အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော, ယံ ဒိသွာ ဒိသွာ အသုရာ မဟာသမုဒ္ဒေ အဘိရမန္တိ။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, အဋ္ဌ မဟာသမုဒ္ဒေ အစ္ဆရိယာ အဗ္ဘုတာ ဓမ္မာ ယေ ဒိသွာ ဒိသွာ အသုရာ မဟာသမုဒ္ဒေ အဘိရမန္တိ။

“ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အဋ္ဌ အစ္ဆရိယာ အဗ္ဘုတာ ဓမ္မာ, ယေ ဒိသွာ ဒိသွာ ဘိက္ခူ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အဘိရမန္တိ။ ကတမေ အဋ္ဌ?

“သေယ္ယထာပိ, ဘိက္ခဝေ, မဟာသမုဒ္ဒော အနုပုဗ္ဗနိန္နော အနုပုဗ္ဗပေါဏော အနုပုဗ္ဗပဗ္ဘာရော, န အာယတကေနေဝ ပပာတော; ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အနုပုဗ္ဗသိက္ခာ အနုပုဗ္ဗကိရိယာ အနုပုဗ္ဗပဋိပဒာ, န အာယတကေနေဝ အညာပဋိဝေဓော။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အနုပုဗ္ဗသိက္ခာ အနုပုဗ္ဗကိရိယာ အနုပုဗ္ဗပဋိပဒာ, န အာယတကေနေဝ အညာပဋိဝေဓော; အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ပဌမော အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော, ယံ ဒိသွာ ဒိသွာ ဘိက္ခူ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အဘိရမန္တိ။

“သေယ္ယထာပိ , ဘိက္ခဝေ, မဟာသမုဒ္ဒော ဌိတဓမ္မော ဝေလံ နာတိဝတ္တတိ; ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, ယံ မယာ သာဝကာနံ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ တံ မမ သာဝကာ ဇီဝိတဟေတုပိ နာတိက္ကမန္တိ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, မယာ သာဝကာနံ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ တံ မမ သာဝကာ ဇီဝိတဟေတုပိ နာတိက္ကမန္တိ; အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဒုတိယော အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော, ယံ ဒိသွာ ဒိသွာ ဘိက္ခူ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အဘိရမန္တိ။

“သေယ္ယထာပိ, ဘိက္ခဝေ, မဟာသမုဒ္ဒော န မတေန ကုဏပေန သံဝသတိ; ယံ ဟောတိ မဟာသမုဒ္ဒေ မတံ ကုဏပံ တံ ခိပ္ပမေဝ တီရံ ဝာဟေတိ, ထလံ ဥဿာရေတိ; ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, ယော သော ပုဂ္ဂလော ဒုဿီလော ပာပဓမ္မော အသုစိ သင်္ကဿရသမာစာရော ပဋိစ္ဆန္နကမ္မန္တော အဿမဏော သမဏပဋိညော အဗ္ရဟ္မစာရီ ဗြဟ္မစာရိပဋိညော အန္တောပူတိ အဝဿုတော ကသမ္ဗုဇာတော, န တေန သင်္ဃော သံဝသတိ; အထ ခော နံ ခိပ္ပမေဝ သန္နိပတိတွာ ဥက္ခိပတိ။ ကိဉ္စာပိ သော ဟောတိ မဇ္ဈေ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ နိသိန္နော, အထ ခော သော အာရကာဝ သင်္ဃမှာ, သင်္ဃော စ တေန။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ယော သော ပုဂ္ဂလော ဒုဿီလော ပာပဓမ္မော အသုစိ သင်္ကဿရသမာစာရော ပဋိစ္ဆန္နကမ္မန္တော အဿမဏော သမဏပဋိညော အဗ္ရဟ္မစာရီ ဗြဟ္မစာရိပဋိညော အန္တောပူတိ အဝဿုတော ကသမ္ဗုဇာတော, န တေန သင်္ဃော သံဝသတိ; ခိပ္ပမေဝ နံ သန္နိပတိတွာ ဥက္ခိပတိ။ ကိဉ္စာပိ သော ဟောတိ မဇ္ဈေ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ နိသိန္နော, အထ ခော သော အာရကာဝ သင်္ဃမှာ, သင်္ဃော စ တေန; အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ တတိယော အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော, ယံ ဒိသွာ ဒိသွာ ဘိက္ခူ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အဘိရမန္တိ။

“သေယ္ယထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ယာ ကာစိ မဟာနဒိယော, သေယ္ယထိဒံ – ဂင်္ဂါ ယမုနာ အစိရဝတီ သရဘူ မဟီ တာ မဟာသမုဒ္ဒံ ပတွာ ဇဟန္တိ ပုရိမာနိ နာမဂေါတ္တာနိ, ‘မဟာသမုဒ္ဒော’တွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆန္တိ; ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, စတ္တာရောမေ ဝဏ္ဏာ – ခတ္တိယာ, ဗြာဟ္မဏာ, ဝေဿာ, သုဒ္ဒါ တေ တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတွာ [ပဗ္ဗဇိတာ (က. သီ.)] ဇဟန္တိ ပုရိမာနိ နာမဂေါတ္တာနိ, ‘သမဏာ သကျပုတ္တိယာ’တွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆန္တိ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, စတ္တာရောမေ ဝဏ္ဏာ – ခတ္တိယာ, ဗြာဟ္မဏာ, ဝေဿာ, သုဒ္ဒါ တေ တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဇဟန္တိ ပုရိမာနိ နာမဂေါတ္တာနိ , ‘သမဏာ သကျပုတ္တိယာ’တွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆန္တိ; အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ စတုတ္ထော အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော, ယံ ဒိသွာ ဒိသွာ ဘိက္ခူ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အဘိရမန္တိ။

“သေယ္ယထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ယာ စ လောကေ သဝန္တိယော မဟာသမုဒ္ဒံ အပ္ပေန္တိ, ယာ စ အန္တလိက္ခာ ဓာရာ ပပတန္တိ, န တေန မဟာသမုဒ္ဒဿ ဦနတ္တံ ဝါ ပူရတ္တံ ဝါ ပညာယတိ; ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဗဟူ စေပိ ဘိက္ခူ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယန္တိ, န တေန နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ဦနတ္တံ ဝါ ပူရတ္တံ ဝါ ပညာယတိ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဗဟူ စေပိ ဘိက္ခူ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယန္တိ, န တေန နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ဦနတ္တံ ဝါ ပူရတ္တံ ဝါ ပညာယတိ; အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ပဉ္စမော အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော, ယံ ဒိသွာ ဒိသွာ ဘိက္ခူ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အဘိရမန္တိ။

“သေယျထာပိ , ဘိက္ခဝေ, မဟာသမုဒ္ဒေါ ဧကရသော လောဏရသော; ဧဝမေဝ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, အယံ ဓမ္မဝိနယော ဧကရသော ဝိမုတ္တိရသော။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, အယံ ဓမ္မဝိနယော ဧကရသော ဝိမုတ္တိရသော; အယံ , ဘိက္ခဝေ, ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဆဋ္ဌော အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော, ယံ ဒိသွာ ဒိသွာ ဘိက္ခူ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အဘိရမန္တိ။

“သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, မဟာသမုဒ္ဒေါ ဗဟုရတနော အနေကရတနော, တတြိမာနိ ရတနာနိ, သေယျထိဒံ – မုတ္တာ မဏိ ဝေဠုရိယော သင်္ခော သိလာ ပဝါဠံ ရဇတံ ဇာတရူပံ လောဟိတင်္ဂေါ မသာရဂလ္လံ; ဧဝမေဝ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, အယံ ဓမ္မဝိနယော ဗဟုရတနော အနေကရတနော; တတြိမာနိ ရတနာနိ, သေယျထိဒံ – စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ, စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ, စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ, ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ, ပဉ္စ ဗလာနိ, သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ, အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, အယံ ဓမ္မဝိနယော ဗဟုရတနော အနေကရတနော, တတြိမာနိ ရတနာနိ, သေယျထိဒံ – စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ, စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ, စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ, ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ, ပဉ္စ ဗလာနိ, သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ, အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ; အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ သတ္တမော အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော, ယံ ဒိသွာ ဒိသွာ ဘိက္ခူ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အဘိရမန္တိ။

“သေယျထာပိ , ဘိက္ခဝေ, မဟာသမုဒ္ဒေါ မဟတံ ဘူတာနံ အာဝါသော, တတြိမေ ဘူတာ – တိမိ တိမိင်္ဂလော တိမိတိမိင်္ဂလော အသုရာ နာဂါ ဂန္ဓဗ္ဗာ, သန္တိ မဟာသမုဒ္ဒေ ယောဇနသတိကာပိ အတ္တဘာဝါ ဒ္ဝိယောဇနသတိကာပိ အတ္တဘာဝါ တိယောဇနသတိကာပိ အတ္တဘာဝါ စတုယောဇနသတိကာပိ အတ္တဘာဝါ ပဉ္စယောဇနသတိကာပိ အတ္တဘာဝါ; ဧဝမေဝ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, အယံ ဓမ္မဝိနယော မဟတံ ဘူတာနံ အာဝါသော; တတြိမေ ဘူတာ – သောတာပန္နော, သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နော, သကဒါဂါမီ, သကဒါဂါမိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နော, အနာဂါမီ, အနာဂါမိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နော, အရဟာ, အရဟတ္တာယ ပဋိပန္နော [အရဟတ္တဖလသစ္ဆိကိရိယာယ (သီ.)] ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, အယံ ဓမ္မဝိနယော မဟတံ ဘူတာနံ အာဝါသော, တတြိမေ ဘူတာ – သောတာပန္နော, သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နော, သကဒါဂါမီ, သကဒါဂါမိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နော, အနာဂါမီ, အနာဂါမိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နော, အရဟာ, အရဟတ္တာယ ပဋိပန္နော; အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အဋ္ဌမော အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော, ယံ ဒိသွာ ဒိသွာ ဘိက္ခူ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အဘိရမန္တိ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အဋ္ဌ အစ္ဆရိယာ အဗ္ဘုတာ ဓမ္မာ, ယေ ဒိသွာ ဒိသွာ ဘိက္ခူ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အဘိရမန္တီ”တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

“ဆန္နမတိဝဿတိ၊ ဝိဝဋံ နာတိဝဿတိ။
တသ္မာ ဆန္နံ ဝိဝရေထ၊ ဧဝံ တံ နာတိဝဿတီ”တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. သောဏသုတ္တံ

၄၆. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော အဝန္တီသု ဝိဟရတိ ကုရရဃရေ [ကုရုရဃရေ (သျာ. မဟာဝ. ၂၅၇), ကုလဃရေ (က.)] ပဝတ္တေ ပဗ္ဗတေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန သောဏော ဥပါသကော ကုဋိကဏ္ဏော အာယသ္မတော မဟာကစ္စာနဿ ဥပဋ္ဌာကော ဟောတိ။

အထ ခေါ သောဏဿ ဥပါသကဿ ကုဋိကဏ္ဏဿ ရဟောဂတဿ ပဋိသလ္လီနဿ ဧဝံ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ – “ယထာ ယထာ ခေါ အယျော မဟာကစ္စာနော ဓမ္မံ ဒေသေတိ နယိဒံ သုကရံ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတာ ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ သင်္ခလိခိတံ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတုံ။ ယံနူနာဟံ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇေယျ”န္တိ။

အထ ခေါ သောဏော ဥပါသကော ကုဋိကဏ္ဏော ယေနာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ မဟာကစ္စာနံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ သောဏော ဥပါသကော ကုဋိကဏ္ဏော အာယသ္မန္တံ မဟာကစ္စာနံ ဧတဒဝေါစ –

‘‘ဣဓ မယှံ, ဘန္တေ, ရဟောဂတဿ ပဋိသလ္လီနဿ ဧဝံ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပာဒိ – ‘ယထာ ယထာ ခေါ အယျော မဟာကစ္စာနော ဓမ္မံ ဒေသေတိ နယိဒံ သုကရံ အကရံ အဇ္ဈာဝသတာ ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ သင်္ခလိခိတံ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတုံ။ ယံနူနာဟံ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အကရသ္မာ အနကရိယံ ပဗ္ဗဇေယျ’န္တိ။ ပဗ္ဗာဇေတု မံ, ဘန္တေ , အယျော မဟာကစ္စာနော’’တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, အာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော သောဏံ ဥပာသကံ ကုဋိကဏ္ဏံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ဒုက္ကရံ ခေါ, သောဏ, ယာဝဇီဝံ ဧကဘတ္တံ ဧကသေယျံ ဗြဟ္မစရိယံ။ ဣင်္ဃ တွံ, သောဏ, တတ္ထေဝ အာကရိကဘူတော သမာနော ဗုဒ္ဓါနံ သာသနံ အနုယုဉ္ဇ ကာလယုတ္တံ ဧကဘတ္တံ ဧကသေယျံ ဗြဟ္မစရိယ’’န္တိ။ အထ ခေါ သောဏဿ ဥပာသကဿ ကုဋိကဏ္ဏဿ ယော အဟောသိ ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိသင်္ခါရော သော ပဋိပဿမ္ဘိ။

ဒုတိယမ္ပိ ခေါ။ပေ။ ဒုတိယမ္ပိ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော သောဏံ ဥပာသကံ ကုဋိကဏ္ဏံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ဒုက္ကရံ ခေါ, သောဏ, ယာဝဇီဝံ ဧကဘတ္တံ ဧကသေယျံ ဗြဟ္မစရိယံ။ ဣင်္ဃ တွံ, သောဏ, တတ္ထေဝ အာကရိကဘူတော သမာနော ဗုဒ္ဓါနံ သာသနံ အနုယုဉ္ဇ ကာလယုတ္တံ ဧကဘတ္တံ ဧကသေယျံ ဗြဟ္မစရိယ’’န္တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခေါ သောဏဿ ဥပာသကဿ ကုဋိကဏ္ဏဿ ယော အဟောသိ ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိသင်္ခါရော သော ပဋိပဿမ္ဘိ။

တတိယမ္ပိ ခေါ သောဏဿ ဥပာသကဿ ကုဋိကဏ္ဏဿ ရဟောဂတဿ ပဋိသလ္လီနဿ ဧဝံ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပာဒိ – ‘‘ယထာ ယထာ ခေါ အယျော မဟာကစ္စာနော ဓမ္မံ ဒေသေတိ နယိဒံ သုကရံ အကရံ အဇ္ဈာဝသတာ ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ သင်္ခလိခိတံ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတုံ။ ယံနူနာဟံ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အကရသ္မာ အနကရိယံ ပဗ္ဗဇေယျ’’န္တိ။ တတိယမ္ပိ ခေါ သောဏော ဥပာသကော ကုဋိကဏ္ဏော ယေနာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ မဟာကစ္စာနံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ သောဏော ဥပာသကော ကုဋိကဏ္ဏော အာယသ္မန္တံ မဟာကစ္စာနံ ဧတဒဝေါစ –

‘‘ဣဓ မယှံ, ဘန္တေ, ရဟောဂတဿ ပဋိသလ္လီနဿ ဧဝံ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပာဒိ – ‘ယထာ ယထာ ခေါ အယျော မဟာကစ္စာနော ဓမ္မံ ဒေသေတိ နယိဒံ သုကရံ အကရံ အဇ္ဈာဝသတာ ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ သင်္ခလိခိတံ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတုံ။ ယံနူနာဟံ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အကရသ္မာ အနကရိယံ ပဗ္ဗဇေယျ’န္တိ။ ပဗ္ဗာဇေတု မံ, ဘန္တေ, အယျော မဟာကစ္စာနော’’တိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော သောဏံ ဥပာသကံ ကုဋိကဏ္ဏံ ပဗ္ဗာဇေသိ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အဝန္တိဒက္ခိဏာပထော [အဝန္တီ ဒက္ခိဏာပထော (သီ.)] အပ္ပဘိက္ခုကော ဟောတိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော တိဏ္ဏံ ဝဿာနံ အစ္စယေန ကိစ္ဆေန ကသိရေန တတော တတော ဒသဝဂ္ဂံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ သန္နိပါတေတွာ အာယသ္မန္တံ သောဏံ ဥပသမ္ပာဒေသိ။

အထ ခေါ အာယသ္မတော သောဏဿ ဝဿံဝုဋ္ဌဿ [ဝဿံဝုတ္ထဿ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ရဟောဂတဿ ပဋိသလ္လီနဿ ဧဝံ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပာဒိ – ‘‘န ခေါ မေ သော ဘဂဝါ သမ္မုခါ ဒိဋ္ဌော, အပိ စ သုတောယေဝ မေ သော ဘဂဝါ – ‘ဧဒိသော စ ဧဒိသော စာ’တိ။ သစေ မံ ဥပဇ္ဈာယော အနုဇာနေယျ, ဂစ္ဆေယျာဟံ တံ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ’’န္တိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ သောဏော သာယန္ဟသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ယေနာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ မဟာကစ္စာနံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ သောဏော အာယသ္မန္တံ မဟာကစ္စာနံ ဧတဒဝေါစ –

‘‘ဣဓ မယှံ, ဘန္တေ, ရဟောဂတဿ ပဋိသလ္လီနဿ ဧဝံ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပာဒိ – ‘န ခေါ မေ သော ဘဂဝါ သမ္မုခါ ဒိဋ္ဌော, အပိ စ သုတောယေဝ မေ သော ဘဂဝါ – ဧဒိသော စ ဧဒိသော စာ’တိ။ သစေ မံ ဥပဇ္ဈာ

ယော အနုဇာနေယျ, ဂစ္ဆေယျာဟံ တံ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ”န္တိ ( ) [(ဂစ္ဆေယျာဟံ ဘန္တေ တံ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ, သစေ မံ ဥပဇ္ဈာယော အနုဇာနာတီတိ (မဟာဝ. ၂၅၇)]။

“သာဓု သာဓု, သောဏ; ဂစ္ဆ တွံ, သောဏ, တံ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ [သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓန္တိ (သဗ္ဗတ္ထ)]။ ဒက္ခိဿသိ တွံ, သောဏ, တံ ဘဂဝန္တံ ပာသာဒိကံ ပသာဒနီယံ သန္တိန္ဒြိယံ သန္တမာနသံ ဥတ္တမဒမထသမထမနုပ္ပတ္တံ ဒန္တံ ဂုတ္တံ ယတိန္ဒြိယံ နာဂံ။ ဒိသွာ တေန မမ ဝစနေန ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒာဟိ, အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပာတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ [ဖာသုဝိဟာရဉ္စ (သီ.)] ပုစ္ဆ – ‘ဥပဇ္ဈာယော မေ, ဘန္တေ, အာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတိ, အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပာတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ [ဖာသုဝိဟာရဉ္စ (သီ.)] ပုစ္ဆတီ’”တိ။

“ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခော အာယသ္မာ သောဏော အာယသ္မတော မဟာကစ္စာနဿ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ အာယသ္မန္တံ မဟာကစ္စာနံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ သေနာသနံ သံသာမေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒာယ ယေန သာဝတ္ထိ တေန စာရိကံ ပက္ကာမိ။ အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော ယေန သာဝတ္ထိ ဇေတဝနံ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမော, ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော အာယသ္မာ သောဏော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ဥပဇ္ဈာယော မေ, ဘန္တေ, အာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတိ, အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပာတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ [ဖာသုဝိဟာရဉ္စ (သီ.)] ပုစ္ဆတီ”တိ။

“ကစ္စိ, ဘိက္ခု, ခမနီယံ, ကစ္စိ ယာပနီယံ, ကစ္စိသိ အပ္ပကိလမထေန အဒ္ဓါနံ အာဂတော, န စ ပိဏ္ဍကေန ကိလန္တောသီ”တိ? “ခမနီယံ ဘဂဝါ, ယာပနီယံ ဘဂဝါ, အပ္ပကိလမထေန စာဟံ, ဘန္တေ, အဒ္ဓါနံ အာဂတော, န ပိဏ္ဍကေန ကိလန္တောမှီ”တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ – “ဣမဿာနန္ဒ, အာဂန္တုကဿ ဘိက္ခုနော သေနာသနံ ပညာပေဟီ”တိ။ အထ ခော အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ဧတဒဟောသိ – “ယဿ ခော မံ ဘဂဝါ အာဏာပေတိ – ‘ဣမဿာနန္ဒ, အာဂန္တုကဿ ဘိက္ခုနော သေနာသနံ ပညာပေဟီ’တိ, ဣစ္ဆတိ ဘဂဝါ တေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ ဧကဝိဟာရေ ဝတ္ထုံ, ဣစ္ဆတိ ဘဂဝါ အာယသ္မတာ သောဏေန သဒ္ဓိံ ဧကဝိဟာရေ ဝတ္ထု”န္တိ။ ယသ္မိံ ဝိဟာရေ ဘဂဝါ ဝိဟရတိ, တသ္မိံ ဝိဟာရေ အာယသ္မတော သောဏဿ သေနာသနံ ပညာပေသိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဗဟုဒေဝ ရတ္တိံ အဗ္ဘောကာသေ နိသဇ္ဇာယ ဝီတိနာမေတွာ ပါဒေ ပက္ခာလေတွာ ဝိဟာရံ ပါဝိသိ။ အာယသ္မာပိ ခော သောဏော ဗဟုဒေဝ ရတ္တိံ အဗ္ဘောကာသေ နိသဇ္ဇာယ ဝီတိနာမေတွာ ပါဒေ ပက္ခာလေတွာ ဝိဟာရံ ပါဝိသိ။ အထ ခော ဘဂဝါ ရတ္တိယာ ပစ္စူသသမယံ ပစ္စုဋ္ဌာယ အာယသ္မန္တံ သောဏံ အဇ္ဈေသိ – “ပဋိဘာတု တံ ဘိက္ခု ဓမ္မော ဘာသိတု”န္တိ။

“ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခော အာယသ္မာ သောဏော ဘဂဝတော ပဋိဿုဏိတွာ သောဠသ အဋ္ဌကဝဂ္ဂိကာနိ သဗ္ဗာနေဝ သရေန အဘဏိ။ အထ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မတော သောဏဿ သရဘညပရိယောသာနေ အဗ္ဘနုမောဒိ – “သာဓု သာဓု, ဘိက္ခု, သုဂ္ဂဟိတာနိ တေ, ဘိက္ခု, သောဠသ အဋ္ဌကဝဂ္ဂိကာနိ သုမနသိကတာနိ သူပဓာရိတာနိ, ကလျာဏိယာသိ [ကလျာဏိယာ စ (က.), ကလျာဏိယာ စာသိ (?)] ဝါစာယ သမန္နာဂတော ဝိဿဋ္ဌာယ အနေလဂဠာယ အတ္ထဿ ဝိညာပနိယာ။ ကတိ ဝဿောသိ တွံ, ဘိက္ခူ”တိ? “ဧကဝဿော အဟံ ဘဂဝါ”တိ။ “ကိဿ ပန တွံ , ဘိက္ခု, ဧဝံ စိရံ အကာသီ”တိ? “စိရံ ဒိဋ္ဌော [စိရဒိဋ္ဌော (သီ.)] မေ, ဘန္တေ, ကာမေသု အာဒီနဝေါ; အပိ စ သမ္ဗာဓော ဃရာဝါသော ဗဟုကိစ္စော ဗဟုကရဏီယော”တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

“ဒိသွာ အာဒီနဝံ လောကေ၊ ဉတွာ ဓမ္မံ နိရူပဓိံ။
အရိယော န ရမတီ ပါပေ၊ ပါပေ န ရမတီ သုစီ”တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ကင်္ခါရေဝတသုတ္တံ

၆၇. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ ကင်္ခါရေဝတော ဘဂဝတော အဝိဒူရေ နိသိန္နော ဟောတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ အတ္တနော ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိံ ပစ္စဝေက္ခမာနော။

အဒ္ဒသာ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ ကင်္ခါရေဝတံ အဝိဒူရေ နိသိန္နံ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ အတ္တနော ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိံ ပစ္စဝေက္ခမာနံ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

“ယာ ကာစိ ကင်္ခါ ဣဓ ဝါ ဟုရံ ဝါ၊
သကဝေဒိယာ ဝါ ပရဝေဒိယာ ဝါ။
ယေ ဈာယိနော တာ ပဇဟန္တိ သဗ္ဗာ၊
အာတာပိနော ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တာ”တိ။ သတ္တမံ။

၈. သင်္ဃဘေဒသုတ္တံ

၆၈. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဝေဠုဝနေ ကလန္ဒကနိဝါပေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ အာနန္ဒော တဒဟုပေါသထေ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒာယ ရာဇဂဟံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။

အဒ္ဒသာ ခေါ ဒေဝဒတ္တော အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ရာဇဂဟေ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ။ ဒိသွာန ယေနာယသ္မာ အာနန္ဒော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဧတဒဝေါစ – “အဇ္ဇတဂ္ဂေ ဒါနာဟံ, အာဝုသော အာနန္ဒ, အညတြေဝ ဘဂဝတာ အညတြ ဘိက္ခုသင်္ဃာ ဥပေါသထံ ကရိဿာမိ သင်္ဃကမ္မာနိ စာ”တိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ရာဇဂဟေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

“ဣဓာဟံ, ဘန္တေ, ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒာယ ရာဇဂဟံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိံ။ အဒ္ဒသာ ခေါ မံ, ဘန္တေ, ဒေဝဒတ္တော ရာဇဂဟေ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ။ ဒိသွာန ယေနာဟံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ မံ ဧတဒဝေါစ – ‘အဇ္ဇတဂ္ဂေ ဒါနာဟံ, အာဝုသော အာနန္ဒ, အညတြေဝ ဘဂဝတာ အညတြ ဘိက္ခုသင်္ဃာ ဥပေါသထံ ကရိဿာမိ သင်္ဃကမ္မာနိ စာ’တိ။ အဇ္ဇ, ဘန္တေ, ဒေဝဒတ္တော သင်္ဃံ ဘိန္ဒိဿတိ, ဥပေါသထဉ္စ ကရိဿတိ သင်္ဃကမ္မာနိ စာ”တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

“သုကရံ သာဓုနာ သာဓု၊ သာဓု ပါပေန ဒုက္ကရံ [သုကရံ သာဓုနာ သာဓုံ၊ သာဓုံ ပါပေန ဒုက္ကရံ (က.)] ။
ပါပံ ပါပေန သုကရံ၊ ပါပမရိယေဟိ ဒုက္ကရ”န္တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. သဓာယမာနသုတ္တံ

၆၉. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ကောသလေသု စာရိကံ စရတိ မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ။ တေန ခေါ ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ မာဏဝကာ ဘဂဝတော အဝိဒူရေ သဓာယမာနရူပါ [သဒ္ဒာယမာနရူပါ (သျာ. ပီ. အဋ္ဌကထာယံ ပါဌန္တရံ), ပထာယမာနရူပါ (က.), ဝဓာယမာနရူပါ (က. သီ., က. အဋ္ဌ.), သဒ္ဓာယမာနရူပါ (?), သဒ္ဓုဓာတုယာ သ

ခုဓာတုယာ တ သိဒ္ဓိမိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗံ] အတိက္ကမန္တိ။ အဒ္ဒသာ ခော ဘဂဝါ သမ္ဗဟုလေ မာဏဝကေ အဝိဒူရေ သဓာ ယမာနရူပေ အတိက္ကန္တေ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

“ပရိမုဋ္ဌာ ပဏ္ဍိတာဘာသာ၊ ဝါစာဂောစရဘာဏိနော။
ယာဝိစ္ဆန္တိ မုခာယာမံ၊ ယေန နီတာ န တံ ဝိဒူ”တိ။ နဝမံ။

၁၀. စူဠပန္ထကသုတ္တံ

၅၀. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခော ပန သမယေန အာယသ္မာ စူဠပန္ထကော [စုလ္လပန္ထကော (သီ.), စူလပန္ထကော (ပီ.)] ဘဂဝတော အဝိဒူရေ နိသိန္နော ဟောတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ။

အဒ္ဒသာ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ စူဠပန္ထကံ အဝိဒူရေ နိသိန္နံ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

“ဌိတေန ကာယေန ဌိတေန စေတသာ၊
တိဋ္ဌံ နိသိန္နော ဥဒ တ သယာနော။
ဧတံ [ဧဝံ (က.)] သတိံ ဘိက္ခု အဓိဋ္ဌဟာနော၊
လဘေထ ပုဗ္ဗာပရိယံ ဝိသေသံ။
လဒ္ဓာန ပုဗ္ဗာပရိယံ ဝိသေသံ၊
အဒဿနံ မစ္စုရာဇဿ ဂစ္ဆေ”တိ။ ဒသမံ။

သောဏဝဂ္ဂေါ [သောဏထေရဝဂ္ဂေါ (သျာ. ကံ. က.) မဟာဝဂ္ဂေါ (အဋ္ဌကထာယ သမေတိ)] ပဉ္စမော နိဋ္ဌိတော။

တဿုဒ္ဒာနံ –

ပိယော အပ္ပာယုကာ ကုဋ္ဌိ၊ ကုမာရကာ ဥပေါသထော။
သောဏော စ ရေဝတော ဘေဒော၊ သဓာယ ပန္ထကေန စာတိ။

၆. ဇစ္စန္ဓဝဂ္ဂေါ

၁. အာယုသင်္ခါရောဿဇ္ဇနသုတ္တံ

၅၁. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဝေသာလိယံ ဝိဟရတိ မဟာဝနေ ကူဋာဂါရသာလာယံ။ အထ ခော ဘဂဝါ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဝေသာလိံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ ဝေသာလိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ – "ဂဏှာဟိ, အာနန္ဒ, နိသီဒနံ။ ယေန စာပါလံ [ပါဝါလံ (သျာ.)] စေတိယံ တေနုပသင်္ကမိဿာမ ဒိဝါဝိဟာရာယာ"တိ။

"ဧဝံ, ဘန္တေ"တိ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ပဋိဿုတွာ နိသီဒနံ အာဒါယ ဘဂဝန္တံ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော အနုဗန္ဓိ။ အထ ခော ဘဂဝါ ယေန စာပါလံ စေတိယံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ နိသဇ္ဇ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ –

"ရမဏီယာ, အာနန္ဒ, ဝေသာလီ; ရမဏီယံ ဥဒေနံ စေတိယံ; ရမဏီယံ ဂေါတမကံ စေတိယံ; ရမဏီယံ သတ္တမ္ဗံ စေတိယံ; ရမဏီယံ ဗဟုပုတ္တံ စေတိယံ; ရမဏီယံ သာရန္ဒဒံ စေတိယံ; ရမဏီယံ စာပါလံ စေတိယံ။ ယဿ ကဿစိ, အာနန္ဒ , စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ ယာနီကတာ ဝတ္ထုကတာ အနုဋ္ဌိတာ ပရိစိတာ သုသမာရဒ္ဓါ, သော အာကင်္ခမာနော ( ) [(အာနန္ဒ) (က.)] ကပ္ပံ ဝါ တိဋ္ဌေယျ ကပ္ပါဝသေသံ ဝါ။ တထာဂတဿ ခော, အာနန္ဒ, စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ ယာနီကတာ ဝတ္ထုကတာ အနုဋ္ဌိတာ ပရိစိတာ သုသမာရဒ္ဓါ။ အာကင်္ခမာနော, အာနန္ဒ, တထာဂတော ကပ္ပံ ဝါ တိဋ္ဌေယျ ကပ္ပါဝသေသံ ဝါ"တိ။

ဧဝမ္ပိ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတာ ဩဠာရိကေ နိမိတ္တေ ကယိရမာနေ, ဩဠာရိကေ ဩဘာသေ ကယိရမာနေ, နာသက္ခိ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ; န ဘဂဝန္တံ ယာစိ – "တိဋ္ဌတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ကပ္ပံ; တိဋ္ဌတု သုဂတော ကပ္ပံ ဗဟုဇနဟိတာယ ဗဟုဇနသုခါယ လောကာနုကမ္ပာယ အတ္ထာယ ဟိတာယ သုခါယ ဒေဝမနုဿာန"န္တိ, ယထာ တံ မာရေန ပရိယုဋ္ဌိတစိတ္တော ။ ဒုတိယမ္ပိ ခော။ပေ။ တတိယမ္ပိ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ –

"ရမဏီယာ, အာနန္ဒ, ဝေသာလီ; ရမဏီယံ ဥဒေနံ စေတိယံ; ရမဏီယံ ဂေါတမကံ စေတိယံ; ရမဏီယံ သတ္တမ္ဗံ စေတိယံ; ရမဏီယံ ဗဟုပုတ္တံ စေတိယံ; ရမဏီယံ သာရန္ဒဒံ စေတိယံ; ရမဏီယံ စာပါလံ စေတိယံ။ ယဿ ကဿစိ, အာနန္ဒ, စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ ယာနီကတာ ဝတ္ထုကတာ အနုဋ္ဌိတာ ပရိစိတာ သုသမာရဒ္ဓါ, သော အာကင်္ခမာနော ကပ္ပံ ဝါ တိဋ္ဌေယျ ကပ္ပါဝသေသံ ဝါ။ တထာဂတဿ ခော, အာနန္ဒ, စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ ယာနီကတာ ဝတ္ထုကတာ အနုဋ္ဌိတာ ပရိစိတာ သုသမာရဒ္ဓါ။ အာကင်္ခမာနော, အာနန္ဒ, တထာဂတော ကပ္ပံ ဝါ တိဋ္ဌေယျ ကပ္ပါဝသေသံ ဝါ"တိ။

ဧဝမ္ပိ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတာ ဩဠာရိကေ နိမိတ္တေ ကယိရမာနေ, ဩဠာရိကေ ဩဘာသေ ကယိရမာနေ, နာသက္ခိ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ; န ဘဂဝန္တံ ယာစိ – "တိဋ္ဌတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ကပ္ပံ; တိဋ္ဌတု သုဂတော ကပ္ပံ ဗဟုဇနဟိတာယ ဗဟုဇနသုခါယ လောကာနုကမ္ပာယ အတ္ထာယ ဟိတာယ သုခါယ ဒေဝမနုဿာန"န္တိ, ယထာ တံ မာရေန ပရိယုဋ္ဌိတစိတ္တော။

အထ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ – "ဂစ္ဆ တွံ, အာနန္ဒ, ယဿဒါနိ ကာလံ မညသီ"တိ။ "ဧဝံ, ဘန္တေ"တိ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ပဋိဿုတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ အဝိဒူရေ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ နိသီဒိ။

အထ ခော မာရော ပါပိမာ, အစိရပက္ကန္တေ အာယသ္မန္တေ အာနန္ဒေ, ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတော ခော မာရော ပါပိမာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

“ပရိနိဗ္ဗာတု အနိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ; ပရိနိဗ္ဗာတု သုဂတော; ပရိနိဗ္ဗာနကာလော အနိ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော။ ဘာသိတာ ခော ပနေသာ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ ဝါစာ – ‘န တာဝါဟံ, ပာပိမ, ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမိ ယာဝ မေ ဘိက္ခူ န သာဝကာ ဘဝိဿန္တိ ဝိယတ္တာ ဝိနီတာ ဝိသာရဒာ [ဝိသာရဒာ ပတ္တယောဂက္ခေမာ (အ. နိ. ၈.၇၀), ဝိသာရဒပ္ပတ္တာ ယောဂက္ခေမာ (သီ. ပီ. က.), ဝိသာရဒပ္ပတ္တာ ယောဂခေမကာမာ (သျာ.)] ဗဟုဿုတာ ဓမ္မဓရာ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နာ သာမီစိပ္ပဋိပန္နာ အနုဓမ္မစာရိနော, သကံ အာစရိယကံ ဥဂ္ဂဟေတွာ အာစိက္ခိဿန္တိ ဒေသေဿန္တိ ပညပေဿန္တိ ပဋ္ဌပေဿန္တိ ဝိဝရိဿန္တိ ဝိဘဇိဿန္တိ ဥတ္တာနီကရိဿန္တိ ဥပ္ပန္နံ ပရပ္ပဝါဒံ သဟဓမ္မေန သုနိဂ္ဂဟိတံ နိဂ္ဂဟေတွာ သပ္ပာဋိဟာရိယံ ဓမ္မံ ဒေသေဿန္တီ’တိ။ ဧတရဟိ ခော ပန, ဘန္တေ [သန္တိ ခော ပန ဘန္တေ ဧတရဟိ (သီ. ပီ. သံ. နိ. ၅.၈၂၂)] ဘိက္ခူ ဘဂဝတော သာဝကာ ဝိယတ္တာ ဝိနီတာ ဝိသာရဒာ ဗဟုဿုတာ ဓမ္မဓရာ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နာ သာမီစိပ္ပဋိပန္နာ အနုဓမ္မစာရိနော သကံ အာစရိယကံ ဥဂ္ဂဟေတွာ အာစိက္ခန္တိ ဒေသေန္တိ ပညပေန္တိ ပဋ္ဌပေန္တိ ဝိဝရန္တိ ဝိဘဇန္တိ ဥတ္တာနီကရောန္တိ ဥပ္ပန္နံ ပရပ္ပဝါဒံ သဟဓမ္မေန သုနိဂ္ဂဟိတံ နိဂ္ဂဟေတွာ သပ္ပာဋိဟာရိယံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ။ ပရိနိဗ္ဗာတု အနိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ; ပရိနိဗ္ဗာတု သုဂတော; ပရိနိဗ္ဗာနကာလော အနိ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော။

“ဘာသိတာ ခော ပနေသာ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ ဝါစာ – ‘န တာဝါဟံ, ပာပိမ, ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမိ ယာဝ မေ ဘိက္ခုနိယော န သာဝိကာ ဘဝိဿန္တိ ဝိယတ္တာ ဝိနီတာ ဝိသာရဒာ ဗဟုဿုတာ ဓမ္မဓရာ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နာ သာမီစိပ္ပဋိပန္နာ အနုဓမ္မစာရိနိယော သကံ အာစရိယကံ ဥဂ္ဂဟေတွာ အာစိက္ခိဿန္တိ ဒေသေဿန္တိ ပညပေဿန္တိ ပဋ္ဌပေဿန္တိ ဝိဝရိဿန္တိ ဝိဘဇိဿန္တိ ဥတ္တာနီကရိဿန္တိ ဥပ္ပန္နံ ပရပ္ပဝါဒံ သဟဓမ္မေန သုနိဂ္ဂဟိတံ နိဂ္ဂဟေတွာ သပ္ပာဋိဟာရိယံ ဓမ္မံ ဒေသေဿန္တီ’တိ။ ဧတရဟိ ခော ပန, ဘန္တေ, ဘိက္ခုနိယော ဘဂဝတော သာဝိကာ ဝိယတ္တာ ဝိနီတာ ဝိသာရဒာ ဗဟုဿုတာ ဓမ္မဓရာ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နာ သာမီစိပ္ပဋိပန္နာ အနုဓမ္မစာရိနိယော သကံ အာစရိယကံ ဥဂ္ဂဟေတွာ အာစိက္ခန္တိ ဒေသေန္တိ ပညပေန္တိ ပဋ္ဌပေန္တိ ဝိဝရန္တိ ဝိဘဇန္တိ ဥတ္တာနီကရောန္တိ ဥပ္ပန္နံ ပရပ္ပဝါဒံ သဟဓမ္မေန သုနိဂ္ဂဟိတံ နိဂ္ဂဟေတွာ သပ္ပာဋိဟာရိယံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ။ ပရိနိဗ္ဗာတု အနိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ; ပရိနိဗ္ဗာတု သုဂတော; ပရိနိဗ္ဗာနကာလော အနိ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော။

“ဘာသိတာ ခော ပနေသာ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ ဝါစာ – ‘န တာဝါဟံ, ပာပိမ, ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမိ ယာဝ မေ ဥပာသကာ န သာဝကာ ဘဝိဿန္တိ ဝိယတ္တာ ဝိနီတာ ဝိသာရဒာ ဗဟုဿုတာ ဓမ္မဓရာ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နာ သာမီစိပ္ပဋိပန္နာ အနုဓမ္မစာရိနော သကံ အာစရိယကံ ဥဂ္ဂဟေတွာ အာစိက္ခိဿန္တိ ဒေသေဿန္တိ ပညပေဿန္တိ ပဋ္ဌပေဿန္တိ ဝိဝရိဿန္တိ ဝိဘဇိဿန္တိ ဥတ္တာနီကရိဿန္တိ ဥပ္ပန္နံ ပရပ္ပဝါဒံ သဟဓမ္မေန သုနိဂ္ဂဟိတံ နိဂ္ဂဟေတွာ သပ္ပာဋိဟာရိယံ ဓမ္မံ ဒေသေဿန္တီ’တိ။ ဧတရဟိ ခော ပန, ဘန္တေ, ဥပာသကာ ဘဂဝတော သာဝကာ ဝိယတ္တာ ဝိနီတာ ဝိသာရဒာ ဗဟုဿုတာ ဓမ္မဓရာ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နာ သာမီစိပ္ပဋိပန္နာ အနုဓမ္မစာရိနော သကံ အာစရိယကံ ဥဂ္ဂဟေတွာ အာစိက္ခန္တိ ဒေသေန္တိ ပညပေန္တိ ပဋ္ဌပေန္တိ ဝိဝရန္တိ ဝိဘဇန္တိ ဥတ္တာနီကရောန္တိ ဥပ္ပန္နံ ပရပ္ပဝါဒံ သဟဓမ္မေန သုနိဂ္ဂဟိတံ နိဂ္ဂဟေတွာ သပ္ပာဋိဟာရိယံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ။ ပရိနိဗ္ဗာတု အနိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ; ပရိနိဗ္ဗာတု သုဂတော; ပရိနိဗ္ဗာနကာလော အနိ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော။

“ဘာသိတာ ခော ပနေသာ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ ဝါစာ – ‘န တာဝါဟံ, ပာပိမ, ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမိ ယာဝ မေ ဥပာသိကာ န သာဝိကာ ဘဝိဿန္တိ ဝိယတ္တာ ဝိနီတာ ဝိသာရဒာ ဗဟုဿုတာ ဓမ္မဓရာ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နာ သာမီစိပ္ပဋိပန္နာ အနုဓမ္မစာရိနိယော သကံ အာစရိယကံ ဥဂ္ဂဟေတွာ အာစိက္ခိဿန္တိ ဒေသေဿန္တိ ပညပေဿန္တိ ပဋ္ဌပေဿန္တိ ဝိဝရိဿန္တိ ဝိဘဇိဿန္တိ ဥတ္တာနီကရိဿန္တိ ဥပ္ပန္နံ ပရပ္ပဝါဒံ သဟဓမ္မေန သုနိဂ္ဂဟိတံ နိဂ္ဂဟေတွာ သပ္ပာဋိဟာရိယံ ဓမ္မံ ဒေသေဿန္တီ’တိ။ ဧတရဟိ ခော ပန, ဘန္တေ, ဥပာသိကာ ဘဂဝတော သာဝိကာ ဝိယတ္တာ ဝိနီတာ ဝိသာရဒာ ဗဟုဿုတာ ဓမ္မဓရာ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နာ သာမီစိပ္ပဋိပန္နာ အနုဓမ္မစာရိနိယော သကံ အာစရိယကံ ဥဂ္ဂဟေတွာ အာစိက္ခန္တိ ဒေသေန္တိ ပညပေန္တိ ပဋ္ဌပေန္တိ ဝိဝရန္တိ ဝိဘဇန္တိ ဥတ္တာနီကရောန္တိ ဥပ္ပန္နံ ပရပ္ပဝါဒံ သဟဓမ္မေန သုနိဂ္ဂဟိတံ နိဂ္ဂဟေတွာ သပ္ပာဋိဟာရိယံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ။ ပရိနိဗ္ဗာတု အနိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ; ပရိနိဗ္ဗာတု သုဂတော; ပရိနိဗ္ဗာနကာလော အနိ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော။

“ဘာသိတာ ခော ပနေသာ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ တစာ – ‘န တာတဟံ, ဟပိမ, ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမိ ယာဝ မေ ဣဒံ ဗြဟ္မစရိယံ န ဣဒ္ဓဉ္စေဝ ဘဝိဿတိ ဖီတဉ္စ ဝိတ္ထာရိကံ ဗာဟုဇညံ ပုထုဘူတံ ယာဝ ဒေဝမနုဿေဟိ သုပ္ပကာသိတ’န္တိ။ တေရဟိ ခော ပန, ဘန္တေ [တယိဒံ ဘန္တေ (သံ. နိ. ၅.၈၂၂)] , ဘဂဝတော ဗြဟ္မစရိယံ ဣဒ္ဓဉ္စေဝ ဖီတဉ္စ ဝိတ္ထာရိကံ ဗာဟုဇညံ ပုထုဘူတံ ယာဝ ဒေဝမနုဿေဟိ သုပ္ပကာသိတံ။ ပရိနိဗ္ဗာတု အနိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ; ပရိနိဗ္ဗာတု သုဂတော; ပရိနိဗ္ဗာနကာလော အနိ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော”တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဘဂဝါ မာရံ ပာပိမန္တံ ဧတဒဝောစ – “အပ္ပောဿုက္ကော တွံ, ပာပိမ, ဟောဟိ။ န စိရံ တထာဂတဿ ပရိနိဗ္ဗာနံ ဘဝိဿတိ။ ဣတော တိဏ္ဏံ မာသာနံ အစ္စယေန တထာဂတော ပရိနိဗ္ဗာယိဿတီ”တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ စာပာလေ စေတိယေ သတော သမ္ပဇာနော အာယုသင်္ခါရံ ဩဿဇ္ဇိ။ ဩဿဋ္ဌေ စ ဘဂဝတာ အာယုသင်္ခါရေ မဟာဘူမိစာလော အဟောသိ ဘိံသနကော လောမဟံသော, ဒေဝဒုန္ဒုဘိယော [ဒေဝဒုန္ဒုဘိယော (က.)] စ ဖလိံသု။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

“တုလမတုလဉ္စ သမ္ဘဝံ၊
ဘဝသင်္ခါရမဝဿဇိ မုနိ။
အဇ္ဈတ္တရတော သမာဟိတော၊
အဘိန္ဒိ ကဝစမိဝတ္တသမ္ဘဝ”န္တိ။ ပဌမံ။

၂. သတ္တဇဋိလသုတ္တံ

၅၂. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ပုဗ္ဗာရာမေ မိဂါရမာတုပာသာဒေ။ တေန ခော ပန သမယေန ဘဂဝါ သာယန္ဟသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ဗဟိဒွါရကောဋ္ဌကေ နိသိန္နော ဟောတိ။ အထ ခော ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။

တေန ခော ပန သမယေန သတ္တ စ ဇဋိလာ, သတ္တ စ နိဂဏ္ဌာ, သတ္တ စ အစေလကာ, သတ္တ စ ဧကသာဋကာ, သတ္တ စ ပရိဗ္ဗာဇကာ, ပရူဠ္ဟကစ္ဆနခလောမာ ခာရိဝိဝိဓမာဒာယ [ခာရိဝိဓမာဒာယ (က. သံ. နိ. ၁.၁၂၂; ဒီ. နိ. ၁.၂၈၀)] ဘဂဝတော အဝိဒူရေ အတိက္ကမန္တိ။

အဒ္ဒသာ ခော ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော တေ သတ္တ စ ဇဋိလေ, သတ္တ စ နိဂဏ္ဌေ, သတ္တ စ အစေလကေ, သတ္တ စ ဧကသာဋကေ, သတ္တ စ ပရိဗ္ဗာဇကေ , ပရူဠ္ဟကစ္ဆနခလောမေ ခာရိဝိဝိဓမာဒာယ ဘဂဝတော အဝိဒူရေ အတိက္ကမန္တေ။ ဒိသွာန ဥဋ္ဌာယာသနာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ ဒက္ခိဏဇာဏုမဏ္ဍလံ ပထဝိယံ [ပဌဝိယံ (သီ. သျာ. ပီ.)] နိဟန္တွာ ယေန တေ သတ္တ စ ဇဋိလာ, သတ္တ စ နိဂဏ္ဌာ, သတ္တ စ အစေလကာ, သတ္တ စ ဧကသာဋကာ, သတ္တ စ ပရိဗ္ဗာဇကာ, တေနဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ တိက္ခတ္တုံ နာမံ သာဝေသိ – “ရာဇာဟံ, ဘန္တေ, ပသေနဒိ ကောသလော; ရာဇာဟံ, ဘန္တေ, ပသေနဒိ ကောသလော; ရာဇာဟံ, ဘန္တေ, ပသေနဒိ ကောသလော”တိ။

အထ ခော ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော အစိရပက္ကန္တေသု တေသု သတ္တသု စ ဇဋိလေသု, သတ္တသု စ နိဂဏ္ဌေသု, သတ္တသု စ အစေလကေသု, သတ္တသု စ ဧကသာဋကေသု, သတ္တသု စ ပရိဗ္ဗာဇကေသု, ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝောစ – “ယေ ခော [ယေ စ ခော (သီ.), ယေ စ တေ (သျာ.), ယေ နု ကေစိ ခော (ပီ.), ယေ တေ (သံ. နိ. ၁.၁၂၂), ယေ နု ခော ကေစိ (?)] ဘန္တေ, လောကေ အရဟန္တော ဝါ အရဟတ္တမဂ္ဂံ ဝါ သမာပန္နာ ဧတေ တေသံ အညတရေ”တိ [အညတရာတိ (သီ. က.), အညတရောတိ (သျာ. ပီ.)] ။

“ဒုဋ္ဌာနံ ခော တေံ, မဟာရာဇ, တယာ ဂိဟိနာ ကာမဘောဂိနာ ပုတ္တသမ္ဗာဓသယနံ အဇ္ဈာဝသန္တေန ကာသိကစန္ဒနံ ပစ္စနုဘောန္တေန မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ ဓာရယန္တေန ဇာတရူပရဇတံ သာဒိယန္တေန – ဣမေ ဝါ အရဟန္တော, ဣမေ ဝါ အရဟတ္တမဂ္ဂံ သမာပန္နာတိ။

“သံဝါသေန ခော, မဟာရာဇ, သီလံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တဉ္စ ခော ဒီဃေန အဒ္ဓုနာ န ဣတ္တရံ [န ဣတ္တရေန (သျာ. သီ. သျာ. အဋ္ဌ.)], မနသိကရောတာ နော အမနသိကရောတာ, ပညဝတာ နော ဒုပ္ပညေန။ သံဝောဟာရေန ခော, မဟာရာဇ, သောစေယျံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တဉ္စ ခော ဒီဃေန အဒ္ဓုနာ န ဣတ္တရံ, မနသိကရောတာ နော အမနသိကရောတာ, ပညဝတာ နော ဒုပ္ပညေန။ အာပဒါသု ခော, မဟာရာဇ, ထာမော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သော စ ခော ဒီဃေန အဒ္ဓုနာ န ဣတ္တရံ, မနသိကရောတာ နော အမနသိကရောတာ, ပညဝတာ နော ဒုပ္ပညေန။ သာကစ္ဆာယ ခော, မဟာရာဇ, ပညာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သာ စ ခော ဒီဃေန အဒ္ဓုနာ န ဣတ္တရံ, မနသိကရောတာ နော အမနသိကရောတာ, ပညဝတာ နော ဒုပ္ပညေနာ”တိ ။

“အစ္ဆရိယံ, ဘန္တေ, အဗ္ဘုတံ, ဘန္တေ! ယာဝ သုဘာသိတံ စိဒံ [သုဘာသိတမိဒံ (သံ. နိ. ၁.၁၂၂)], ဘန္တေ, ဘဂဝတာ – ‘ဒုဋ္ဌာနံ ခော တေံ, မဟာရာဇ, တယာ ဂိဟိနာ ကာမဘောဂိနာ ပုတ္တသမ္ဗာဓသယနံ အဇ္ဈာဝသန္တေန ကာသိကစန္ဒနံ ပစ္စနုဘောန္တေန မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ ဓာရယန္တေန ဇာတရူပရဇတံ သာဒိယန္တေန – ဣမေ ဝါ အရဟန္တော, ဣမေ ဝါ အရဟတ္တမဂ္ဂံ သမာပန္နာတိ။ သံဝါသေန ခော, မဟာရာဇ, သီလံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ပေ.။ သာကစ္ဆာယ ခော, မဟာရာဇ, ပညာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သာ စ ခော ဒီဃေန အဒ္ဓုနာ န ဣတ္တရံ, မနသိကရောတာ နော အမနသိကရောတာ, ပညဝတာ နော ဒုပ္ပညေနာ’”တိ။

“ဧတေ, ဘန္တေ, မမ ပုရိသာ စောရာ [စရာ (သံ. နိ. ၁.၁၂၂)] ဩစရကာ ဇနပဒံ ဩစရိတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ တေဟိ ပဌမံ ဩစိဏ္ဏံ အဟံ ပစ္ဆာ ဩသာရိဿာမိ [ဩတရိဿာမိ (သီ. သျာ. ပီ.), ဩယာယိဿာမိ (သီ. သျာ. အဋ္ဌ.), ဩသာပယိဿာမိ (သံ. နိ. ၁.၁၂၂)]။ ဣဒါနိ တေ, ဘန္တေ, တံ ရဇောဇလ္လံ ပဝါဟေတွာ သုနှာတာ သုဝိလိတ္တာ ကပ္ပိတကေသမဿူ ဩဒါတဝတ္ထဝသနာ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ သမပ္ပိတာ သမင်္ဂီဘူတာ ပရိစာရေဿန္တီ” [စာရိယန္တိ (သျာ.)] တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

“န ဝါယမေယျ သဗ္ဗတ္ထ, နာညဿ ပုရိသော သိယာ။
နာညံ နိဿာယ ဇီဝေယျ, ဓမ္မေန န ဝဏိံ [ဝဏိံ (သီ.)၊ ဝဏီ (သျာ. ပီ.)၊ ဝဏိဇံ (က.)] စရေ”တိ။ ဒုတိယံ။

၃. ပစ္စဝေက္ခဏသုတ္တံ

၅၃. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခော ပန သမယေန ဘဂဝါ အတ္တနော အနေကေ ပာပကေ အကုသလေ ဓမ္မေ ပဟီနေ ပစ္စဝေက္ခမာနော နိသိန္နော ဟောတိ, အနေကေ စ ကုသလေ ဓမ္မေ ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂတေ။

အထ ခော ဘဂဝါ [ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ (သီ. က.)] အတ္တနော အနေကေ ပာပကေ အကုသလေ ဓမ္မေ ပဟီနေ ဝိဒိတွာ အနေကေ စ ကုသလေ ဓမ္မေ ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂတေ [ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ (သီ. က.)] တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

“အဟု ပုဗ္ဗေ တဒါ နာဟု, နာဟု ပုဗ္ဗေ တဒါ အဟု။
န စာဟု န စ ဘဝိဿတိ, န စေတရဟိ ဝိဇ္ဇတီ”တိ။ တတိယံ။

၄. ပဌမနာနာတိတ္ထိယသုတ္တံ

၅၄. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ နာနာတိတ္ထိယသမဏဗြာဟ္မဏပရိဗ္ဗာဇကာ သာဝတ္ထိယံ ပဋိဝသန္တိ နာနာဒိဋ္ဌိကာ နာနာခန္တိကာ နာနာရုစိကာ နာနာဒိဋ္ဌိနိဿယနိဿိတာ။

သန္တေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – ''သဿတော လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည''န္တိ။ သန္တိ ပနေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – ''အသဿတော လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည''န္တိ။ သန္တေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – ''အန္တဝါ လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည''န္တိ။ သန္တိ ပနေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – ''အနန္တဝါ လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည''န္တိ။ သန္တေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – ''တံ ဇီဝံ တံ သရီရံ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည''န္တိ။ သန္တိ ပနေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – ''အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရံ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည''န္တိ။ သန္တေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – ''ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ , ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည''န္တိ။ သန္တိ ပနေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – ''န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည''န္တိ။ သန္တေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – ''ဟောတိ စ န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည''န္တိ။ သန္တိ ပနေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – ''နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည''န္တိ။

တေ ဘဏ္ဍနဇာတာ ကလဟဇာတာ ဝိဝါဒါပန္နာ အညမညံ မုခသတ္တီဟိ ဝိတုဒန္တာ ဝိဟရန္တိ – ''ဒိသော ဓမ္မော, နေဒိသော ဓမ္မော; နေဒိသော ဓမ္မော, ဒိသော ဓမ္မော''တိ။

အထ ခေါ သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိံသု။ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ –

''ဣဓ, ဘန္တေ, သမ္ဗဟုလာ နာနာတိတ္ထိယသမဏဗြာဟ္မဏပရိဗ္ဗာဇကာ သာဝတ္ထိယံ ပဋိဝသန္တိ နာနာဒိဋ္ဌိကာ နာနာခန္တိကာ နာနာရုစိကာ နာနာဒိဋ္ဌိနိဿယနိဿိတာ။

''သန္တေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – 'သဿတော လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည'န္တိ။ပေ.။ တေ ဘဏ္ဍနဇာတာ ကလဟဇာတာ ဝိဝါဒါပန္နာ အညမညံ မုခသတ္တီဟိ ဝိတုဒန္တာ ဝိဟရန္တိ – 'ဒိသော ဓမ္မော, နေဒိသော ဓမ္မော; နေဒိသော ဓမ္မော, ဒိသော ဓမ္မော''' တိ။

''အညတိတ္ထိယာ, ဘိက္ခဝေ, ပရိဗ္ဗာဇကာ အန္ဓာ အစက္ခုကာ; အတ္ထံ န ဇာနန္တိ, အနတ္ထံ န ဇာနန္တိ, ဓမ္မံ န ဇာနန္တိ, အဓမ္မံ န ဇာနန္တိ။ တေ အတ္ထံ အဇာနန္တာ အနတ္ထံ အဇာနန္တာ ဓမ္မံ အဇာနန္တာ အဓမ္မံ အဇာနန္တာ ဘဏ္ဍနဇာတာ ကလဟဇာတာ ဝိဝါဒါပန္နာ အညမညံ မုခသတ္တီဟိ ဝိတုဒန္တာ ဝိဟရန္တိ – 'ဒိသော ဓမ္မော, နေဒိသော ဓမ္မော; နေဒိသော ဓမ္မော, ဒိသော ဓမ္မော'''တိ။

''ဘူတပုဗ္ဗံ, ဘိက္ခဝေ, ဣမိဿာယေဝ သာဝတ္ထိယာ အညတရော ရာဇာ အဟောသိ။ အထ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သော ရာဇာ အညတရံ ပုရိသံ အာမန္တေသိ – 'ဧဟိ တွံ, အမ္ဘော ပုရိသ, ယာဝတကာ သာဝတ္ထိယာ ဇစ္စန္ဓာ တေ သဗ္ဗေ ဧကဇ္ဈံ သန္နိပါတေဟီ'တိ။ 'ဧဝံ, ဒေဝါ'တိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သော ပုရိသော တဿ ရညော ပဋိဿုတွာ ယာဝတကာ သာဝတ္ထိယာ ဇစ္စန္ဓာ တေ သဗ္ဗေ ဂဟေတွာ ယေန သော ရာဇာ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ တံ ရာဇာနံ ဧတဒဝေါစ – 'သန္နိပါတိတာ ခေါ တေ, ဒေဝ, ယာဝတကာ သာဝတ္ထိယာ ဇစ္စန္ဓာ'တိ ။ 'တေန ဟိ, ဘဏေ, ဇစ္စန္ဓာနံ ဟတ္ထိံ ဒဿေဟီ'တိ။ 'ဧဝံ, ဒေဝါ'တိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သော ပုရိသော တဿ ရညော ပဋိဿုတွာ ဇစ္စန္ဓာနံ ဟတ္ထိံ ဒဿေသိ။

''ဧကစ္စာနံ ဇစ္စန္ဓာနံ ဟတ္ထိဿ သီသံ ဒဿေသိ – 'ဒိသော, ဇစ္စန္ဓာ, ဟတ္ထီ'တိ။ ဧကစ္စာနံ ဇစ္စန္ဓာနံ ဟတ္ထိဿ ကဏ္ဏံ ဒဿေသိ – 'ဒိသော, ဇစ္စန္ဓာ, ဟတ္ထီ'တိ။ ဧကစ္စာနံ ဇစ္စန္ဓာနံ ဟတ္ထိဿ ဒန္တံ ဒဿေ

သောသိ – ‘ဒေိသော, ဇစ္စန္နာ, ဟတ္ထိ’တိ။ ကေစ္စာန် ဇစ္စန္နာန် ဟတ္ထိသ္သ သောဏ္ဍံ ဒဿေသိ – ‘ဒေိသော, ဇစ္စန္နာ, ဟတ္ထိ’တိ။ ကေစ္စာန် ဇစ္စန္နာန် ဟတ္ထိသ္သ ကာယံ ဒဿေသိ – ‘ဒေိသော, ဇစ္စန္နာ, ဟတ္ထိ’တိ။ ကေစ္စာန် ဇစ္စန္နာန် ဟတ္ထိသ္သ ပာဒံ ဒဿေသိ – ‘ဒေိသော, ဇစ္စန္နာ, ဟတ္ထိ’တိ။ ကေစ္စာန် ဇစ္စန္နာန် ဟတ္ထိသ္သ သတ္ထိံ [ပိဋ္ဌိံ (သျာ.)] ဒဿေသိ – ‘ဒေိသော, ဇစ္စန္နာ, ဟတ္ထိ’တိ။ ကေစ္စာန် ဇစ္စန္နာန် ဟတ္ထိသ္သ နင်္ဂုဋ္ဌံ ဒဿေသိ – ‘ဒေိသော, ဇစ္စန္နာ, ဟတ္ထိ’တိ။ ကေစ္စာန် ဇစ္စန္နာန် ဟတ္ထိသ္သ ဝာလဓိံ ဒဿေသိ – ‘ဒေိသော, ဇစ္စန္နာ, ဟတ္ထိ’’’တိ။

‘‘အထ ခော, ဘိက္ခဝေ, သော ပုရိသော ဇစ္စန္နာန် ဟတ္ထိံ ဒဿေတွာ ယေန သော ရာဇာ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ တံ ရာဇာနံ ဧတဒဝေါစ – ‘ဒိဋ္ဌော ခော တေဟိ, ဒေဝ, ဇစ္စန္ဓေဟိ ဟတ္ထိ; ယဿ ဒာနိ ကာလံ မညသီ’တိ။

‘‘အထ ခော, ဘိက္ခဝေ, သော ရာဇာ ယေန တေ ဇစ္စန္နာ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ တေ ဇစ္စန္ဓေ ဧတဒဝေါစ – ‘ဒိဋ္ဌော ဝေါ, ဇစ္စန္နာ, ဟတ္ထီ’တိ ? ‘ဧဝံ, ဒေဝ, ဒိဋ္ဌော နော ဟတ္ထီ’တိ။ ‘ဝဒေထ, ဇစ္စန္နာ, ကီဒိသော ဟတ္ထီ’တိ?

‘‘ယေဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဇစ္စန္ဓေဟိ ဟတ္ထိဿ သီသံ ဒိဋ္ဌံ အဟောသိ, တေ ဧဝမာဟံသု – ‘ဒေိသော, ဒေဝ, ဟတ္ထိ သေယျထာပိ ကုမ္ဘော’တိ။

‘‘ယေဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဇစ္စန္ဓေဟိ ဟတ္ထိဿ ကဏ္ဏော ဒိဋ္ဌော အဟောသိ, တေ ဧဝမာဟံသု – ‘ဒေိသော, ဒေဝ, ဟတ္ထိ သေယျထာပိ သုပ္ပော’တိ။

‘‘ယေဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဇစ္စန္ဓေဟိ ဟတ္ထိဿ ဒန္တော ဒိဋ္ဌော အဟောသိ, တေ ဧဝမာဟံသု – ‘ဒေိသော, ဒေဝ, ဟတ္ထိ သေယျထာပိ ခီလော’တိ။

‘‘ယေဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဇစ္စန္ဓေဟိ ဟတ္ထိဿ သောဏ္ဍော ဒိဋ္ဌော အဟောသိ, တေ ဧဝမာဟံသု – ‘ဒေိသော, ဒေဝ, ဟတ္ထိ သေယျထာပိ နင်္ဂလီသာ’တိ။

‘‘ယေဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဇစ္စန္ဓေဟိ ဟတ္ထိဿ ကာယော ဒိဋ္ဌော အဟောသိ, တေ ဧဝမာဟံသု – ‘ဒေိသော, ဒေဝ, ဟတ္ထိ သေယျထာပိ ကောဋ္ဌော’တိ။

‘‘ယေဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဇစ္စန္ဓေဟိ ဟတ္ထိဿ ပါဒော ဒိဋ္ဌော အဟောသိ, တေ ဧဝမာဟံသု – ‘ဒေိသော, ဒေဝ, ဟတ္ထိ သေယျထာပိ ထူဏော’တိ။

‘‘ယေဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဇစ္စန္ဓေဟိ ဟတ္ထိဿ သတ္ထိ ဒိဋ္ဌော [ပိဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌာ (က. သီ. သျာ. ပီ.), သတ္ထိ ဒိဋ္ဌာ (က. သီ.)] ဟောသိ, တေ ဧဝမာဟံသု – ‘ဒေိသော, ဒေဝ, ဟတ္ထိ သေယျထာပိ ဥဒုက္ခလော’တိ။

‘‘ယေဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဇစ္စန္ဓေဟိ ဟတ္ထိဿ နင်္ဂုဋ္ဌံ ဒိဋ္ဌံ အဟောသိ, တေ ဧဝမာဟံသု – ‘ဒေိသော, ဒေဝ, ဟတ္ထိ သေယျထာပိ မုသလော’တိ။

‘‘ယေဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဇစ္စန္ဓေဟိ ဟတ္ထိဿ ဝာလဓိ ဒိဋ္ဌော အဟောသိ, တေ ဧဝမာဟံသု – ‘ဒေိသော, ဒေဝ, ဟတ္ထိ သေယျထာပိ သမ္မဇ္ဇနီ’တိ။

‘‘တေ ‘ဒေိသော ဟတ္ထိ, နေဒိသော ဟတ္ထိ; နေဒိသော ဟတ္ထိ, ဧဒိသော ဟတ္ထိ’’’တိ အညမညံ မုဋ္ဌီဟိ သံသုမ္ဘိံသု [သံယုဇ္ဈိံသု (က. သီ., သျာ. ပီ.)] ။ တေန စ ပန, ဘိက္ခဝေ, သော ရာဇာ အတ္တမနော အဟောသိ။

“ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ အန္ဓာ အစက္ခုကာ။ တေ အတ္ထံ န ဇာနန္တိ အနတ္ထံ န ဇာနန္တိ, ဓမ္မံ န ဇာနန္တိ အဓမ္မံ န ဇာနန္တိ။ တေ အတ္ထံ အဇာနန္တာ အနတ္ထံ အဇာနန္တာ, ဓမ္မံ အဇာနန္တာ အဓမ္မံ အဇာနန္တာ ဘဏ္ဍနဇာတာ ကလဟဇာတာ ဝိဝါဒါပန္နာ အညမညံ မုခသတ္တီဟိ ဝိတုဒန္တာ ဝိဟရန္တိ – ‘ဧဒိသော ဓမ္မော, နေဒိသော ဓမ္မော; နေဒိသော ဓမ္မော, ဧဒိသော ဓမ္မော’”တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

“ဣမေသု ကိရ သဇ္ဇန္တိ၊ ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ။
ဝိဂ္ဂယှ နံ ဝိဝဒန္တိ၊ ဇနာ ဧကင်္ဂဒဿိနော”တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ဒုတိယနာနာတိတ္ထိယသုတ္တံ

၅၅. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခော ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ နာနာတိတ္ထိယသမဏဗြာဟ္မဏပရိဗ္ဗာဇကာ သာဝတ္ထိယံ ပဋိဝသန္တိ နာနာဒိဋ္ဌိကာ နာနာခန္တိကာ နာနာရုစိကာ နာနာဒိဋ္ဌိနိဿယနိဿိတာ။

သန္တေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – “သဿတော အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ။ သန္တိ ပနေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – “အသဿတော အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ။ သန္တေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – “သဿတော စ အသဿတော စ [သဿတော အသဿတော (သီ.)] အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ။ သန္တိ ပနေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – “နေဝ သဿတော နာသဿတော အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ။ သန္တေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – “သယံကတော အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ။ သန္တိ ပနေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – “ပရံကတော အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ။ သန္တေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – “သယံကတော စ ပရံကတော စ [သယံကတော ပရံကတော (သီ.)] အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ။ သန္တိ ပနေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – “အသယံကာရော အပရံကာရော [အသယံကာရော စ အပရံကာရော စ (သျာ. ပီ.)] အဓိစ္စသမုပ္ပန္နော အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ။ သန္တေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – “သဿတံ သုခဒုက္ခံ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ။ သန္တိ ပနေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – “အသဿတံ သုခဒုက္ခံ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ။ သန္တေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – “သဿတဉ္စ အသဿတဉ္စ [သဿတံ အသဿတံ (သီ.)] သုခဒုက္ခံ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ။ သန္တိ ပနေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – “နေဝ သဿတံ နာသဿတံ သုခဒုက္ခံ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ။ သန္တေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – “သယံကတံ သုခဒုက္ခံ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ။ သန္တိ ပနေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – “ပရံကတံ သုခဒုက္ခံ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ။ သန္တေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – “သယံကတဉ္စ ပရံကတဉ္စ [သယံကတံ ပရံကတံ (သီ.)] သုခဒုက္ခံ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ။ သန္တိ ပနေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – “အသယံကာရံ အပရံကာရံ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နံ သုခဒုက္ခံ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ။

တေ ဘဏ္ဍနဇာတာ ကလဟဇာတာ ဝိဝါဒါပန္နာ အညမညံ မုခသတ္တီဟိ ဝိတုဒန္တာ ဝိဟရန္တိ – “ဧဒိသော ဓမ္မော, နေဒိသော ဓမ္မော; နေဒိသော ဓမ္မော, ဧဒိသော ဓမ္မော”တိ။

အထ ခော သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိံသု။ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္

ကမိတွတ ဘဂဝန္တံ အဘိတဒေတွတ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ –

“ဣဓ, ဘန္တေ, သမ္ဗဟုလာ နာနာတိတ္ထိယသမဏဗြာဟ္မဏပရိဗ္ဗာဇကာ သာဝတ္ထိယံ ပဋိဝသန္တိ နာနာဒိဋ္ဌိကာ နာနာခန္တိကာ နာနာရုစိကာ နာနာဒိဋ္ဌိနိဿယနိဿိတာ။

“သန္တေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – ‘သဿတော အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ။ပေ.။ တေ ဘဏ္ဍနဇာတာ ကလဟဇာတာ ဝိဝါဒါပန္နာ အညမညံ မုခသတ္တီဟိ ဝိတုဒန္တာ ဝိဟရန္တိ – ‘ဧဒိသော ဓမ္မော, နေဒိသော ဓမ္မော; နေဒိသော ဓမ္မော, ဧဒိသော ဓမ္မော’”တိ။

“အညတိတ္ထိယာ, ဘိက္ခဝေ, ပရိဗ္ဗာဇကာ အန္ဓာ အစက္ခုကာ; အတ္ထံ န ဇာနန္တိ အနတ္ထံ န ဇာနန္တိ, ဓမ္မံ န ဇာနန္တိ အဓမ္မံ န ဇာနန္တိ။ တေ အတ္ထံ အဇာနန္တာ အနတ္ထံ အဇာနန္တာ, ဓမ္မံ အဇာနန္တာ အဓမ္မံ အဇာနန္တာ ဘဏ္ဍနဇာတာ ကလဟဇာတာ ဝိဝါဒါပန္နာ အညမညံ မုခသတ္တီဟိ ဝိတုဒန္တာ ဝိဟရန္တိ – ‘ဧဒိသော ဓမ္မော, နေဒိသော ဓမ္မော; နေဒိသော ဓမ္မော, ဧဒိသော ဓမ္မော’”တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

“ဣမေသု ကိရ သဇ္ဇန္တိ၊ ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ။
အန္တရာဝ ဝိသီဒန္တိ၊ အပ္ပတွာဝ တမောဂဓ”န္တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. တတိယနာနာတိတ္ထိယသုတ္တံ

၅၆. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ နာနာတိတ္ထိယသမဏဗြာဟ္မဏပရိဗ္ဗာဇကာ သာဝတ္ထိယံ ပဋိဝသန္တိ နာနာဒိဋ္ဌိကာ နာနာခန္တိကာ နာနာရုစိကာ နာနာဒိဋ္ဌိနိဿယနိဿိတာ။

သန္တေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – “သဿတော အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ။ သန္တိ ပနေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – “အသဿတော အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ။ သန္တေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – “သဿတော စ အသဿတော စ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ။ သန္တိ ပနေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – “နေဝ သဿတော နာသဿတော အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ။ သန္တေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – “သယံကတော အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ။ သန္တိ ပနေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – “ပရံကတော အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ။ သန္တေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – “သယံကတော စ ပရံကတော စ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ။ သန္တိ ပနေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – “အသယံကာရော အပရံကာရော အဓိစ္စသမုပ္ပန္နော အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ။ သန္တေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – “သဿတံ သုခဒုက္ခံ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ။ သန္တိ ပနေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – “အသဿတံ သုခဒုက္ခံ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ။ သန္တေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – “သဿတဉ္စ အသဿတဉ္စ သုခဒုက္ခံ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ။ သန္တိ ပနေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – “နေဝ သဿတံ နာသဿတံ သုခဒုက္ခံ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ။ သန္တေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – “သယံကတံ သုခဒုက္ခံ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ။ သန္တိ ပနေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – “ပရံကတံ သုခဒုက္ခံ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ ။ သန္တေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – “သယံကတဉ္စ ပရံကတဉ္စ သုခဒုက္ခံ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃ

မည’’န္တိ။ သန္တိ ပနေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – ‘‘အသယံကာရံ အပရံကာရံ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နံ သုခဒုက္ခံ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’’န္တိ။

တေ ဘဏ္ဍနဇာတာ ကလဟဇာတာ ဝိဝါဒာပန္နာ အညမညံ မုခသတ္တီဟိ ဝိတုဒန္တာ ဝိဟရန္တိ – ‘‘ဒိသော ဓမ္မော, နေဒိသော ဓမ္မော; နေဒိသော ဓမ္မော, ဒိသော ဓမ္မော’’တိ။

အထ ခော သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒာယ သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပာဝိသိံသု။ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခော တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ –

‘‘ဣဓ, ဘန္တေ, သမ္ဗဟုလာ နာနာတိတ္ထိယသမဏဗြာဟ္မဏပရိဗ္ဗာဇကာ သာဝတ္ထိယံ ပဋိဝသန္တိ နာနာဒိဋ္ဌိကာ နာနာခန္တိကာ နာနာရုစိကာ နာနာဒိဋ္ဌိနိဿယနိဿိတာ။

‘‘သန္တေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – ‘သဿတော အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ ။ပေ။ တေ ဘဏ္ဍနဇာတာ ကလဟဇာတာ ဝိဝါဒာပန္နာ အညမညံ မုခသတ္တီဟိ ဝိတုဒန္တာ ဝိဟရန္တိ – ‘ဒိသော ဓမ္မော, နေဒိသော ဓမ္မော; နေဒိသော ဓမ္မော, ဒိသော ဓမ္မော’’’တိ။

‘‘အညတိတ္ထိယာ, ဘိက္ခဝေ, ပရိဗ္ဗာဇကာ အန္ဓာ အစက္ခုကာ။ တေ အတ္ထံ န ဇာနန္တိ အနတ္ထံ န ဇာနန္တိ, ဓမ္မံ န ဇာနန္တိ အဓမ္မံ န ဇာနန္တိ။ တေ အတ္ထံ အဇာနန္တာ အနတ္ထံ အဇာနန္တာ, ဓမ္မံ အဇာနန္တာ အဓမ္မံ အဇာနန္တာ ဘဏ္ဍနဇာတာ ကလဟဇာတာ ဝိဝါဒာပန္နာ အညမညံ မုခသတ္တီဟိ ဝိတုဒန္တာ ဝိဟရန္တိ – ‘ဒိသော ဓမ္မော, နေဒိသော ဓမ္မော; နေဒိသော ဓမ္မော, ဒိသော ဓမ္မော’’’တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

‘‘အဟင်္ကာရပသုတာယံ ပဇာ၊ ပရံကာရူပသံဟိတာ။
ဧတဒေကေ နာဗ္ဘညံသု၊ န နံ သလ္လန္တိ အဒ္ဒသုံ။

‘‘ဧတဉ္စ သလ္လံ ပဋိကစ္စ [ပဋိဂစ္စ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ပဿတော။
အဟံ ကရောမီတိ န တဿ ဟောတိ။
ပရော ကရောတီတိ န တဿ ဟောတိ။

‘‘မာနုပေတာ အယံ ပဇာ၊ မာနဂန္ထာ မာနဝိနိဗဒ္ဓါ [မာနဝိနိဗန္ဓာ (သီ.)] ။
ဒိဋ္ဌီသု သာရမ္ဘကထာ၊ သံသာရံ နာတိဝတ္တတီ’’တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. သုဘူတိသုတ္တံ

၅၇. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခော ပန သမယေန အာယသ္မာ သုဘူတိ ဘဂဝတော အဝိဒူရေ နိသိန္နော ဟောတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ အဝိတက္ကံ သမာဓိံ သမာပဇ္ဇိတွာ။

အဒ္ဒသာ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ သုဘူတိံ အဝိဒူရေ နိသိန္နံ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ အဝိတက္ကံ သမာဓိံ သမာပန္နံ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

‘‘ယဿ ဝိတက္ကာ ဝိဓူပိတာ၊

အဇ္ဈတ္တံ သုဝိကပ္ပိတာ အသေသာ။
တံ သင္ဂမတိစ္စ အရူပသညီ၊
စတုယောဂါတိဂတော န ဇာတု မေတီ''တိ [န ဇာတိမေတီတိ (သျာ. ပီ. အဋ္ဌ. ဟဋ္ဌကရံ)] ။ သတ္တမံ။

၈. ဂဏိကာသုတ္တံ

၅၈. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဝေဠုဝနေ ကလန္ဒကနိဝါပေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ရာဇဂဟေ ဒွေ ပူဂါ အညတရိဿာ ဂဏိကာယ သာရတ္တာ ဟောန္တိ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ; ဘဏ္ဍနဇာတာ ကလဟဇာတာ ဝိဝါဒါပန္နာ အညမညံ ပါဏီဟိပိ ဥပက္ကမန္တိ , လေဍ္ဍူဟိပိ ဥပက္ကမန္တိ , ဒဏ္ဍေဟိပိ ဥပက္ကမန္တိ, သတ္ထေဟိပိ ဥပက္ကမန္တိ။ တေ တတ္ထ မရဏမ္ပိ နိဂစ္ဆန္တိ မရဏမတ္တမ္ပိ ဒုက္ခံ။

အထ ခေါ သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ရာဇဂဟံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိံသု။ ရာဇဂဟေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ –

''ဣဓ, ဘန္တေ, ရာဇဂဟေ ဒွေ ပူဂါ အညတရိဿာ ဂဏိကာယ သာရတ္တာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ; ဘဏ္ဍနဇာတာ ကလဟဇာတာ ဝိဝါဒါပန္နာ အညမညံ ပါဏီဟိပိ ဥပက္ကမန္တိ, လေဍ္ဍူဟိပိ ဥပက္ကမန္တိ, ဒဏ္ဍေဟိပိ ဥပက္ကမန္တိ, သတ္ထေဟိပိ ဥပက္ကမန္တိ။ တေ တတ္ထ မရဏမ္ပိ နိဂစ္ဆန္တိ မရဏမတ္တမ္ပိ ဒုက္ခ''န္တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

> ''ယဉ္စ ပတ္တံ ယဉ္စ ပတ္တဗ္ဗံ, ဥဘယမေတံ ရဇာနုကိဏ္ဏံ, အာတုရဿာနုသိက္ခတော။ ယေ စ သိက္ခာသာရာ သီလဗ္ဗတံ ဇီဝိတံ ဗြဟ္မစရိယံ ဥပဋ္ဌာနသာရာ, အယမေကော အန္တော။ ယေ စ ဧဝံဝါဒိနော – 'နတ္ထိ ကာမေသု ဒောသော'တိ, အယံ ဒုတိယော အန္တော။ ဣစ္စေတေ ဥဘော အန္တာ ကဋသိဝဍ္ဍနာ, ကဋသိယော ဒိဋ္ဌိံ ဝဍ္ဎေန္တိ။ ဧတေတေ ဥဘော အန္တေ အနဘိညာယ ဩလီယန္တိ ဧကေ, အတိဓာဝန္တိ ဧကေ။ ယေ စ ခေါ တေ အဘိညာယ တတြ စ နာဟေသုံ, တေန စ နာမညိံသု, ဝဋ္ဋံ တေသံ နတ္ထိ ပညာပနာယာ''တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ဥပါတိဓာဝန္တိသုတ္တံ

၅၉. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဘဂဝါ ရတ္တန္ဓကာရတိမိသာယံ အဗ္ဘောကာသေ နိသိန္နော ဟောတိ တေလပ္ပဒီပေသု ဈာယမာနေသု။

တေန ခေါ ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ အဓိပါတကာ တေသု တေလပ္ပဒီပေသု အာပါတပရိပါတံ အနယံ အာပဇ္ဇန္တိ, ဗျသနံ အာပဇ္ဇန္တိ [နတ္ထိ သီဟဠပေါတ္ထကေ] , အနယဗျသနံ အာပဇ္ဇန္တိ [နတ္ထိ သီဟဠပေါတ္ထကေ] ။ အဒ္ဒသာ ခေါ ဘဂဝါ တေ သမ္ဗဟုလေ အဓိပါတကေ တေသု တေလပ္ပဒီပေသု အာပါတပရိပါတံ အနယံ အာပဇ္ဇန္တေ, ဗျသနံ အာပဇ္ဇန္တေ, အနယဗျသနံ အာပဇ္ဇန္တေ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

''ဥပါတိဓာဝန္တိ န သာရမေန္တိ၊
နဝံ နဝံ ဗန္ဓနံ ဗြူဟယန္တိ။
ပတန္တိ ပဇ္ဇောတမိဝါဓိပါတကာ [။ ဓိပါတာ (သီ. သျာ.)] ၊
ဒိဋ္ဌေ သုတေ ဣတိဟေကေ နိဝိဋ္ဌာ''တိ။ နဝမံ။

၁၀. ဥပ္ပဇ္ဇန္တိသုတ္တံ

၆၀. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

“ယာဝကီဝဉ္စ, ဘန္တေ, တထာဂတာ လောကေ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ အရဟန္တော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ တာဝ အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ သက္ကတာ ဟောန္တိ ဂရုကတာ မာနိတာ ပူဇိတာ အပစိတာ လာဘိနော စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ။ ယတော စ ခေါ, ဘန္တေ, တထာဂတာ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ အရဟန္တော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ အထ အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ အသက္ကတာ ဟောန္တိ အဂရုကတာ အမာနိတာ အပူဇိတာ အနပစိတာ န လာဘိနော စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ။ ဘဂဝါ ယေဝ [ဘဂဝါ စေဝ (သျာ.)] အနိ, ဘန္တေ, သက္ကတော ဟောတိ ဂရုကတော မာနိတော ပူဇိတော အပစိတော လာဘီ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ, ဘိက္ခုသင်္ဃော စာ”တိ။

“ဧဝမေတံ , အာနန္ဒ, ယာဝကီဝဉ္စ, အာနန္ဒ, တထာဂတာ လောကေ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ အရဟန္တော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ တာဝ အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ သက္ကတာ ဟောန္တိ ဂရုကတာ မာနိတာ ပူဇိတာ အပစိတာ လာဘိနော စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ။ ယတော စ ခေါ, အာနန္ဒ, တထာဂတာ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ အရဟန္တော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ အထ အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ အသက္ကတာ ဟောန္တိ အဂရုကတာ အမာနိတာ အပူဇိတာ အနပစိတာ န လာဘိနော စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ။ တထာဂတောဝ [တထာဂတော စေဝ (သျာ.)] အနိ သက္ကတော ဟောတိ ဂရုကတော မာနိတော ပူဇိတော အပစိတော လာဘီ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ, ဘိက္ခုသင်္ဃော စာ”တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

“သြဘာသတိ တာဝ သော ကိမိ၊
ယာဝ န ဥန္နမတေ [ဥဂ္ဂမတိ (သီ.)၊ ဥန္နမတိ (သျာ.)] ပဘင်္ကရော။
(သ) [( ) နတ္ထိ သီ. သျာ. ပောတ္ထကေသု] ဝေရောစနမှိ ဥဂ္ဂတေ၊
ဟတပ္ပဘော ဟောတိ န စာပိ ဘာသတိ။

“ဧဝံ သြဘာသိတမေဝ တက္ကိကာနံ [တိတ္ထိယာနံ (သီ. သျာ. ပီ.)] ၊
ယာဝ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ လောကေ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ။
န တက္ကိကာ သုဇ္ဈန္တိ န စာပိ သာဝကာ၊
ဒုဒ္ဒိဋ္ဌီ န ဒုက္ခာ ပမုစ္စရေ”တိ။ ဒသမံ။

တဿုဒ္ဒါနံ –

အာယုဇဋိလဝေက္ခဏာ၊ တယော တိတ္ထိယာ သုဘူတိ။
ဂဏိကာ ဥပာတိ နဝမော၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စ တေ ဒသာတိ။

ဇစ္စန္ဓဝဂ္ဂေါ ဆဋ္ဌော နိဋ္ဌိတော။

၇. စူဠဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမလကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယသုတ္တံ

၆၁. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အာယသ္မန္တံ လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယံ အနေကပရိယာယေန ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေတိ သမာဒပေတိ [သမာဒပေတိ (?)] သမုတ္တေဇေတိ သမ္ပဟံသေတိ။

အထ ခေါ အာယသ္မတော လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယဿ အာယသ္မတာ သာရိပုတ္တေန အနေကပရိယာယေန ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿိယမာနဿ သမာဒပိယမာနဿ သမုတ္တေဇိယမာနဿ သမ္ပဟံသိယမာနဿ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ။

အဒ္ဒသာ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယံ အာယသ္မတာ သာရိပုတ္တေန အနေကပရိယာယေန ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿိယမာနံ သမာဒပိယမာနံ သမုတ္တေဇိယမာနံ သမ္ပဟံသိယမာနံ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုတ္တံ [ဝိမုတ္တစိတ္တံ (?)] ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

"ဥဒ္ဓံ အဓော သဗ္ဗဓိ ဝိပ္ပမုတ္တော၊ အယံဟမသ္မီတိ [အယမဟမသ္မီတိ (သီ. သျာ. ပီ.)] အနာနုပဿီ။
ဧဝံ ဝိမုတ္တော ဥဒတာရိ ဩဃံ၊ အတိဏ္ဏပုဗ္ဗံ အပုနဗ္ဘဝာယာ"တိ။ ပဌမံ။

၂. ဒုတိယလကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယသုတ္တံ

၆၂. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အာယသ္မန္တံ လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယံ သေခံ [သေက္ခောတိ (သျာ.), သေခေါတိ (ပီ.)] မညမာနော ဘိယျောသောမတ္တာယ အနေကပရိယာယေန ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေတိ သမာဒပေတိ သမုတ္တေဇေတိ သမ္ပဟံသေတိ။

အဒ္ဒသာ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ အာယသ္မန္တံ လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယံ သေခံ မညမာနံ ဘိယျောသောမတ္တာယ အနေကပရိယာယေန ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေန္တံ သမာဒပေန္တံ သမုတ္တေဇေန္တံ သမ္ပဟံသေန္တံ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

"အစ္ဆေစ္ဆိ [အစ္ဆေဇ္ဇိ (က. သီ.)၊ အစ္ဆိဇ္ဇိ (က. သီ. သျာ.)၊ အဆိဇ္ဇိ (က.)] ဝဋ္ဋံ ဗျဂါ နိရာသံ၊ ဝိသုက္ခာ သရိတာ န သန္ဒတိ။
ဆိန္နံ ဝဋ္ဋံ န ဝတ္တတိ၊ ဧသေဝန္တော ဒုက္ခဿာ"တိ။ ဒုတိယံ။

၃. ပဌမသတ္တသုတ္တံ

၆၃. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန သာဝတ္ထိယာ မနုဿာ ယေဘုယျေန ကာမေသု အတိဝေလံ သတ္တာ ( ) [(ဟောန္တိ) (ဗဟူသု) အဋ္ဌကထာယ သံသန္ဒေတဗ္ဗံ] ရတ္တာ ဂိဒ္ဓါ ဂဓိတာ [ဂထိတာ (သီ.)] မုစ္ဆိတာ အဇ္ဈောပန္နာ သမ္မတ္တကဇာတာ ကာမေသု ဝိဟရန္တိ။

အထ ခော သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိံသု။ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခော တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ – "ဣဓ, ဘန္တေ, သာဝတ္ထိယာ မနုဿာ ယေဘုယျေန ကာမေသု အတိဝေလံ သတ္တာ ရတ္တာ ဂိဒ္ဓါ ဂဓိတာ မုစ္ဆိတာ အဇ္ဈောပန္နာ သမ္မတ္တကဇာတာ ကာမေသု ဝိဟရန္တီ"တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒာနေသိ –

"ကာမေသု သတ္တာ ကာမသင်္ဂသတ္တာ၊
သံယောဇနေ ဝဇ္ဇမပဿမာနာ။
န ဟိ ဇာတု သံယောဇနသင်္ဂသတ္တာ၊
ဩဃံ တရေယျုံ ဝိပုလံ မဟန္တ"န္တိ။ တတိယံ။

၄. ဒုတိယသတ္တသုတ္တံ

၆၄. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခော ပန သမယေန သာဝတ္ထိယာ မနုဿာ ယေဘုယျေန ကာမေသု သတ္တာ ( ) [(ဟောန္တိ) (ဗဟူသု) အဋ္ဌကထာယ သံသန္ဒေတဗ္ဗံ] ရတ္တာ ဂိဒ္ဓါ ဂဓိတာ မုစ္ဆိတာ အဇ္ဈောပန္နာ အန္ဓီကတာ သမ္မတ္တကဇာတာ ကာမေသု ဝိဟရန္တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ အဒ္ဒသာ ခော ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယာ တေ မနုဿေ ယေဘုယျေန ကာမေသု သတ္တေ ရတ္တေ ဂိဒ္ဓေ ဂဓိတေ မုစ္ဆိတေ အဇ္ဈောပန္နေ အန္ဓီကတေ သမ္မတ္တကဇာတေ ကာမေသု ဝိဟရန္တေ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒာနေသိ –

"ကာမန္ဓာ ဇာလသဉ္ဆန္နာ၊ တဏှာဆဒနဆာဒိတာ။
ပမတ္တဗန္ဓုနာ ဗဒ္ဓါ၊ မစ္ဆာဝ ကုမိနာမုခေ။
ဇရာမရဏမန္ဝေန္တိ [ဇရာမရဏံ ဂစ္ဆန္တိ (သီ. သျာ.)] ၊ ဝစ္ဆော ခီရပကောဝ မာတရ"န္တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. အပရလကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယသုတ္တံ

၆၅. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခော ပန သမယေန အာယသ္မာ လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယော သမ္ဗဟုလာနံ ဘိက္ခူနံ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ။

အဒ္ဒသာ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယံ ဒူရတောဝ သမ္ဗဟုလာနံ ဘိက္ခူနံ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော အာဂစ္ဆန္တံ ဒုဗ္ဗဏ္ဏံ ဒုဒ္ဒသိကံ ဩကောဋိမကံ ယေဘုယျေန ဘိက္ခူနံ ပရိဘူတရူပံ ။ ဒိသွာန ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ –

"ပဿထ နော တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, ဧတံ ဘိက္ခုံ ဒူရတောဝ သမ္ဗဟုလာနံ ဘိက္ခူနံ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော အာဂစ္ဆန္တံ ဒုဗ္ဗဏ္ဏံ ဒုဒ္ဒသိကံ ဩကောဋိမကံ ယေဘုယျေန ဘိက္ခူနံ ပရိဘူတရူပ"န္တိ? "ဧဝံ, ဘန္တေ"တိ။

"ဧသော , ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု မဟိဒ္ဓိကော မဟာနုဘာဝေါ။ န စ သာ သမာပတ္တိ သုလဘရူပါ ယာ တေန ဘိက္ခုနာ အသမာပန္နပုဗ္ဗာ။ ယဿ စတ္ထာယ [ယဿတ္ထာယ (သီ. က.)] ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ"တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

“နေလင်္ဂေါ သေတပစ္ဆာဒေါ, ဧကာရော ဝတ္တတီ ရထော။
အနီဃံ ပဿ အာယန္တံ, ဆိန္နသောတံ အဗန္ဓန”န္တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. တဏှာသင်္ခယသုတ္တံ

၆၆. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခော ပန သမယေန အာယသ္မာ အညာသိကောဏ္ဍညော [အညာတကောဏ္ဍညော (သဗ္ဗတ္ထ)] ဘဂဝတော အဝိဒူရေ နိသိန္နော ဟောတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ တဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခမာနော။

အဒ္ဒသာ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ အညာသိကောဏ္ဍညံ အဝိဒူရေ နိသိန္နံ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ တဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခမာနံ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

“ယဿ မူလံ ဆမာ နတ္ထိ, ပဏ္ဏာ နတ္ထိ ကုတော လတာ။
တံ ဓီရံ ဗန္ဓနာ မုတ္တံ, ကော တံ နိန္ဒိတုမရဟတိ။
ဒေဝါပိ နံ ပသံသန္တိ, ဗြဟ္မုနာပိ ပသံသိတော”တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ပပဉ္စခယသုတ္တံ

၆၇. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခော ပန သမယေန ဘဂဝါ အတ္တနော ပပဉ္စသညာသင်္ခါပဟာနံ ပစ္စဝေက္ခမာနော နိသိန္နော ဟောတိ။

အထ ခော ဘဂဝါ အတ္တနော ပပဉ္စသညာသင်္ခါပဟာနံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

“ယဿ ပပဉ္စာ ဌိတိ စ နတ္ထိ,
သန္ဒာနံ ပလိဃဉ္စ ဝီတိဝတ္တော။
တံ နိတ္တဏှံ မုနိံ စရန္တံ,
နာဝဇာနာတိ သဒေဝကောပိ လောကော”တိ။ သတ္တမံ။

၈. ကစ္စာနသုတ္တံ

၆၈. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခော ပန သမယေန အာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော ဘဂဝတော အဝိဒူရေ နိသိန္နော ဟောတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ကာယဂတာယ သတိယာ အဇ္ဈတ္တံ ပရိမုခံ သူပဋ္ဌိတာယ။

အဒ္ဒသာ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ မဟာကစ္စာနံ အဝိဒူရေ နိသိန္နံ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ကာယဂတာယ သတိယာ အဇ္ဈတ္တံ ပရိမုခံ သူပဋ္ဌိတာယ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

“ယဿ သိယာ သဗ္ဗဒာ သတိ,
သတတံ ကာယဂတာ ဥပဋ္ဌိတာ။
နော စဿ နော စ မေ သိယာ,

န ဘဝိဿတိ န စ မေ ဘဝိဿတိ။
အနုပုဗ္ဗဝိဟာရိ တတ္ထ သော၊
ကာလေနေဝ တရေ ဝိသတ္တိက”န္တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ဥဒပာနသုတ္တံ

၆၉. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ မလ္လေသု စာရိကံ စရမာနော မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ ယေန ထူဏံ [ထူနံ (သီ. သျာ. ပီ.)] နာမ မလ္လာနံ ဗြာဟ္မဏဂါမော တဒဝသရိ။ အဿောသုံ ခော ထူဏေယျကာ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ – “သမဏော ခလု, ဘော, ဂေါတမော သကျပုတ္တော သကျကုလာ ပဗ္ဗဇိတော မလ္လေသု စာရိကံ စရမာနော မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ ထူဏံ အနုပ္ပတ္တော”တိ။( ) [(အထ ခော တေ ထူဏေယျကာ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ) (?)] ဥဒပာနံ တိဏဿ စ ဘုသဿ စ ယာဝ မုခတော ပူရေသုံ – “မာ တေ မုဏ္ဍကာ သမဏကာ ပါနီယံ အပံသူ”တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ မဂ္ဂါ ဩက္ကမ္မ ယေန ရုက္ခမူလံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ နိသဇ္ဇ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ – “ဣင်္ဃ မေ တွံ, အာနန္ဒ, ဧတမှာ ဥဒပါနာ ပါနီယံ အာဟရာ”တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ဣဒါနိ သော, ဘန္တေ, ဥဒပါနော ထူဏေယျကေဟိ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေဟိ တိဏဿ စ ဘုသဿ စ ယာဝ မုခတော ပူရိတော – ‘မာ တေ မုဏ္ဍကာ သမဏကာ ပါနီယံ အပံသူ’”တိ။

ဒုတိယမ္ပိ ခေါ။ပေ.။ တတိယမ္ပိ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ – “ဣင်္ဃ မေ တွံ, အာနန္ဒ, ဧတမှာ ဥဒပါနာ ပါနီယံ အာဟရာ”တိ။ “ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ပဋိဿုတွာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ယေန သော ဥဒပါနော တေနုပသင်္ကမိ။ အထ ခော သော ဥဒပါနော အာယသ္မန္တေ အာနန္ဒေ ဥပသင်္ကမန္တေ သဗ္ဗံ တံ တိဏဉ္စ ဘုသဉ္စ မုခတော ဩဝမိတွာ အစ္ဆဿ ဥဒကဿ အနာဝိလဿ ဝိပ္ပသန္နဿ ယာဝ မုခတော ပူရိတော ဝိဿန္ဒန္တော [ဝိဿန္ဒေန္တော (က.)] မညေ အဋ္ဌာသိ။

အထ ခော အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ဧတဒဟောသိ – “အစ္ဆရိယံ ဝတ, ဘော, အဗ္ဘုတံ ဝတ, ဘော, တထာဂတဿ မဟိဒ္ဓိကတာ မဟာနုဘာဝတာ! အယဉ္ဟိ သော ဥဒပါနော မယိ ဥပသင်္ကမန္တေ သဗ္ဗံ တံ တိဏဉ္စ ဘုသဉ္စ မုခတော ဩဝမိတွာ အစ္ဆဿ ဥဒကဿ အနာဝိလဿ ဝိပ္ပသန္နဿ ယာဝ မုခတော ပူရိတော ဝိဿန္ဒန္တော မညေ ဌိတော”တိ!! ပတ္တေန ပါနီယံ အာဒာယ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “အစ္ဆရိယံ, ဘန္တေ, အဗ္ဘုတံ, ဘန္တေ, တထာဂတဿ မဟိဒ္ဓိကတာ မဟာနုဘာဝတာ! အယဉ္ဟိ သော, ဘန္တေ, ဥဒပါနော မယိ ဥပသင်္ကမန္တေ သဗ္ဗံ တံ တိဏဉ္စ ဘုသဉ္စ မုခတော ဩဝမိတွာ အစ္ဆဿ ဥဒကဿ အနာဝိလဿ ဝိပ္ပသန္နဿ ယာဝ မုခတော ပူရိတော ဝိဿန္ဒန္တော မညေ အဋ္ဌာသိ!! ပိဝတု ဘဂဝါ ပါနီယံ, ပိဝတု သုဂတော ပါနီယ”န္တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

“ကိံ ကယိရာ ဥဒပါနေန၊
အာပါ စေ သဗ္ဗဒါ သိယုံ။
တဏှာယ မူလတော ဆေတွာ၊
ကိဿ ပရိယေသနံ စရေ”တိ။ နဝမံ။

၁၀. ဥတေနသုတ္တံ

၇၀. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ကောသမ္ဗိယံ ဝိဟရတိ ဃောသိတာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ရညော ဥတေနဿ [ဥဒေနဿ (သီ. သျာ. ပီ.)] ဥယျာနဂတဿ အန္တေပုရံ ဒဍ္ဎံ ဟောတိ, ပဉ္စ စ ဣတ္ထိသတာနိ [ပဉ္စ ဣတ္ထိသတာနိ (သီ. သျာ. ပီ.)] ကာလင်္ကတာနိ ဟောန္တိ သာမာဝတီပမုခါနိ။

အထ ခေါ သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ကောသမ္ဗိံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိံသု။ ကောသမ္ဗိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ – “ဣဓ, ဘန္တေ, ရညော ဥတေနဿ ဥယျာနဂတဿ အန္တေပုရံ ဒဍ္ဎံ, ပဉ္စ စ ဣတ္ထိသတာနိ ကာလင်္ကတာနိ သာမာဝတီပမုခါနိ။ တာသံ, ဘန္တေ, ဥပါသိကာနံ ကာ ဂတိ ကော အဘိသမ္ပရာယော”တိ?

“သန္တေတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဥပါသိကာယော သောတာပန္နာ, သန္တိ သကဒါဂါမိနိယော, သန္တိ အနာဂါမိနိယော။ သဗ္ဗာ တာ, ဘိက္ခဝေ, ဥပါသိကာယော အနိပ္ဖလာ ကာလင်္ကတာ”တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

“မောဟသမ္ဗန္ဓနော လောကော၊ ဘဗ္ဗရူပေါဝ ဒိဿတိ။
ဥပဓိဗန္ဓနော [ဥပဓိသမ္ဗန္ဓနော (က. သီ.)] ဗာလော၊ တမသာ ပရိဝါရိတော။
သဿတောရိဝ [သဿတိ ဝိယ (က. သီ.)] ခါယတိ၊ ပဿတော နတ္ထိ ကိဉ္စန”န္တိ။ ဒသမံ။

တဿုဒ္ဒါနံ –

ဒွေဝ ဘဒ္ဒိယာ ဒွေဝ စ သတ္တာ၊ လကုဏ္ဍကော တဏှာခယော။
ပပဉ္စခယော စ ကစ္စာနော၊ ဥဒပါနဉ္စ ဥတေနောတိ။

စူဠဝဂ္ဂေါ [စုလ္လဝဂ္ဂေါ (သီ.), စူလဝဂ္ဂေါ (ပီ.)] သတ္တမော နိဋ္ဌိတော။

၈. ပါဋလိဂါမိယဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမနိဗ္ဗာနပဋိသံယုတ္တသုတ္တံ

၇၁. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဘဂဝါ ဘိက္ခူ နိဗ္ဗာနပဋိသံယုတ္တာယ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေတိ သမာဒပေတိ သမုတ္တေဇေတိ သမ္ပဟံသေတိ။ တေ စ ဘိက္ခူ [တေ စ ဘိက္ခူ (သီ. သျာ. ပီ. တဒဋ္ဌကထာပိ ဩလောကေတဗ္ဗာ)] အဋ္ဌိံ ကတွာ [အဋ္ဌိကတွာ (သီ. သျာ.), အဋ္ဌိကတွာ (ပီ.)] မနသိ ကတွာ သဗ္ဗံ စေတသော [သဗ္ဗံ စေတသာ (ကတ္တစိ အညသုတ္တေသု)] သမန္နာဟရိတွာ ဩဟိတသောတာ ဓမ္မံ သုဏန္တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

> ''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, တဒါယတနံ, ယတ္ထ နေဝ ပထဝီ, န အာပေါ, န တေဇော, န ဝါယော, န အာကာသာနဉ္စာယတနံ, န ဝိညာဏဉ္စာယတနံ, န အာကိဉ္စညာယတနံ, န နေဝသညာနာသညာယတနံ, နာယံ လောကော, န ပရလောကော, န ဥဘော စန္ဒိမသူရိယာ။ တတြာပါဟံ, ဘိက္ခဝေ, နေဝ အာဂတိံ ဝဒါမိ , န ဂတိံ, န ဌိတိံ, န စုတိံ, န ဥပပတ္တိံ; အပ္ပတိဋ္ဌံ, အပ္ပဝတ္တံ, အနာရမ္မဏမေဝေတံ။ ဧသေဝန္တော ဒုက္ခဿာ''တိ။ ပဌမံ။

၂. ဒုတိယနိဗ္ဗာနပဋိသံယုတ္တသုတ္တံ

၇၂. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဘဂဝါ ဘိက္ခူ နိဗ္ဗာနပဋိသံယုတ္တာယ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေတိ သမာဒပေတိ သမုတ္တေဇေတိ သမ္ပဟံသေတိ။ တေ စ ဘိက္ခူ အဋ္ဌိံ ကတွာ မနသိ ကတွာ သဗ္ဗံ စေတသော သမန္နာဟရိတွာ ဩဟိတသောတာ ဓမ္မံ သုဏန္တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

> ''ဒုဒ္ဒသံ အနတံ နာမ၊ န ဟိ သစ္စံ သုဒဿနံ။
> ပဋိဝိဒ္ဓါ တဏှာ ဇာနတော၊ ပဿတော နတ္ထိ ကိဉ္စန''န္တိ။ ဒုတိယံ။

၃. တတိယနိဗ္ဗာနပဋိသံယုတ္တသုတ္တံ

၇၃. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဘဂဝါ ဘိက္ခူ နိဗ္ဗာနပဋိသံယုတ္တာယ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေတိ သမာဒပေတိ သမုတ္တေဇေတိ သမ္ပဟံသေတိ။ တေ စ ဘိက္ခူ အဋ္ဌိံ ကတွာ, မနသိ ကတွာ, သဗ္ဗံ စေတသော သမန္နာဟရိတွာ, ဩဟိတသောတာ ဓမ္မံ သုဏန္တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

> ''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, အဇာတံ အဘူတံ အကတံ အသင်္ခတံ။ နော စေတံ, ဘိက္ခဝေ, အဘဝိဿ အဇာတံ အဘူတံ အကတံ အသင်္ခတံ, နယိဓ ဇာတဿ ဘူတဿ ကတဿ သင်္ခတဿ နိဿရဏံ ပညာယေထ။ ယသ္မာ စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, အတ္ထိ အဇာတံ အဘူတံ အကတံ အသင်္ခတံ, တသ္မာ ဇာတဿ ဘူတဿ ကတဿ သင်္ခတဿ နိဿရဏံ ပညာယတီ''တိ။ တတိယံ။

၄. စတုတ္ထနိဗ္ဗာနပဋိသံယုတ္တသုတ္တံ

၇၄. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခော ပန သမယေန ဘဂဝါ ဘိက္ခူ နိဗ္ဗာနပဋိသံယုတ္တာယ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေတိ သမာဒပေတိ သမုတ္တေဇေတိ သမ္ပဟံသေတိ။ တေ စ ဘိက္ခူ အဋ္ဌိံ ကတွာ မနသိ ကတွာ သဗ္ဗံ စေတသော သမန္နာဟရိတွာ ဩဟိတသောတာ ဓမ္မံ သုဏန္တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

“နိဿိတဿ စလိတံ, အနိဿိတဿ စလိတံ နတ္ထိ။ စလိတေ အသတိ ပဿဒ္ဓိ, ပဿဒ္ဓိယာ သတိ နတိ န ဟောတိ။ နတိယာ အသတိ အာဂတိဂတိ န ဟောတိ။ အာဂတိဂတိယာ အသတိ စုတူပပါတော န ဟောတိ။ စုတူပပါတေ အသတိ နေဝိဓ န ဟုရံ န ဥဘယမန္တရေန [န ဥဘယမန္တရေ (သဗ္ဗတ္ထ) မ. နိ. ၃.၃၉၃; သံ. နိ. ၄.၈၇ ပဿိတဗ္ဗံ]။ ဧသေဝန္တော ဒုက္ခဿာ”တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. စုန္ဒသုတ္တံ

၇၅. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ မလ္လေသု စာရိကံ စရမာနော မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ ယေန ပါဝါ တဒဝသရိ။ တတြ သုဒံ ဘဂဝါ ပါဝါယံ ဝိဟရတိ စုန္ဒဿ ကမ္မာရပုတ္တဿ အမ္ဗဝနေ။

အဿောသိ ခော စုန္ဒော ကမ္မာရပုတ္တော – “ဘဂဝါ ကိရ မလ္လေသု စာရိကံ စရမာနော မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ ပါဝံ အနုပ္ပတ္တော ပါဝါယံ ဝိဟရတိ မယှံ အမ္ဗဝနေ”တိ။ အထ ခော စုန္ဒော ကမ္မာရပုတ္တော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခော စုန္ဒံ ကမ္မာရပုတ္တံ ဘဂဝါ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေသိ သမာဒပေသိ သမုတ္တေဇေသိ သမ္ပဟံသေသိ။ အထ ခော စုန္ဒော ကမ္မာရပုတ္တော ဘဂဝတာ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿိတော သမာဒပိတော သမုတ္တေဇိတော သမ္ပဟံသိတော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “အဓိဝါသေတု မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သွာတနာယ ဘတ္တံ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေနာ”တိ။ အဓိဝါသေသိ ဘဂဝါ တုဏှီဘာဝေန။

အထ ခော စုန္ဒော ကမ္မာရပုတ္တော ဘဂဝတော အဓိဝါသနံ ဝိဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ အထ ခော စုန္ဒော ကမ္မာရပုတ္တော တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန သကေ နိဝေသနေ ပဏီတံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ ပဋိယာဒါပေတွာ ပဟူတဉ္စ သူကရမဒ္ဒဝံ ဘဂဝတော ကာလံ အာရောစာပေသိ – “ကာလော, ဘန္တေ, နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တ”န္တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေန ယေန စုန္ဒဿ ကမ္မာရပုတ္တဿ နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ နိသဇ္ဇ ခော ဘဂဝါ စုန္ဒံ ကမ္မာရပုတ္တံ အာမန္တေသိ – “ယံ တေ, စုန္ဒ, သူကရမဒ္ဒဝံ ပဋိယတ္တံ တေန မံ ပရိဝိသ, ယံ ပနညံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ ပဋိယတ္တံ တေန ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပရိဝိသာ”တိ။ “ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခော စုန္ဒော ကမ္မာရပုတ္တော ဘဂဝတော ပဋိဿုတွာ ယံ အဟောသိ သူကရမဒ္ဒဝံ ပဋိယတ္တံ တေန ဘဂဝန္တံ ပရိဝိသိ; ယံ ပနညံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ ပဋိယတ္တံ တေန ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပရိဝိသိ။

အထ ခော ဘဂဝါ စုန္ဒံ ကမ္မာရပုတ္တံ အာမန္တေသိ – “ယံ တေ, စုန္ဒ, သူကရမဒ္ဒဝံ အဝသိဋ္ဌံ တံ သောဗ္ဘေ နိခဏာဟိ။ နာဟံ တံ, စုန္ဒ, ပဿာမိ သဒေဝကေ လောကေ သမာရကေ သဗြဟ္မကေ သဿမဏဗြာဟ္မဏိယာ ပဇာယ သဒေဝမနုဿာယ ယဿ တံ ပရိဘုတ္တံ သမ္မာ ပရိဏာမံ ဂစ္ဆေယျ အညတြ တထာဂတဿာ”တိ [အညတြ တထာဂတေနာတိ (က. သီ.)]။ “ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခော စုန္ဒော ကမ္မာရပုတ္တော ဘဂဝတော ပဋိဿုတွာ ယံ အဟောသိ သူကရမဒ္ဒဝံ အဝသိဋ္ဌံ တံ သောဗ္ဘေ နိခဏိတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခော စုန္ဒံ ကမ္မာရပုတ္တံ ဘဂဝါ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေတွာ သမာဒပေတွာ သမုတ္တေဇေတွာ သမ္ပဟံသေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။

အထ ခေါ ဘဂဝတော စုန္ဒဿ ကမ္မာရပုတ္တဿ ဘတ္တံ ဘုတ္တာဝိဿ ခရော အာဗာဓော ဥပ္ပဇ္ဇိ၊ လောဟိတပက္ခန္ဒိကာ ပဗာဠှာ [ဗာဠှာ (သီ. သျာ. ပီ.)] ဝေဒနာ ဝတ္တန္တိ မာရဏန္တိကာ။ တတြ သုဒံ ဘဂဝါ သတော သမ္ပဇာနော အဓိဝါသေသိ အဝိဟညမာနော။ အထ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ – “အာယာမာနန္ဒ, ယေန ကုသိနာရာ တေနုပသင်္ကမိဿာမာ”တိ။ “ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။

“စုန္ဒဿ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ၊ ကမ္မာရဿာတိ မေ သုတံ။
အာဗာဓံ သမ္ဖုသီ ဓီရော၊ ပဗာဠှံ မာရဏန္တိကံ။

“ဘုတ္တဿ စ သူကရမဒ္ဒဝေန၊ ဗျာဓိပ္ပဗာဠှော ဥဒပါဒိ သတ္ထုနော။
ဝိရိစ္စမာနော [ဝိရိဉ္စမာနော (?) ဝိရေစမာနော (ဒီ. နိ. ၂.၁၉၀)] ဘဂဝါ အဝေါစ၊ ‘ဂစ္ဆာမဟံ ကုသိနာရံ နဂရ’”န္တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ မဂ္ဂါ ဩက္ကမ္မ ယေန အညတရံ ရုက္ခမူလံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ – “ဣင်္ဃ မေ တွံ, အာနန္ဒ, စတုဂ္ဂုဏံ သင်္ဃာဋိံ ပညာပေဟိ; ကိလန္တောသ္မိ, အာနန္ဒ, နိသီဒိဿာမီ”တိ။ “ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ပဋိဿုတွာ စတုဂ္ဂုဏံ သင်္ဃာဋိံ ပညာပေသိ။ နိသီဒိ ဘဂဝါ ပညတ္တေ အာသနေ။ နိသဇ္ဇ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ – “ဣင်္ဃ မေ တွံ, အာနန္ဒ, ပါနီယံ အာဟရ; ပိပါသိတောသ္မိ, အာနန္ဒ, ပိဝိဿာမီ”တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ဣဒါနိ, ဘန္တေ, ပဉ္စမတ္တာနိ သကဋသတာနိ အတိက္ကန္တာနိ။ တံ စက္ကစ္ဆိန္နံ ဥဒကံ ပရိတ္တံ လုဠိတံ အာဝိလံ သန္ဒတိ။ အယံ, ဘန္တေ, ကုကုဋ္ဌာ [ကကုတ္ထာ (သီ.), ကုကုဋ္ဋာ (သျာ.), ကကုဓာ (ဒီ. နိ. ၂.၁၉၁)] နဒီ အဝိဒူရေ အစ္ဆောဒကာ သာတောဒကာ သီတောဒကာ သေတောဒကာ သုပတိတ္ထာ ရမဏီယာ။ ဧတ္ထ ဘဂဝါ ပါနီယဉ္စ ပိဝိဿတိ ဂတ္တာနိ စ သီတီကရိဿတီ”တိ [သီတိံ ကရိဿတိ (သီ.), သီတံ ကရိဿတီတိ (သျာ. ပီ. က.)]။

ဒုတိယမ္ပိ ခေါ…ပေ.… တတိယမ္ပိ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ – “ဣင်္ဃ မေ တွံ, အာနန္ဒ, ပါနီယံ အာဟရ; ပိပါသိတောသ္မိ, အာနန္ဒ, ပိဝိဿာမီ”တိ။ “ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ပဋိဿုတွာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ယေန သာ နဒီ တေနုပသင်္ကမိ။ အထ ခေါ သာ နဒီ စက္ကစ္ဆိန္နာ ပရိတ္တာ လုဠိတာ အာဝိလာ သန္ဒမာနာ အာယသ္မန္တေ အာနန္ဒေ ဥပသင်္ကမန္တေ အစ္ဆာ ဝိပ္ပသန္နာ အနာဝိလာ သန္ဒတိ။

အထ ခေါ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ဧတဒဟောသိ – “အစ္ဆရိယံ ဝတ, ဘော, အဗ္ဘုတံ ဝတ, ဘော, တထာဂတဿ မဟိဒ္ဓိကတာ မဟာနုဘာဝတာ! အယဉ္ဟိ သာ နဒီ စက္ကစ္ဆိန္နာ ပရိတ္တာ လုဠိတာ အာဝိလာ သန္ဒမာနာ မယိ ဥပသင်္ကမန္တေ အစ္ဆာ ဝိပ္ပသန္နာ အနာဝိလာ သန္ဒတီ”တိ!! ပတ္တေန ပါနီယံ အာဒာယ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “အစ္ဆရိယံ, ဘန္တေ, အဗ္ဘုတံ, ဘန္တေ, တထာဂတဿ မဟိဒ္ဓိကတာ မဟာနုဘာဝတာ! အယဉ္ဟိ သာ, ဘန္တေ, နဒီ စက္ကစ္ဆိန္နာ ပရိတ္တာ လုဠိတာ အာဝိလာ သန္ဒမာနာ မယိ ဥပသင်္ကမန္တေ အစ္ဆာ ဝိပ္ပသန္နာ အနာဝိလာ သန္ဒတိ!! ပိဝတု ဘဂဝါ ပါနီယံ , ပိဝတု သုဂတော ပါနီယ”န္တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ပါနီယံ အပါယိ [အပါသိ (သီ.)]။ အထ ခေါ ဘဂဝါ မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ ယေန ကုကုဋ္ဌာ နဒီ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ကုကုဋ္ဌံ နဒိံ အဇ္ဈောဂါဟေတွာ နှာယိတွာ စ ပိဝိတွာ စ ပစ္စုတ္တရိတွာ ယေန အမ္ဗဝနံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ စုန္ဒကံ အာမန္တေသိ – “ဣင်္ဃ မေ တွံ, စုန္ဒက, စတုဂ္ဂုဏံ သင်္ဃာဋိံ ပညာပေဟိ; ကိလန္တောသ္မိ, စုန္ဒက, နိပဇ္ဇိဿာမီ”တိ ။ “ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခေါ အာယသ္မာ စုန္ဒကော ဘဂဝတော ပဋိဿုတွာ စတုဂ္ဂုဏံ သင်္ဃာဋိံ ပညာပေသိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ဒက္ခိဏေန ပဿေန သီဟသေယျံ ကပ္ပေသိ ပါဒေ ပါဒံ အစ္စာဓာယ သတော သမ္ပဇာနော ဥဋ္ဌာနသညံ မနသိ ကရိတွာ။ အာယသ္မာ ပန စုန္ဒကော တတ္ထေဝ ဘဂဝတော ပုရတော နိသီဒိ။

"ဂန္တွာန ဗုဒ္ဓေ နဒိကံ ကုကုဋ္ဌံ၊
အစ္ဆောဒကံ သာတုဒကံ [သာတောဒကံ (သဗ္ဗတ္ထ)] ဝိပ္ပသန္နံ။
သြကဟိ သတ္ထာ သုကိလန္တရူပေါ၊
တထာဂတော အပ္ပဋိမောဓ လောကေ။

"နှာတွာ စ ပိဝိတွာ စုဒတာရိ [နှာတွာ စ ဥတ္တရိ (က.)] သတ္ထာ၊
ပုရက္ခတော ဘိက္ခုဂဏဿ မဇ္ဈေ။
သတ္ထာ ပဝတ္တာ ဘဂဝါ က္ဂမ ဓမ္မေ၊
ဥပာဂမိ အမ္ဗဝနံ မဟေသိ။
အာမန္တယိ စုန္ဒကံ နာမ ဘိက္ခုံ၊
စတုဂ္ဂုဏံ သန္ထရ [ပတ္ထရ (သီ. ပီ.)] မေ နိပဇ္ဇံ။

"သော စောဒိတော ဘာဝိတတ္တေန စုန္ဒော၊
စတုဂ္ဂုဏံ သန္ထရိ [ပတ္ထရိ (သီ. ပီ.)] ခိပ္ပမေဝ။
နိပဇ္ဇိ သတ္ထာ သုကိလန္တရူပေါ၊
စုန္ဒောပိ တတ္ထ ပမုခေ နိသီဒီ"တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ – "သိယာ ခော , ပနာနန္ဒ, စုန္ဒဿ ကမ္မာရပုတ္တဿ ကောစိ ဝိပ္ပဋိသာရံ ဥပဒဟေယျ – 'တဿ တေ, အာဝုသော စုန္ဒ, အလာဘာ, တဿ တေ ဒုလ္လဒ္ဓံ ယဿ တေ တထာဂတော ပစ္ဆိမံ ပိဏ္ဍပာတံ ဘုဉ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗုတော'တိ။ စုန္ဒဿာနန္ဒ, ကမ္မာရပုတ္တဿ ဧဝံ ဝိပ္ပဋိသာရော ပဋိဝိနောဒေတဗ္ဗော –

"'တဿ တေ, အာဝုသော စုန္ဒ, လာဘာ, တဿ တေ သုလဒ္ဓံ ယဿ တေ တထာဂတော ပစ္ဆိမံ ပိဏ္ဍပာတံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗုတော။ သမ္မုခါ မေတံ, အာဝုသော စုန္ဒ, ဘဂဝတော သုတံ, သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ – ဒွေမေ ပိဏ္ဍပာတာ သမသမဖလာ သမသမဝိပါကာ အတိဝိယ အညေဟိ ပိဏ္ဍပာတေဟိ မဟပ္ဖလတရာ စ မဟာနိသံသတရာ စ။ ကတမေ ဒွေ? ယဉ္စ ပိဏ္ဍပာတံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ တထာဂတော အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈတိ, ယဉ္စ ပိဏ္ဍပာတံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ အနုပာဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယတိ။ ဣမေ ဒွေ ပိဏ္ဍပာတာ သမသမဖလာ သမသမဝိပါကာ အတိဝိယ အညေဟိ ပိဏ္ဍပာတေဟိ မဟပ္ဖလတရာ စ မဟာနိသံသတရာ စ။

"'အာယုသံဝတ္တနိကံ အာယသ္မတာ စုန္ဒေန ကမ္မာရပုတ္တေန ကမ္မံ ဥပစိတံ, ဝဏ္ဏသံဝတ္တနိကံ အာယသ္မတာ စုန္ဒေန ကမ္မာရပုတ္တေန ကမ္မံ ဥပစိတံ, သုခသံဝတ္တနိကံ အာယသ္မတာ စုန္ဒေန ကမ္မာရပုတ္တေန ကမ္မံ ဥပစိတံ, သဂ္ဂသံဝတ္တနိကံ အာယသ္မတာ စုန္ဒေန ကမ္မာရပုတ္တေန ကမ္မံ ဥပစိတံ, ယသသံဝတ္တနိကံ အာယသ္မတာ စုန္ဒေန ကမ္မာရပုတ္တေန ကမ္မံ ဥပစိတံ, အာဓိပတေယျသံဝတ္တနိကံ အာယသ္မတာ စုန္ဒေန ကမ္မာရပုတ္တေန ကမ္မံ ဥပစိတ'န္တိ။ စုန္ဒဿာနန္ဒ, ကမ္မာရပုတ္တဿ ဧဝံ ဝိပ္ပဋိသာရော ပဋိဝိနောဒေတဗ္ဗော"တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

"ဒဒတော ပုညံ ပဝဍ္ဎတိ၊
သံယမတော ဝေရံ န စီယတိ။
ကုသလော စ ဇဟာတိ ပာပကံ၊
ရာဂဒောသမောဟက္ခယာ သနိဗ္ဗုတော"တိ [ပရိနိဗ္ဗုတောတိ (သီ. သျာ. ပီ.)] ။ ပဉ္စမံ။

၆. ပာဋလိဂါမိယသုတ္တံ

၇၆. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ မဂဓေသု စာရိကံ စရမာနော မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ ယေန ဟဋ္ဌလိကဗောမ တဒဝသရိ။ အဿောသုံ ခော ဟဋ္ဌလိကဗမိယာ [ဟဋ္ဌလိကဗမိကာ (ဒီ. နိ. ၂.၁၄၈)] ဥပါသကာ – ''ဘဂဝါ ကိရ မဂဓေသု စာရိကံ စရမာနော မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ ဟဋ္ဌလိကဗံ အနုပ္ပတ္တော''တိ။ အထ ခော ဟဋ္ဌလိကဗမိယာ ဥပါသကာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခော ဟဋ္ဌလိကဗမိယာ ဥပါသကာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ – ''အဓိဝါသေတု နော, ဘန္တေ, ဘဂဝါ အာဝသထာဂါရ''န္တိ။ အဓိဝါသေသိ ဘဂဝါ တုဏှီဘာဝေန။

အထ ခော ဟဋ္ဌလိကဗမိယာ ဥပါသကာ ဘဂဝတော အဓိဝါသနံ ဝိဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ယေနာဝသထာဂါရံ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ သဗ္ဗသန္ထရိံ အာဝသထာဂါရံ သန္ထရိတွာ အာသနာနိ ပညာပေတွာ ဥဒကမဏိကံ ပတိဋ္ဌာပေတွာ တေလပ္ပဒီပံ အာရောပေတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌံသု။ ဧကမန္တံ ဌိတာ ခော ဟဋ္ဌလိကဗမိယာ ဥပါသကာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ – ''သဗ္ဗသန္ထရိသန္ထတံ [သဗ္ဗသန္ထရိံ သန္ထတံ (သီ. သျာ. ပီ.)] , ဘန္တေ, အာဝသထာဂါရံ; အာသနာနိ ပညတ္တာနိ; ဥဒကမဏိကော ပတိဋ္ဌာပိတော [ဥဒကမဏိကံ ပတိဋ္ဌာပိတံ (သျာ.)] တေလပ္ပဒီပေါ အာရောပိတော။ ယဿဒါနိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ကာလံ မညတီ''တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေန ယေန အာဝသထာဂါရံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပါဒေ ပက္ခာလေတွာ အာဝသထာဂါရံ ပဝိသိတွာ မဇ္ဈိမံ ထမ္ဘံ နိဿာယ ပုရတ္ထာဘိမုခော နိသီဒိ။ ဘိက္ခုသင်္ဃောပိ ခော ပါဒေ ပက္ခာလေတွာ အာဝသထာဂါရံ ပဝိသိတွာ ပစ္ဆိမံ ဘိတ္တိံ နိဿာယ ပုရတ္ထာဘိမုခော နိသီဒိ ဘဂဝန္တံယေဝ ပုရက္ခတွာ။ ဟဋ္ဌလိကဗမိယာပိ ခော ဥပါသကာ ပါဒေ ပက္ခာလေတွာ အာဝသထာဂါရံ ပဝိသိတွာ ပုရတ္ထိမံ ဘိတ္တိံ နိဿာယ ပစ္ဆိမာဘိမုခါ နိသီဒိံသု ဘဂဝန္တံယေဝ ပုရက္ခတွာ။ အထ ခော ဘဂဝါ ဟဋ္ဌလိကဗမိယေ ဥပါသကေ အာမန္တေသိ –

''ပဉ္စိမေ, ဂဟပတယော, အာဒီနဝါ ဒုဿီလဿ သီလဝိပတ္တိယာ။ ကတမေ ပဉ္စ? ဣဓ, ဂဟပတယော, ဒုဿီလော သီလဝိပန္နော ပမာဒာဓိကရဏံ မဟတိံ ဘောဂဇာနိံ နိဂစ္ဆတိ။ အယံ ပဌမော အာဒီနဝေါ ဒုဿီလဿ သီလဝိပတ္တိယာ။

''ပုန စပရံ, ဂဟပတယော, ဒုဿီလဿ သီလဝိပန္နဿ ပါပကော ကိတ္တိသဒ္ဒေါ အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆတိ။ အယံ ဒုတိယော အာဒီနဝေါ ဒုဿီလဿ သီလဝိပတ္တိယာ။

''ပုန စပရံ, ဂဟပတယော, ဒုဿီလော သီလဝိပန္နော ယညဒေဝ ပရိသံ ဥပသင်္ကမတိ – ယဒိ ခတ္တိယပရိသံ, ယဒိ ဗြာဟ္မဏပရိသံ, ယဒိ ဂဟပတိပရိသံ, ယဒိ သမဏပရိသံ – အဝိသာရဒေါ ဥပသင်္ကမတိ မင်္ကုဘူတော။ အယံ တတိယော အာဒီနဝေါ ဒုဿီလဿ သီလဝိပတ္တိယာ။

''ပုန စပရံ, ဂဟပတယော, ဒုဿီလော သီလဝိပန္နော သမ္မူဠှော ကာလံ ကရောတိ။ အယံ စတုတ္ထော အာဒီနဝေါ ဒုဿီလဿ သီလဝိပတ္တိယာ။

''ပုန စပရံ, ဂဟပတယော, ဒုဿီလော သီလဝိပန္နော ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ အယံ ပဉ္စမော အာဒီနဝေါ ဒုဿီလဿ သီလဝိပတ္တိယာ။ ဣမေ ခော, ဂဟပတယော, ပဉ္စ အာဒီနဝါ ဒုဿီလဿ သီလဝိပတ္တိယာ။

''ပဉ္စိမေ, ဂဟပတယော, အာနိသံသာ သီလဝတော သီလသမ္ပဒါယ။ ကတမေ ပဉ္စ? ဣဓ, ဂဟပတယော, သီလဝါ သီလသမ္ပန္နော အပ္ပမာဒာဓိကရဏံ မဟန္တံ ဘောဂက္ခန္ဓံ အဓိဂစ္ဆတိ။ အယံ ပဌမော အာနိသံသော သီလဝတော သီလသမ္ပဒါယ။

“ပုန စပရံ, ဂဟပတယော, သီလဝတော သီလသမ္ပန္နဿ ကလျာဏော ကိတ္တိသဒ္ဒော အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆတိ။ အယံ ဒုတိယော အာနိသံသော သီလဝတော သီလသမ္ပဒါယ။

“ပုန စပရံ, ဂဟပတယော, သီလဝတော သီလသမ္ပန္နဿ ယညဒေဝ ပရိသံ ဥပသင်္ကမတိ – ယဒိ ခတ္တိယပရိသံ , ယဒိ ဗြာဟ္မဏပရိသံ, ယဒိ ဂဟပတိပရိသံ, ယဒိ သမဏပရိသံ – ဝိသာရဒေါ ဥပသင်္ကမတိ အမင်္ကုဘူတော။ အယံ တတိယော အာနိသံသော သီလဝတော သီလသမ္ပဒါယ။

“ပုန စပရံ, ဂဟပတယော, သီလဝတော သီလသမ္ပန္နဿ အသမ္မူဠှော ကာလင်္ကရောတိ။ အယံ စတုတ္ထော အာနိသံသော သီလဝတော သီလသမ္ပဒါယ။

“ပုန စပရံ, ဂဟပတယော, သီလဝတော သီလသမ္ပန္နဿ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။ အယံ ပဉ္စမော အာနိသံသော သီလဝတော သီလသမ္ပဒါယ။ ဣမေ ခေါ, ဂဟပတယော, ပဉ္စ အာနိသံသာ သီလဝတော သီလသမ္ပဒါယာ”တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ပာဋလိဂါမိယေ ဥပါသကေ ဗဟုဒေဝ ရတ္တိံ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေတွာ သမာဒပေတွာ သမုတ္တေဇေတွာ သမ္ပဟံသေတွာ ဥယျောဇေသိ – “အဘိက္ကန္တာ ခေါ, ဂဟပတယော, ရတ္တိ; ယဿဒါနိ တုမှေ ကာလံ မညထာ”တိ။ [“ဧဝံ ဘန္တေ”တိ ခေါ ပာဋလိဂါမိယာ ဥပါသကာ ဘဂဝတော ပဋိဿုတွာ (မဟာဝ. ၂၈၅; ဒီ. နိ. ၂.၁၅၁)] အထ ခေါ ပာဋလိဂါမိယာ ဥပါသကာ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ [“ဧဝံ ဘန္တေ”တိ ခေါ ပာဋလိဂါမိယာ ဥပါသကာ ဘဂဝတော ပဋိဿုတွာ (မဟာဝ. ၂၈၅; ဒီ. နိ. ၂.၁၅၁)] ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကမိံသု။ အထ ခေါ ဘဂဝါ အစိရပက္ကန္တေသု ပာဋလိဂါမိယေသု ဥပါသကေသု သုညာဂါရံ ပါဝိသိ။

တေန ခေါ ပန သမယေန သုနိဓဝဿကာရာ [သုနီဓဝဿကာရာ (သီ. သျာ. ပီ.)] မဂဓမဟာမတ္တာ ပာဋလိဂါမေ နဂရံ မာပေန္တိ ဝဇ္ဇီနံ ပဋိဗာဟာယ။ တေန ခေါ ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ ဒေဝတာယော သဟဿသဟဿေဝ [သဟဿေဝ (သျာ. က.), သဟဿသဟဿေဝ (ပီ.)] ပာဋလိဂါမေ ဝတ္ထူနိ ပရိဂ္ဂဏှန္တိ။ ယသ္မိံ ပဒေသေ မဟေသက္ခာ ဒေဝတာ ဝတ္ထူနိ ပရိဂ္ဂဏှန္တိ မဟေသက္ခာနံ တတ္ထ ရညံ ရာဇမဟာမတ္တာနံ စိတ္တာနိ နမန္တိ နိဝေသနာနိ မာပေတုံ။ ယသ္မိံ ပဒေသေ မဇ္ဈိမာ ဒေဝတာ ဝတ္ထူနိ ပရိဂ္ဂဏှန္တိ မဇ္ဈိမာနံ တတ္ထ ရညံ ရာဇမဟာမတ္တာနံ စိတ္တာနိ နမန္တိ နိဝေသနာနိ မာပေတုံ။ ယသ္မိံ ပဒေသေ နီစာ ဒေဝတာ ဝတ္ထူနိ ပရိဂ္ဂဏှန္တိ နီစာနံ တတ္ထ ရညံ ရာဇမဟာမတ္တာနံ စိတ္တာနိ နမန္တိ နိဝေသနာနိ မာပေတုံ။

အဒ္ဒသာ ခေါ ဘဂဝါ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန တာ ဒေဝတာယော သဟဿသဟဿေဝ ပာဋလိဂါမေ ဝတ္ထူနိ ပရိဂ္ဂဏှန္တိယော။ ယသ္မိံ ပဒေသေ မဟေသက္ခာ ဒေဝတာ ဝတ္ထူနိ ပရိဂ္ဂဏှန္တိ, မဟေသက္ခာနံ တတ္ထ ရညံ ရာဇမဟာမတ္တာနံ စိတ္တာနိ နမန္တိ နိဝေသနာနိ မာပေတုံ။ ယသ္မိံ ပဒေသေ မဇ္ဈိမာ ဒေဝတာ ဝတ္ထူနိ ပရိဂ္ဂဏှန္တိ, မဇ္ဈိမာနံ တတ္ထ ရညံ ရာဇမဟာမတ္တာနံ စိတ္တာနိ နမန္တိ နိဝေသနာနိ မာပေတုံ။ ယသ္မိံ ပဒေသေ နီစာ ဒေဝတာ ဝတ္ထူနိ ပရိဂ္ဂဏှန္တိ, နီစာနံ တတ္ထ ရညံ ရာဇမဟာမတ္တာနံ စိတ္တာနိ နမန္တိ နိဝေသနာနိ မာပေတုံ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ တဿာ ရတ္တိယာ ပစ္စူသသမယေ ပစ္စုဋ္ဌာယ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ –

“ကေ နု ခေါ [ကော နု ခေါ (သဗ္ဗတ္ထ)] အာနန္ဒ ပာဋလိဂါမေ နဂရံ မာပေန္တီ”တိ [မာပေတီတိ (သဗ္ဗတ္ထ)] ။ “သုနိဓဝဿကာရာ, ဘန္တေ, မဂဓမဟာမတ္တာ ပာဋလိဂါမေ နဂရံ မာပေန္တိ ဝဇ္ဇီနံ ပဋိဗာဟာယာ”တိ။ “သေယျထာပိ, အာနန္ဒ, ဒေဝေဟိ တာဝတိံသေဟိ သဒ္ဓိံ မန္တေတွာ; ဧဝမေဝ ခေါ, အာနန္ဒ, သုနိဓဝဿကာရာ မဂဓမဟာမတ္တာ ပာဋလိဂါမေ နဂရံ မာပေန္တိ ဝဇ္ဇီနံ ပဋိဗာဟာယ။ ဣဓာဟံ, အာနန္ဒ, အဒ္ဒသံ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သမ္ဗဟုလာ ဒေဝတာယော သဟဿသဟဿေဝ ပာဋလိဂါမေ ဝတ္ထူနိ ပရိဂ္ဂဏှန္တိယော။ ယသ္မိံ ပဒေသေ မဟေသက္ခာ ဒေဝတာ ဝတ္ထူနိ ပရိဂ္ဂဏှန္တိ မဟေသက္ခာနံ တတ္ထ ရညံ ရာဇမဟာမတ္တာနံ စိတ္တာနိ နမန္တိ နိဝေသနာနိ မာပေတုံ။ ယသ္မိံ ပဒေသေ မဇ္ဈိမာ ဒေဝတာ ဝတ္ထူနိ ပရိဂ္ဂဏှန္တိ မဇ္ဈိမာနံ တတ္ထ ရညံ ရာဇမဟာမတ္တာနံ စိတ္တာနိ နမန္တိ နိဝေသနာနိ မာပေတုံ။ ယသ္မိံ ပဒေသေ နီစာ ဒေဝတာ ဝတ္ထူနိ ပရိဂ္ဂဏှန္တိ နီစာနံ

တတ္ထ ရညံ ရာဇမဟာမတ္တာနံ စိတ္တာနိ နမန္တိ နိဝေသနာနိ မာပေတုံ။ ယာဝတာ, အာနန္ဒ, အရိယံ အာယတနံ ယာဝ တာ ဝဏိပ္ပထော ဣဒံ အဂ္ဂနဂရံ ဘဝိဿတိ ပာဋလိပုတ္တံ ပုဋဘေဒနံ။ ပာဋလိပုတ္တဿ ခော, အာနန္ဒ, တယော အန္တရာယာ ဘဝိဿန္တိ – အဂ္ဂိတော ဝာ ဥဒကတော ဝာ မိထုဘေဒတော ဝာ”တိ။

အထ ခော သုနိဓဝဿကာရာ မဂဓမဟာမတ္တာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိံသု။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရာဏီယံ [သာရာဏီယံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌံသု။ ဧကမန္တံ ဌိတာ ခော သုနိဓဝဿကာရာ မဂဓမဟာမတ္တာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ – “အဓိဝါသေတု နော ဘဝံ ဂေါတမော အဇ္ဇတနာယ ဘတ္တံ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေနာ”တိ။ အဓိဝါသေသိ ဘဂဝါ တုဏှီဘာဝေန။

အထ ခော သုနိဓဝဿကာရာ မဂဓမဟာမတ္တာ ဘဂဝတော အဓိဝါသနံ ဝိဒိတွာ ယေန သကော အာဝသထော တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ သကေ အာဝသထေ ပဏီတံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ ပဋိယာဒာပေတွာ ဘဂဝတော ကာလံ အာရောစေသုံ – “ကာလော, ဘော ဂေါတမ, နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တ”န္တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒာယ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေန ယေန သုနိဓဝဿကာရာနံ မဂဓမဟာမတ္တာနံ အာဝသထော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ အထ ခော သုနိဓဝဿကာရာ မဂဓမဟာမတ္တာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပဏီတေန ခါဒနီယေန ဘောဇနီယေန သဟတ္ထာ သန္တပ္ပေသုံ သမ္ပဝါရေသုံ။

အထ ခော သုနိဓဝဿကာရာ မဂဓမဟာမတ္တာ ဘဂဝန္တံ ဘုတ္တာဝိံ ဩနီတပတ္တပါဏိံ အညတရံ နီစံ အာသနံ ဂဟေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နေ ခော သုနိဓဝဿကာရေ မဂဓမဟာမတ္တေ ဘဂဝါ ဣမာဟိ ဂါထာဟိ အနုမောဒိ –

“ယသ္မိံ ပဒေသေ ကပ္ပေတိ, ဝါသံ ပဏ္ဍိတဇာတိယော။
သီလဝန္တေတ္ထ ဘောဇေတွာ, သညတေ ဗြဟ္မစာရယော [ဗြဟ္မစာရိနော (သျာ.)၊ ဗြဟ္မစရိယေ (ပီ. က.)]။

“ယာ တတ္ထ ဒေဝတာ အာသုံ, တာသံ ဒက္ခိဏမာဒိသေ။
တာ ပူဇိတာ ပူဇယန္တိ, မာနိတာ မာနယန္တိ နံ။

“တတော နံ အနုကမ္ပန္တိ, မာတာ ပုတ္တံဝ ဩရသံ။
ဒေဝတာနုကမ္ပိတော ပေါသော, သဒာ ဘဒ္ရာနိ ပဿတီ”တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ သုနိဓဝဿကာရာနံ မဂဓမဟာမတ္တာနံ ဣမာဟိ ဂါထာဟိ အနုမောဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။

တေန ခော ပန သမယေန သုနိဓဝဿကာရာ မဂဓမဟာမတ္တာ ဘဂဝန္တံ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော အနုဗန္ဓာ ဟောန္တိ – “ယေနဇ္ဇ သမဏော ဂေါတမော ဒွါရေန နိက္ခမိဿတိ တံ ‘ဂေါတမဒွါရံ’ နာမ ဘဝိဿတိ။ ယေန တိတ္ထေန ဂင်္ဂံ နဒိံ တရိဿတိ တံ ‘ဂေါတမတိတ္ထံ’ နာမ ဘဝိဿတီ”တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ယေန ဒွါရေန နိက္ခမိ တံ ‘ဂေါတမဒွါရံ’ နာမ အဟောသိ။ အထ ခော ဘဂဝါ ယေန ဂင်္ဂါ နဒီ တေနုပသင်္ကမိ။ တေန ခော ပန သမယေန ဂင်္ဂါ နဒီ ပူရာ ဟောတိ သမတိတ္တိကာ ကာကပေယျာ။ အပ္ပေကစ္စေ မနုဿာ နာဝံ ပရိယေသန္တိ, အပ္ပေကစ္စေ ဥဠုမ္ပံ ပရိယေသန္တိ, အပ္ပေကစ္စေ ကုလ္လံ ဗန္ဓန္တိ အပါရာ ပါရံ ဂန္တုကာမာ။ အထ ခော ဘဂဝါ – သေယျထာပိ နာမ ဗလဝါ ပုရိသော သမိဉ္ဇိတံ ဝါ ဗာဟံ ပသာရေယျ, ပသာရိတံ ဝါ ဗာဟံ သမိဉ္ဇေယျ, ဧဝမေဝ – ဂင်္ဂါယ နဒိယာ ဩရိမတီရေ [ဩရိမတီရာ (ဗဟူသု) မဟာဝ. ၂၈၆; ဒီ. နိ. ၂.၁၅၄ ပဿိတဗ္ဗံ)] အန္တရဟိတော ပါရိမတီရေ ပစ္စုဋ္ဌာသိ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေန ။

အဒ္ဒသာ ခော ဘဂဝါ တေ မနုဿေ အပေက္ခကေစ္စ နာဝံ ပရိယေသန္တေ, အပေက္ခကေစ္စ ဥဠုမ္ပံ ပရိယေသန္တေ, အပေက္ခကေစ္စ ကုလ္လံ ဗန္ဓန္တေ အပါရာ ပါရံ ဂန္တုကာမေ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

“ယေ တရန္တိ အဏ္ဏဝံ သရံ၊
သေတုံ ကတွာန ဝိသဇ္ဇ ပလ္လလာနိ။
ကုလ္လဉှိ ဇနော ပဗန္ဓတိ [ဗန္ဓတိ (သျာ. ပီ.)] ၊
တိဏ္ဏာ [နိတိဏ္ဏာ (က.)] မေဓာဝိနော ဇနာ”တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ဒွိဓာပထသုတ္တံ

၇၇. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ကောသလေသု အဒ္ဓာနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော ဟောတိ အာယသ္မတာ နာဂသမာလေန ပစ္ဆာသမဏေန။ အဒ္ဒသာ ခော အာယသ္မာ နာဂသမာလော အန္တရာမဂ္ဂေ ဒွိဓာပထံ [ဒွေဓာပထံ (သီ.)]။ ဒိသွာန ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “အယံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ပန္ထော; ဣမိနာ ဂစ္ဆာမာ”တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ နာဂသမာလံ ဧတဒဝေါစ – “အယံ, နာဂသမာလ, ပန္ထော; ဣမိနာ ဂစ္ဆာမာ”တိ။

ဒုတိယမ္ပိ။ပေ.။ တတိယမ္ပိ ခော အာယသ္မာ နာဂသမာလော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “အယံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ပန္ထော; ဣမိနာ ဂစ္ဆာမာ”တိ ။ တတိယမ္ပိ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ နာဂသမာလံ ဧတဒဝေါစ – “အယံ, နာဂသမာလ, ပန္ထော; ဣမိနာ ဂစ္ဆာမာ”တိ။ အထ ခော အာယသ္မာ နာဂသမာလော ဘဂဝတော ပတ္တစီဝရံ တတ္ထေဝ ဆမာယံ နိက္ခိပိတွာ ပက္ကာမိ – “ဣဒံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော ပတ္တစီဝရ”န္တိ။

အထ ခော အာယသ္မတော နာဂသမာလဿ တေန ပန္ထေန ဂစ္ဆန္တဿ အန္တရာမဂ္ဂေ စောရာ နိက္ခမိတွာ ဟတ္ထေဟိ စ ပါဒေဟိ စ အာကောဋ္ဋေသုံ ပတ္တဉ္စ ဘိန္ဒိံသု သင်္ဃာဋိဉ္စ ဝိပ္ပါလေသုံ။ အထ ခော အာယသ္မာ နာဂသမာလော ဘိန္နေန ပတ္တေန ဝိပ္ပါလိတာယ သင်္ဃာဋိယာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော အာယသ္မာ နာဂသမာလော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ဣဓ မယှံ, ဘန္တေ, တေန ပန္ထေန ဂစ္ဆန္တဿ အန္တရာမဂ္ဂေ စောရာ နိက္ခမိတွာ ဟတ္ထေဟိ စ ပါဒေဟိ စ အာကောဋ္ဋေသုံ, ပတ္တဉ္စ ဘိန္ဒိံသု, သင်္ဃာဋိဉ္စ ဝိပ္ပါလေသု”န္တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

“သဒ္ဓိံ စရမေကတော ဝသံ၊
မိဿော အညဇနေန ဝေဒဂူ။
ဝိဒွါ ပဇဟာတိ ပါပကံ၊
ကောဉ္စော ခီရပကောဝ နိန္နဂ”န္တိ။ သတ္တမံ။

၈. ဝိသာခါသုတ္တံ

၇၈. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ပုဗ္ဗာရာမေ မိဂါရမာတုပါသာဒေ။ တေန ခော ပန သမယေန ဝိသာခါယ မိဂါရမာတုယာ နတ္တာ ကာလင်္ကတာ ဟောတိ ပိယာ မနာပါ။ အထ ခော ဝိသာခါ မိဂါရမာတာ အလ္လဝတ္ထာ အလ္လကေသာ ဒိဝါ ဒိဝဿ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခော ဝိသာခံ မိဂါရမာတရံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

“ဟန္ဒ ကုတော နု တွံ, ဝိသာခေ, အာဂစ္ဆသိ အလ္လဝတ္ထာ အလ္လကေသာ ဣဓူပသင်္ကန္တာ ဒိဝါ ဒိဝဿာ”တိ? “နတ္တာ မေ, ဘန္တေ, ပိယာ မနာပါ ကာလင်္ကတာ။ တေနာဟံ အလ္လဝတ္ထာ အလ္လကေသာ ဣဓူပသင်္က

န္တာ ဒိတ ဒိဝသ္မာ''တိ။ ''ကုသ္မေယ္ယာသိ တ္ဝံ, ဝိသာခေ, ယာဝတိကာ [ယာဝတကာ (?)] သာဝတ္ထိယာ မနုဿာ တာဝတိကေ [တာဝတကေ (?)] ပုတ္တေ စ နတ္တာရော စာ''တိ? ''ကုသ္မေယ္ယာဟံ, ဘဂဝ [ကုသ္မေယ္ယာဟံ ဘန္တေ ဘဂဝါ (သ္ယာ.)] ယာဝတိကာ သာဝတ္ထိယာ မနုဿာ တာဝတိကေ ပုတ္တေ စ နတ္တာရော စာ''တိ။

''ကီဝဗဟုကာ ပန, ဝိသာခေ, သာဝတ္ထိယာ မနုဿာ ဒေဝသိကံ ကာလံ ကရောန္တီ''တိ? ''ဒသပိ, ဘန္တေ, သာဝတ္ထိယာ မနုဿာ ဒေဝသိကံ ကာလံ ကရောန္တိ; နဝပိ, ဘန္တေ။ အဋ္ဌပိ, ဘန္တေ။ သတ္တပိ, ဘန္တေ။ ဆပိ, ဘန္တေ။ ပဉ္စပိ, ဘန္တေ။ စတ္တာရောပိ, ဘန္တေ။ တီဏိပိ, ဘန္တေ။ ဒွေပိ, ဘန္တေ, သာဝတ္ထိယာ မနုဿာ ဒေဝသိကံ ကာလံ ကရောန္တိ။ ဧကောပိ, ဘန္တေ, သာဝတ္ထိယာ မနုဿော ဒေဝသိကံ ကာလံ ကရောတိ။ အဝိဝိတ္တာ, ဘန္တေ, သာဝတ္ထိ မနုဿေဟိ ကာလံ ကရောန္တေဟီ''တိ။

''တံ ကိံ မညသိ, ဝိသာခေ, အပိ နု တ္ဝံ ကဒာစိ ကရဟစိ အနလ္လဝတ္ထာ ဝါ ဘဝေယ္ယာသိ အနလ္လကေသာ ဝါ''တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ။ အလံ မေ, ဘန္တေ, တာဝ ဗဟုကေဟိ ပုတ္တေဟိ စ နတ္တာရေဟိ စာ''တိ။

''ယေသံ ခော, ဝိသာခေ, သတံ ပိယာနိ, သတံ တေသံ ဒုက္ခာနိ; ယေသံ နဝုတိ ပိယာနိ, နဝုတိ တေသံ ဒုက္ခာနိ; ယေသံ အသီတိ ပိယာနိ, အသီတိ တေသံ ဒုက္ခာနိ; ယေသံ သတ္တတိ ပိယာနိ, သတ္တတိ တေသံ ဒုက္ခာနိ; ယေသံ သဋ္ဌိ ပိယာနိ, သဋ္ဌိ တေသံ ဒုက္ခာနိ; ယေသံ ပညာသံ ပိယာနိ, ပညာသံ တေသံ ဒုက္ခာနိ; ယေသံ စတ္တာရီသံ ပိယာနိ, စတ္တာရီသံ တေသံ ဒုက္ခာနိ, ယေသံ တိံသံ ပိယာနိ, တိံသံ တေသံ ဒုက္ခာနိ; ယေသံ ဝီသတိ ပိယာနိ, ဝီသတိ တေသံ ဒုက္ခာနိ, ယေသံ ဒသ ပိယာနိ, ဒသ တေသံ ဒုက္ခာနိ; ယေသံ နဝ ပိယာနိ, နဝ တေသံ ဒုက္ခာနိ; ယေသံ အဋ္ဌ ပိယာနိ, အဋ္ဌ တေသံ ဒုက္ခာနိ; ယေသံ သတ္တ ပိယာနိ, သတ္တ တေသံ ဒုက္ခာနိ; ယေသံ ဆ ပိယာနိ, ဆ တေသံ ဒုက္ခာနိ; ယေသံ ပဉ္စ ပိယာနိ, ပဉ္စ တေသံ ဒုက္ခာနိ; ယေသံ စတ္တာရိ ပိယာနိ, စတ္တာရိ တေသံ ဒုက္ခာနိ; ယေသံ တီဏိ ပိယာနိ, တီဏိ တေသံ ဒုက္ခာနိ; ယေသံ ဒွေ ပိယာနိ, ဒွေ တေသံ ဒုက္ခာနိ; ယေသံ ဧကံ ပိယံ, ဧကံ တေသံ ဒုက္ခံ; ယေသံ နတ္ထိ ပိယံ, နတ္ထိ တေသံ ဒုက္ခံ, အသောကာ တေ ဝိရဇာ အနုပာယာသာတိ ဝဒာမီ''တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတ္ဝာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒာနေသိ –

''ယေ ကေစိ သောကာ ပရိဒေဝိတာ ဝါ၊
ဒုက္ခာ စ [ဒုက္ခာ ဝ (အဋ္ဌ.)] လောကသ္မိမနေကရူပါ။
ပိယံ ပဋိစ္စပ္ပဘဝန္တိ ဧတေ၊
ပိယေ အသန္တေ န ဘဝန္တိ ဧတေ။

''တသ္မာ ဟိ တေ သုခိနော ဝီတသောကာ၊
ယေသံ ပိယံ နတ္ထိ ကုဟိဉ္စိ လောကေ။
တသ္မာ အသောကံ ဝိရဇံ ပတ္ထယာနော၊
ပိယံ န ကယိရာထ ကုဟိဉ္စိ လောကေ''တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ပဌမဒဗ္ဗသုတ္တံ

၇၉. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဝေဠုဝနေ ကလန္ဒကနိဝါပေ။ အထ ခော အာယသ္မာ ဒဗ္ဗော မလ္လပုတ္တော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတ္ဝာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော အာယသ္မာ ဒဗ္ဗော မလ္လပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ပရိနိဗ္ဗာနကာလော မေ အဒါနိ, သုဂတာ''တိ။ ''ယဿဒါနိ တ္ဝံ, ဒဗ္ဗ, ကာလံ မညသီ''တိ။

အထ ခော အာယသ္မာ ဒဗ္ဗော မလ္လပုတ္တော ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတ္ဝာ ပဒက္ခိဏံ ကတ္ဝာ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ အာကာသေ အန္တလိက္ခေ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိတ္ဝာ တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတ္ဝာ ဝုဋ္ဌဟိတ္ဝာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။

အထ ခော အာယသ္မတော ဒဗ္ဗဿ မလ္လပုတ္တဿ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ အာကာသေ အန္တလိက္ခေ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိတွာ တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ ပရိနိဗ္ဗုတဿ သရီရဿ ဈာယမာနဿ ဍယှမာနဿ နေဝ ဆာရိကာ ပညာယိတ္ထ န မသိ။ သေယျထာပိ နာမ သပ္ပိဿ ဝါ တေလဿ ဝါ ဈာယမာနဿ ဍယှမာနဿ နေဝ ဆာရိကာ ပညာယတိ န မသိ; ဧဝမေဝ အာယသ္မတော ဒဗ္ဗဿ မလ္လပုတ္တဿ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ အာကာသေ အန္တလိက္ခေ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိတွာ တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ ပရိနိဗ္ဗုတဿ သရီရဿ ဈာယမာနဿ ဍယှမာနဿ နေဝ ဆာရိကာ ပညာယိတ္ထ န မသီတိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

“အဘေဒိ ကာယော နိရောဓိ သညာ၊
ဝေဒနာ သီတိဘဝိံသု [ပီတိဒဟံသု (သီ. ပီ.)၊ သီတိဒဟိံသု (က.)] သဗ္ဗာ။
ဝူပသမိံသု သင်္ခါရာ၊
ဝိညာဏံ အတ္ထမာဂမာ”တိ။ နဝမံ။

၁၀. ဒုတိယဒဗ္ဗသုတ္တံ

၈၀. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တတြ ခော ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “ဘိက္ခဝေါ”တိ။ “ဘဒန္တေ”တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

“ဒဗ္ဗဿ, ဘိက္ခဝေ, မလ္လပုတ္တဿ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ အာကာသေ အန္တလိက္ခေ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိတွာ တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ ပရိနိဗ္ဗုတဿ သရီရဿ ဈာယမာနဿ ဍယှမာနဿ နေဝ ဆာရိကာ ပညာယိတ္ထ န မသိ။ သေယျထာပိ နာမ သပ္ပိဿ ဝါ တေလဿ ဝါ ဈာယမာနဿ ဍယှမာနဿ နေဝ ဆာရိကာ ပညာယတိ န မသိ; ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒဗ္ဗဿ မလ္လပုတ္တဿ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ အာကာသေ အန္တလိက္ခေ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိတွာ တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ ပရိနိဗ္ဗုတဿ သရီရဿ ဈာယမာနဿ ဍယှမာနဿ နေဝ ဆာရိကာ ပညာယိတ္ထ န မသီ”တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

“အယောဃနဟတဿေဝ၊ ဇလတော ဇာတဝေဒသော [ဇာတဝေဒဿ (သျာ.)] ။
အနုပုဗ္ဗူပသန္တဿ၊ ယထာ န ဉာယတေ ဂတိ။

ဧဝံ သမ္မာဝိမုတ္တာနံ၊ ကာမဗန္ဓောဃတာရိနံ။
ပညာပေတုံ ဂတိ နတ္ထိ၊ ပတ္တာနံ အစလံ သုခ”န္တိ။ ဒသမံ။

ပာဋလိဂါမိယဝဂ္ဂေါ [ပါဋလိဂါမဝဂ္ဂေါ (က.)] အဋ္ဌမော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

နိဗ္ဗာနာ စတုရော ဝုတ္တာ၊ စုန္ဒော ပာဋလိဂါမိယာ။
ဒွိဓာပထော ဝိသာခါ စ၊ ဒဗ္ဗေန သဟ တေ ဒသာတိ။

ဥဒာနေ ဝဂ္ဂါနမုဒ္ဒါနံ –

ဝဂ္ဂမိဒံ ပဌမံ ဝရဗောဓိ၊ ဝဂ္ဂမိဒံ ဒုတိယံ မုစလိန္ဒော။
နန္ဒကဝဂ္ဂဝရော တတိယော တု၊ မေဃိယဝဂ္ဂဝရော စ စတုတ္ထော။

ပဉ္စမဝဂ္ဂဝရန္တိမေ သောဏော၊ ဆဋ္ဌမဝဂ္ဂဝရန္တိ ဇစ္စန္ဓော [ဆဋ္ဌမဝဂ္ဂဝရံ တု တမန္ဓော (သီ. က.)] ။
သတ္တမဝဂ္ဂဝရန္တိ စ စူဠေါ၊ ဟဋ္ဌလိကမိယမဋ္ဌမဝဂ္ဂေ [ဟဋ္ဌလိကမိယဝရဋ္ဌမဝဂ္ဂေ (သျာ. ကံ. ပီ.)၊ ဟဋ္ဌလိကမဝရဋ္ဌမဝဂ္ဂေ (သီ. က.)]။

အသီတိမနူနကသုတ္တဝရံ၊ ဝဂ္ဂမိဒဋ္ဌကံ သုဝိဘတ္တံ။
ဒသ္သိတံ စက္ခုမတာ ဝိမလေန၊ အဒ္ဓာ ဟိ တံ ဥဒာနမိတိဒမာဟု [အတ္ထာယေတံ ဥဒာနမိတိမာဟု (က.)၊ သဒ္ဓာ ဟိ တံ ဥဒာနန္တိဒမာဟု (သျာ. ကံ ပီ.)]။

ဥဒာနပာဠိ နိဋ္ဌိတာ။